

॥ ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତା ॥
 ॥ ଓଂ ଶ୍ରୀ ପରମାତ୍ମନେ ନମଃ ॥
 ॥ ଅଥ ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତା ॥
 ଅଥ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଅର୍ଜୁନବିଷାଦଯୋଗଃ

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଉବାଚ ।

ଧର୍ମକ୍ଷେତ୍ରେ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରେ ସମବେତା ମୁୟୁସ୍ତବଃ ।
 ମାମକାଃ ପାଣ୍ଡବାଶ୍ଚୈବ କିମକୁର୍ବତ ସଞ୍ଜୟ ॥ ୧-୧ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ତୁ ପାଣ୍ଡବାନୀକଂ କୁ୍ୟତଂ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନସ୍ତଦା ।
 ଆଚାର୍ଯ୍ୟମୁପସଙ୍ଗମ୍ୟ ରାଜା ବଚନମବ୍ରୁବାତ୍ ॥ ୧-୨ ॥

ପଶ୍ୟତାଂ ପାଣ୍ଡୁପୁତ୍ରାଣାମାଚାର୍ଯ୍ୟମହତୀଂ ଚମୁମ୍ ।
 କୁ୍ୟତଂ ଦୁପଦପୁତ୍ରେଣ ତବ ଶିଷ୍ୟେଣଧୀମତା ॥ ୧-୩ ॥

ଅତ୍ର ଶୂରା ମହେଷ୍ଠାସା ଭୀମାର୍ଜୁନସମାୟୁଧି ।
 ମୁୟୁଧାନୋ ବିରାଟଶ୍ଚ ଦୁପଦଶ୍ଚ ମହାରଥଃ ॥ ୧-୪ ॥

ଧୃଷ୍ଣକେତୁଶ୍ଚୈକିତାନଃ କାଶିରାଜଶ୍ଚ ବୀର୍ଯ୍ୟବାନ୍ ।
 ପୁରୁଜିତ୍ସୁନ୍ତିଭୋଜଶ୍ଚ ଶୈବ୍ୟଶ୍ଚ ନରପୁଙ୍ଗବଃ ॥ ୧-୫ ॥

ୟୁଧାମନ୍ୟୁଶ୍ଚ ବିକ୍ରାନ୍ତ ଉତ୍ତମୌଜାଶ୍ଚ ବୀର୍ଯ୍ୟବାନ୍ ।
 ସୌଭଦ୍ରୋ ଦ୍ରୌପଦେୟାଶ୍ଚ ସର୍ବଂଏବ ମହାରଥଃ ॥ ୧-୬ ॥

ଅସ୍ମାକଂ ତୁ ବିଶିଷ୍ଟା ଯେ ତାନିବୋଧ ଦ୍ଵିଜୋତ୍ତମ ।
 ନାୟକା ମମ ସୈନ୍ୟସ୍ୟ ସଂଜ୍ଞାର୍ଥଂ ତାନ୍ନୁବାମି ତେ ॥ ୧-୭ ॥

ଭବାନ୍ନୁସ୍ମଶ୍ଚ କର୍ଣ୍ଣଶ୍ଚ କୃପଶ୍ଚ ସମିତିଞ୍ଜୟଃ ।
 ଅଶ୍ଵତ୍ଥାମା ବିକର୍ଣ୍ଣଶ୍ଚ ସୌମଦତ୍ତସ୍ତଥୈବ ଚ ॥ ୧-୮ ॥

ଅନ୍ୟେ ଚ ବହବଃ ଶୂରା ମଦର୍ଥେ ତ୍ୟକ୍ତଜୀବିତାଃ ।
 ନାନାଶସ୍ତ୍ରପ୍ରହରଣାଃ ସର୍ବେ ଯୁଦ୍ଧବିଶାରଦାଃ ॥ ୧-୯ ॥

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତଂ ତଦସ୍ମାକଂ ବଳଂ ଭୀଷ୍ମାଭିରକ୍ଳିତମ୍ ।
 ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତଂ ତ୍ଵିଦମେତେଷାଂ ବଳଂ ଭୀମାଭିରକ୍ଳିତମ୍ ॥ ୧-୧୦ ॥

ଅୟନେଷୁ ଚ ସର୍ବେଷୁ ଯଥାଭାଗମବସ୍ଥିତାଃ ।
 ଭୀଷ୍ମମେବାଭିରକ୍ଷତୁ ଭବନ୍ତଃ ସର୍ବଂଏବହି ॥ ୧-୧୧ ॥

ତସ୍ୟ ସଞ୍ଜନୟନୁର୍ଥଂ କୁରୁକ୍ଷୁଦ୍ଧଃ ପିତାମହଃ ।
 ସିଂହନାଦଂ ବିନଦେ୍ୟାଦ୍ୱୈଃ ଶଙ୍ଖଂ ଦଧ୍ଵୌ ପ୍ରତାପବାନ୍ ॥ ୧-୧୨ ॥

ତତଃ ଶଙ୍ଖାଶ୍ଚ ଭୈର୍ଯ୍ୟଶ୍ଚ ପଶବାନକଗୋମୁଖାଃ ।
 ସହସୈବାଭ୍ୟହନ୍ୟନ୍ତ ସ ଶଦସ୍ତୁମ୍ଭୋଽଭବତ୍ ॥ ୧-୧୩ ॥

ତତଃ ଶ୍ରେତୈର୍ହୈର୍ଯୁକ୍ତେ ମହତି ସ୍ୟନ୍ନେ ସ୍ଥିତୌ ।
ମାଧବଃ ପାଣ୍ଡବଶ୍ଚୈବ ଦିବ୍ୟୌ ଶଙ୍ଖୌ ପ୍ରଦଧ୍ନୁତୁଃ ॥ ୧-୧୪ ॥

ପାଞ୍ଚିଜନ୍ୟଂ ହୃଷୀକେଶୋ ଦେବଦତ୍ତଂ ଧନଞ୍ଜୟଃ ।
ପୌଷ୍ଠଂ ଦଧ୍ନୌ ମହାଶଙ୍ଖଂ ଭୀମକର୍ମା ବୃକୋଦରଃ ॥ ୧-୧୫ ॥

ଅନତବିଜୟଂ ରାଜା କୁନ୍ତୀପୁତ୍ରୋ ଯୁଧିଷ୍ଠିରଃ ।
ନକୁଳଃ ସହଦେବଶ୍ଚ ସୁଦ୍ରୋଷମଣିପୁଷ୍ପକୌ ॥ ୧-୧୬ ॥

କାଶ୍ୟଶ୍ଚ ପରମେଷ୍ଠାସଃ ଶିଖଣ୍ଡୀଚ ମହାରଥଃ ।
ଧୃଷ୍ଣଦ୍ରୁ୍ୟମ୍ନୋ ବିରାଟଶ୍ଚ ସାତ୍ୟକିଣ୍ଠାପରାଜିତଃ ॥ ୧-୧୭ ॥

ଦୁପଦୋ ଦ୍ରୌପଦେୟାଶ୍ଚ ସର୍ବଶଃ ପୃଥିବୀପତେ ।
ସୌଭଦ୍ରଶ୍ଚ ମହାବାହୁଃ ଶଙ୍ଖାନ୍ଦଧ୍ନୁଃ ପୃଥକ୍ପଥକ୍ ॥ ୧-୧୮ ॥

ସ ଘୋଷୋ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରାଣାଂ ହୃଦୟାନି ବ୍ୟଦାରୟତ୍ ।
ନଭଶ୍ଚ ପୃଥିବୀଂ ଚୈବ ତୁମ୍ଭଲୋକଂଭ୍ୟନ୍ତୁନାଦୟନ୍ ॥ ୧-୧୯ ॥ orଲୋ ବ୍ୟନ୍ତୁ

ଅଥ ବ୍ୟବସ୍ଥିତାନ୍ତୁଷ୍ଠା ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରାନ୍ କପିଧ୍ଵଜଃ ।
ପ୍ରବୃତ୍ତେ ଶସ୍ତ୍ରସମ୍ପାତେ ଧନୁରୁଦ୍ୟମ୍ୟ ପାଣ୍ଡବଃ ॥ ୧-୨୦ ॥

ହୃଷୀକେଶଂ ତଦା ବାକ୍ୟମିଦମାହ ମହୀପତେ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ସେନୟୋରୁଭୟୋର୍ମଧ୍ୟେ ରଥଂ ସ୍ଥାପୟ ମେଃରୁପତ ॥ ୧-୨୧ ॥

ୟାବଦେତାନ୍ନିରୀକ୍ଷେଃହଂ ଯୋଞ୍ଜୁକାମାନବସ୍ଥିତାନ୍ ।
କୈର୍ମୟା ସହ ଯୋଞ୍ଜବ୍ୟମସ୍ମିନ୍ ରଣସମୁଦ୍ୟମେ ॥ ୧-୨୨ ॥

ୟୋସ୍ୟମାନାନବେକ୍ଷେଃହଂ ଯ ଏତେଃତ୍ର ସମାଗତାଃ ।
ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରସ୍ୟ ଦୁର୍ଭୁକ୍ତେର୍ଯୁକ୍ତେ ପ୍ରିୟତିକୀର୍ଷିବଃ ॥ ୧-୨୩ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଏବମୁକ୍ତୋ ହୃଷୀକେଶୋ ଗୁଡାକେଶେନ ଭାରତ ।
ସେନୟୋରୁଭୟୋର୍ମଧ୍ୟେ ସ୍ଥାପୟିତ୍ଵା ରଥୋଭମମ୍ ॥ ୧-୨୪ ॥

ଭୀଷ୍ମଦ୍ରୋଣପ୍ରମୁଖତଃ ସର୍ବେଷାଂ ଚ ମହୀକ୍ଳିତାମ୍ ।
ଉବାଚ ପାର୍ଥ ପଶ୍ୟତାନ୍ନମବେତାନ୍ନୁରୁନିତି ॥ ୧-୨୫ ॥

ତଦ୍ରାପଶ୍ୟନ୍ତିତାନ୍ଧାର୍ଥଃ ପିତୃନଥ ପିତାମହାନ୍ ।
ଆଚାର୍ଯ୍ୟାନ୍ନାତୁଲାନୁତୁନ୍ଦ୍ରାନ୍ଦ୍ରୌଦ୍ରାନ୍ଦ୍ରୁଷୀଂସ୍ତଥା ॥ ୧-୨୬ ॥

ଶ୍ଵଶୁରାନ୍ଦୁହୃଦଶ୍ଚୈବ ସେନୟୋରୁଭୟୋରପି ।
ତାନ୍ନମୀକ୍ଷ୍ୟ ସ କୌତେୟଃ ସର୍ବାନ୍ନୁନବସ୍ଥିତାନ୍ ॥ ୧-୨୭ ॥

କୃପୟା ପରୟା ବିଷ୍ଣୋ ବିଷୀଦନ୍ତିଦମବ୍ରବୀତ୍ ।

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ତୃଷ୍ଣେନଂ ସ୍ଵଜନଂ କୃଷ୍ଣ ଯୁୟୁସ୍ତୁଂ ସମୁପସ୍ମିତମ୍ ॥ ୧-୨୮ ॥

ସୀଦନ୍ତିମମ ଗାତ୍ରାଣି ମୁଖଂ ଚ ପରିଶୃଷ୍ୟତି ।
ବେପଥୁଶ୍ଚ ଶରୀରେ ମେ ରୋମହସ୍ପଶ୍ଚ ଜାୟତେ ॥ ୧-୨୯ ॥

ଗାଣ୍ଡୀବଂ ସ୍ରଂସତେ ହସ୍ତାଭ୍ୟୁକ୍ତୈବ ପରିଦହ୍ୟତେ ।
ନ ଚ ଶକ୍ନୋମ୍ୟବସ୍ଥାତୁଂ ଭ୍ରମତୀବ ଚ ମେ ମନଃ ॥ ୧-୩୦ ॥

ନିମିତ୍ତାନି ଚ ପଶ୍ୟାମି ବିପରୀତାନି କେଶବ ।
ନ ଚ ଶ୍ରେୟୋଽନୁପଶ୍ୟାମି ହତ୍ଵା ସ୍ଵଜନମାହବେ ॥ ୧-୩୧ ॥

ନ କାଞ୍ଚେ ବିଜୟଂ କୃଷ୍ଣ ନ ଚ ରାଜ୍ୟଂ ସୁଖାନି ଚ ।
କିଂ ନୋ ରାଜ୍ୟେନ ଗୋବିନ୍ଦ କିଂ ଭୋଗୈର୍ଜୀବିତେନ ବା ॥ ୧-୩୨ ॥

ୟେଷାମର୍ଥେ କାଢ଼ିକ୍ଷତଂ ନୋ ରାଜ୍ୟଂ ଭୋଗାଃ ସୁଖାନି ଚ ।
ତ ଇମେଽବସ୍ମିତା ଯୁଦ୍ଧେ ପ୍ରାଣାଂସ୍ତ୍ୟକ୍ତ୍ଵା ଧନାନି ଚ ॥ ୧-୩୩ ॥

ଆଚାର୍ଯ୍ୟାଃ ପିତରଃ ପୁତ୍ରାସ୍ତଥୈବ ଚ ପିତାମହାଃ ।
ମାତୂଳାଃ ଶ୍ଵଶୁରାଃ ପୌତ୍ରାଃ ଶ୍ୟାଳାଃ ସମନ୍ତନିସ୍ତଥା ॥ ୧-୩୪ ॥

ଏତାନ ହନ୍ତୁମିଛାମି ଭ୍ରତୋଽପି ମଧୁସୂଦନ ।
ଅପି ତ୍ରେଲୋକ୍ୟରାଜ୍ୟସ୍ୟ ହେତୋଃ କିଂ ହୁ ମହୀକୃତେ ॥ ୧-୩୫ ॥

ନିହତ୍ୟ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରାନଃ କା ପ୍ରୀତିଃ ସ୍ୟାଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ପାପମେବାଶ୍ରୟେଦସ୍ମାନୁଦ୍ଵୈତାନାତତାୟନଃ ॥ ୧-୩୬ ॥

ତସ୍ମାନ୍ନାର୍ହା ବୟଂ ହନ୍ତୁଂ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରାନ୍ଦ୍ଵବାନ୍ଧବାନ୍ ।
ସ୍ଵଜନଂ ହି କଥଂ ହତ୍ଵା ସୁଖିନଃ ସ୍ୟାମ ମାଧବ ॥ ୧-୩୭ ॥

ୟଦ୍ୟପ୍ୟେତେ ନ ପଶ୍ୟନ୍ତି ଲୋଭୋପହତଚେତସଃ ।
କୁଲକ୍ଷୟକୃତଂ ଦୋଷଂ ମିତ୍ରଦ୍ରୋହେ ଚ ପାତକମ୍ ॥ ୧-୩୮ ॥

କଥଂ ନ ଜ୍ଞେୟମସ୍ମାଭିଃ ପାପାଦସ୍ମାନ୍ନିବର୍ତ୍ତତୁମ୍ ।
କୁଲକ୍ଷୟକୃତଂ ଦୋଷଂ ପ୍ରପଶ୍ୟନ୍ତିର୍ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ॥ ୧-୩୯ ॥

କୁଲକ୍ଷୟେ ପ୍ରଶଶ୍ୟନ୍ତି କୁଲଧର୍ମାଃ ସନାତନାଃ ।
ଧର୍ମେ ନଷ୍ଟେ କୁଲଂ କୃଷ୍ଣମଧର୍ମୋଽଭିଭବତୁ୍ୟତ ॥ ୧-୪୦ ॥

ଅଧର୍ମାଭିଭବାକୁଷ୍ଠ ପ୍ରତୁଷ୍ୟନ୍ତି କୁଲସ୍ତ୍ରିୟଃ ।
ସ୍ତ୍ରୀସୁଦୁଷ୍ଟାସୁ ବାର୍ଷ୍ଣେୟ ଜାୟତେ ବର୍ଣସଙ୍କରଃ ॥ ୧-୪୧ ॥

ସଙ୍କରୋ ନରକାୟୈବ କୁଲଘ୍ନାନାଂ କୁଲସ୍ୟ ଚ ।

ପତନ୍ତି ପିତରୋ ହ୍ୟେଷାଂ ଲୁପ୍ତପିଣ୍ଡୋଦକକ୍ରିୟାଃ ॥ ୧-୪୨ ॥

ଦୋଷୈରେତୈଃ କୁଲଦାନାଂ ବର୍ଣ୍ଣସଙ୍କରକାରକୈଃ ।
ଉସାଦ୍ୟତେ ଜାତିଧର୍ମାଃ କୁଲଧର୍ମାଶ୍ଚ ଶାଶ୍ୱତାଃ ॥ ୧-୪୩ ॥

ଉସନକୁଲଧର୍ମାଣାଂ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ ଜନାର୍ଦ୍ଧନ ।
ନରକେ ନିୟତଂ ବାସୋ ଭବତୀତ୍ୟନୁଶୁଶ୍ରୁମ ॥ ୧-୪୪ ॥ or ନରକେନିୟତଂ

ଅହୋ ବତ ମହପାପଂ କର୍ତୁଂ ବ୍ୟବସିତା ବୟମ୍ ।
ୟଦ୍ରାଜ୍ୟସୁଖଲୋଭେନ ହତୁଂ ସ୍ୱଜନମୁଦ୍ୟତାଃ ॥ ୧-୪୫ ॥

ୟଦି ମାମପ୍ରତୀକାରମଶସ୍ତ୍ରଂ ଶସ୍ତ୍ରପାଶୟଃ ।
ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରା ରଣେ ହନୁ୍ୟସ୍ତନ୍ତେ କ୍ଷେମତରଂ ଭବେତ୍ ॥ ୧-୪୬ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଏବମୁକ୍ତ୍ୱାର୍ଜୁନଃ ସଞ୍ଜେ୍ୟ ରଥୋପସ୍ଥ ଉପାବିଶତ୍ ।
ବିସୃଜ୍ୟ ସଶରଂ ତାପଂ ଶୋକସଂବିଗ୍ନମାନସଃ ॥ ୧-୪୭ ॥

ଓଂ ତସଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ୱୀତୀୟପନିଷସ୍ତୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଅର୍ଜୁନବିଷାଦଯୋଗୋ ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧ ॥

ଅଥ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ସାଞ୍ଜ୍ୟଯୋଗଃ

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ତଂ ତଥା କୃପୟାବିଷ୍ମମଶ୍ଚୁପୂର୍ଣ୍ଣାକୁଲେକ୍ଷଣମ୍ ।
ବିଷ୍ମାଦତ୍ତମିଦଂ ବାକ୍ୟମୁବାଚ ମଧୁସୂଦନଃ ॥ ୨-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

କୁତସ୍ତ୍ୱା କଶ୍ଚଲମିଦଂ ବିଷମେ ସମୁପସ୍ଥିତମ୍ ।
ଅନାର୍ଯ୍ୟକୁଷ୍ମନସ୍ୱର୍ଗ୍ୟମକୀର୍ତ୍ତିକରମର୍ଜୁନ ॥ ୨-୨ ॥

କ୍ଳୈବ୍ୟଂ ମା ସ୍ମ ଗମଃ ପାର୍ଥ ନୈତତ୍ତ୍ୱୟୁପପଦ୍ୟତେ ।
କ୍ଷୁଦ୍ରଂ ହୃଦୟଦୌର୍ବଲ୍ୟଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱୋଦ୍ୱିଷ ପରତପ ॥ ୨-୩ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

କଥଂ ଭୀଷ୍ମମହଂ ସଞ୍ଜେ୍ୟ ଦ୍ରୋଣଂ ଚ ମଧୁସୂଦନ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଭିଃ ପ୍ରତିଯୋସ୍ୟାମି ପୂଜାର୍ହାବରିସୂଦନ ॥ ୨-୪ ॥

ଗୁରୁନହତ୍ୱା ହି ମହାନୁଭାବାନ୍
ଶ୍ରେୟୋ ଭୋକ୍ତୁଂ ଭୈକ୍ଷ୍ୟମପୀହ ଲୋକେ ।
ହତ୍ୱାର୍ଥକାମାଂସ୍ତୁ ଗୁରୁନିହୈବ
ଭୁଞ୍ଜୀୟ ଭୋଗାନ୍ ରୁଧିରପ୍ରଦିଷ୍ଠାନ୍ ॥ ୨-୫ ॥

ନ ଚୈତଦ୍ଦିକ୍ଷୁଃ କତରନ୍ନୋ ଗରୀୟୋ
 ଯଦ୍ବା ଜୟେନ ଯଦି ବା ନୋ ଜୟେୟଃ ।
 ଯାନେବ ହତ୍ବା ନ ଜିଜୀବିଷାମସ୍-
 ତେବସ୍ମିତାଃ ପ୍ରମୁଖେ ଧାର୍ତ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରାଃ ॥ ୨-୬ ॥

କାର୍ପଣ୍ୟଦୋଷୋପହତସ୍ତଭାବଃ
 ପୃଷ୍ଠାମି ଦ୍ଵାଂ ଧର୍ମସମ୍ମୁଦଚେତାଃ ।
 ଯଲ୍ଲେୟଃ ସ୍ୟାନ୍ନିଶ୍ଚିତଂ ବୁଦ୍ଧି ତନ୍ନେ
 ଶିଷ୍ୟସ୍ତେହଂ ଶାଧି ମାଂ ଦ୍ଵାଂ ପ୍ରପନ୍ନମ୍ ॥ ୨-୭ ॥

ନ ହି ପ୍ରପଶ୍ୟାମି ମମାପନୁଦ୍ୟାଦ୍
 ଯଲ୍ଲୋକମୁଲ୍ଲୋଷଣମିନ୍ଦ୍ରିୟାଶାମ୍ ।
 ଅବାପ୍ୟ ଭୂମାବସପଦ୍ମମୂଳଂ
 ରାଜ୍ୟଂ ସୁରାଶାମପି ଚାଧିପତ୍ୟମ୍ ॥ ୨-୮ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଏବମୁକ୍ତ୍ଵା ହୁଷୀକେଶଂ ଗୁଡାକେଶଃ ପରତପ ।
 ନ ଯୋସ୍ୟ ଇତି ଗୋବିନ୍ଦମୁକ୍ତ୍ଵା ତୁଷ୍ଟୀଂ ବଭୂବ ହ ॥ ୨-୯ ॥

ତମୁବାଚ ହୁଷୀକେଶଃ ପ୍ରହସନ୍ନିବ ଭାରତ ।
 ସେନୟୋରୁଭୟୋର୍ମଧ୍ୟେ ବିଷୀଦନ୍ତମିଦଂ ବଚଃ ॥ ୨-୧୦ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅଶୋଚ୍ୟାନଦ୍ଘଶୋଚସ୍ତ୍ଵଂ ପ୍ରଞ୍ଜାବାଦାଂଶୁ ଭାଷସେ ।
 ଗତାସୁନଗତାସୁଂଶୁ ନାନୁଶୋଚନ୍ତି ପଶ୍ଚିତାଃ ॥ ୨-୧୧ ॥

ନ ଦ୍ଵେବାହଂ ଜାତୁ ନାସଂ ନ ଦ୍ଵଂ ନେମେ ଜନାଧିପାଃ ।
 ନ ଚୈବ ନ ଭବିଷ୍ୟାମଃ ସର୍ବେ ବୟମତଃ ପରମ୍ ॥ ୨-୧୨ ॥

ଦେହିନୋଽସ୍ମିନ୍ୟଥା ଦେହେ କୌମାରଂ ଯୌବନଂ ଜରା ।
 ତଥା ଦେହାନ୍ତରପ୍ରାପ୍ତିର୍ଧୀରସ୍ତନ୍ତ୍ର ନ ମୁହ୍ୟତି ॥ ୨-୧୩ ॥

ମାତ୍ରାସ୍ଵର୍ଗୀସ୍ତୁ କୌତ୍ରେୟ ଶୀତୋଷ୍ଠସୁଖଦୁଃଖଦାଃ ।
 ଆଗମାପାୟିନୋଽନିତ୍ୟାସ୍ତ୍ଵାଂସ୍ତିତିକ୍ଷସ୍ତୁ ଭାରତ ॥ ୨-୧୪ ॥

ୟଂ ହି ନ ବ୍ୟଥୟତ୍ୟେତେ ପୁରୁଷଂ ପୁରୁଷର୍ଷଭ ।
 ସମଦୁଃଖସୁଖଂ ଧୀରଂ ସୋଽମୃତଦ୍ଵାୟ କଲ୍ପତେ ॥ ୨-୧୫ ॥

ନାସତୋ ବିଦ୍ୟତେ ଭାବୋ ନାଭାବୋ ବିଦ୍ୟତେ ସତଃ ।
 ଉଭୟୋରପି ଦୃଷ୍ଟୋଽନ୍ତସ୍ତ୍ଵନୟୋସ୍ତତ୍ତଦର୍ଶିଭିଃ ॥ ୨-୧୬ ॥

ଅବିନାଶି ତୁ ତଦ୍ଦିକ୍ଷୁ ଯେନ ସର୍ବମିଦଂ ତତମ୍ ।
 ବିନାଶମବ୍ୟୟସ୍ୟାସ୍ୟ ନ କଶ୍ଚିନ୍ନର୍ତ୍ତମହତି ॥ ୨-୧୭ ॥

ଅନ୍ତରାତ୍ମନାମେ ଦେହା ନିତ୍ୟସ୍ୟେକାଃ ଶରୀରାଣି ।
ଅନାଶିନୋଽପ୍ରମେୟସ୍ୟ ତସ୍ମାଦ୍ଭ୍ୟଧ୍ୟସ୍ତୁ ଭାରତ ॥ ୨-୧୮ ॥

ୟ ଏନଂ ବେଦ୍ମି ହତ୍ତାରଂ ଯଶ୍ଚୈନଂ ମନ୍ୟତେ ହତମ୍ ।
ଉତ୍ତୋ ଚୈ ନ ବିଜାନୀତୋ ନାୟଂ ହନ୍ତି ନ ହନ୍ୟତେ ॥ ୨-୧୯ ॥

ନ ଜାୟତେ ମ୍ରିୟତେ ବା କଦାଚିନ୍
ନାୟଂ ଭୁତ୍ୱା ଭବିତା ବା ନ ଭୁୟଃ ।
ଅଜ୍ଞୋ ନିତ୍ୟଃ ଶାଶ୍ୱତୋଽୟଂ ପୁରାଣୋ
ନ ହନ୍ୟତେ ହନ୍ୟମାନେ ଶରୀରେ ॥ ୨-୨୦ ॥

ବେଦାବିନାଶିନଂ ନିତ୍ୟଂ ଯ ଏନମଜମବ୍ୟୟମ୍ ।
କଥଂ ସ ପୁରୁଷଃ ପାର୍ଥ କଂ ଘାତୟତି ହନ୍ତି କମ୍ ॥ ୨-୨୧ ॥

ବାସାଂସି ଜୀର୍ଣାନି ଯଥା ବିହାୟ
ନବାନି ଗୃହ୍ଣାତି ନରୋଽପରାଣି ।
ତଥା ଶରୀରାଣି ବିହାୟ ଜୀର୍ଣା-
ନ୍ୟନ୍ୟାନି ସଂୟାତି ନବାନି ଦେହା ॥ ୨-୨୨ ॥

ନୈନଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତି ଶସ୍ତ୍ରାଣି ନୈନଂ ଦହତି ପାବକଃ ।
ନ ଚୈନଂ କ୍ଲେଦୟନ୍ତ୍ୟାପୋ ନ ଶୋଷୟତି ମାରୁତଃ ॥ ୨-୨୩ ॥

ଅଛ୍ରେଦ୍ୟାଽୟମଦାହ୍ୟାଽୟମକ୍ଲେଦ୍ୟାଽଶୋଷ୍ୟ ଏବ ଚ ।
ନିତ୍ୟଃ ସର୍ବଗତଃ ସ୍ଥାଶୁରତଲୋଽୟଂ ସନାତନଃ ॥ ୨-୨୪ ॥

ଅବ୍ୟକ୍ତୋଽୟମଚିତ୍ତୋଽୟମବିକାର୍ଯ୍ୟୋଽୟମୁତ୍ପତେ ।
ତସ୍ମାଦେବଂ ବିଦିତ୍ୱୈନଂ ନାନ୍ତୁଶୋଚିତୁମର୍ହସି ॥ ୨-୨୫ ॥

ଅଥ ଚୈନଂ ନିତ୍ୟଜାତଂ ନିତ୍ୟଂ ବା ମନ୍ୟସେ ମୃତମ୍ ।
ତଥାପି ତ୍ୱଂ ମହାବାହୋ ନୈବଂ ଶୋଚିତୁମର୍ହସି ॥ ୨-୨୬ ॥

ଜାତସ୍ୟ ହି ଧୁବୋ ମୃତ୍ୟୁର୍ଧୁବଂ ଜନ୍ମ ମୃତସ୍ୟ ଚ ।
ତସ୍ମାଦପରିହାର୍ଯ୍ୟୋଽର୍ଥେ ନ ତ୍ୱଂ ଶୋଚିତୁମର୍ହସି ॥ ୨-୨୭ ॥

ଅବ୍ୟକ୍ତାଦାନି ଭୂତାନି ବ୍ୟକ୍ତମଧ୍ୟାନି ଭାରତ ।
ଅବ୍ୟକ୍ତନିଧନାନ୍ୟେବ ତତ୍ର କା ପରିଦେବନା ॥ ୨-୨୮ ॥

ଆଶୁର୍ଯ୍ୟବପୁଶ୍ୟତି କଶ୍ଚିଦେନ-
ମାଶୁର୍ଯ୍ୟବଦ୍ୱଦତି ତଥୈବ ଚାନୟଃ ।
ଆଶୁର୍ଯ୍ୟବଦ୍ୱୈନମନୟଃ ଶୁଶୋତି
ଶୁଭ୍ରାପେୟନଂ ବେଦ ନ ଚୈବ କଶ୍ଚିତ୍ ॥ ୨-୨୯ ॥

ଦେହୀ ନିତ୍ୟମବଧ୍ୟୋଽୟଂ ଦେହେ ସର୍ବସ୍ୟ ଭାରତ ।
ତସ୍ମାସର୍ବାଣି ଭୂତାନି ନ ତ୍ୱଂ ଶୋଚିତୁମର୍ହସି ॥ ୨-୩୦ ॥

ସ୍ୱଧର୍ମମପି ଚାବେକ୍ଷ୍ୟ ନ ବିକସ୍ମିତୁମର୍ହସି ।

ଧର୍ମାଦ୍ଭିରୁଦ୍ଧାଞ୍ଜେୟୋଽନ୍ୟତ୍ସତ୍ତ୍ରିୟସ୍ୟ ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥ ୨-୩୧ ॥

ୟଦ୍ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀ ତୋପପନ୍ନଂ ସ୍ୱର୍ଗଦ୍ୱାରମପାବୃତମ୍ ।
ସୁଖିନଃ କ୍ଷତ୍ରିୟାଃ ପାର୍ଥ ଲଭନ୍ତେ ଯୁଦ୍ଧମୀଦୃଶମ୍ ॥ ୨-୩୨ ॥

ଅଥ ଚେତ୍ସନିମଂ ଧର୍ମ୍ୟଂ ସଞ୍ଜାମଂ ନ କରିଷ୍ୟସି ।
ତତଃ ସ୍ୱଧର୍ମଂ କୀର୍ତ୍ତିଂ ଚ ହିତ୍ୱା ପାପମବାସ୍ତସି ॥ ୨-୩୩ ॥

ଅକୀର୍ତ୍ତିଂ ଚାପି ଭୂତାନି କଥୟିଷ୍ୟନ୍ତି ତେଽବ୍ୟୟାମ୍ ।
ସମ୍ଭାବିତସ୍ୟ ଚାକୀର୍ତ୍ତିର୍ମରଣାଦତିରିଚ୍ୟତେ ॥ ୨-୩୪ ॥

ଭୟାଦ୍ରଣାଦୁପରତଂ ମଂସ୍ୟନ୍ତେ ତ୍ୱାଂ ମହାରଥାଃ ।
ୟେଷାଂ ଚ ତ୍ୱଂ ବହୁମତୋ ଭୂତ୍ୱା ଯାସ୍ୟସି ଲାଘବମ୍ ॥ ୨-୩୫ ॥

ଅବାଚ୍ୟବାଦାଂଶୁ ବହୁଦ୍ଦିଷ୍ୟନ୍ତି ତବାହିତାଃ ।
ନିନ୍ଦନ୍ତସ୍ତବ ସାମର୍ଥ୍ୟଂ ତତୋ ଦୁଃଖତରଂ ହୁ କିମ୍ ॥ ୨-୩୬ ॥

ହତୋ ବା ପ୍ରାସ୍ତସି ସ୍ୱର୍ଗଂ ଜିତ୍ୱା ବା ଭୋକ୍ଷ୍ୟସେ ମହୀମ୍ ।
ତସ୍ମାଦୁତ୍ରିଷ୍ଟ କୌତେୟ ଯୁଦ୍ଧାୟ କୃତନିଶ୍ଚୟଃ ॥ ୨-୩୭ ॥

ସୁଖଦୁଃଖେ ସମେ କୃତ୍ୱା ଲାଭାଲାଭୌ ଜୟାଜୟୌ ।
ତତୋ ଯୁଦ୍ଧାୟ ଯୁଦ୍ଧ୍ୟସ୍ୱ ନୈବଂ ପାପମବାସ୍ତସି ॥ ୨-୩୮ ॥

ଏଷା ତେଽଭିହିତା ସାଞ୍ଜ୍ୟେ ବୁଦ୍ଧିର୍ଯୋଗେ ତ୍ୱିମାଂ ଶୁଣୁ ।
ବୁଦ୍ଧ୍ୟା ଯୁକ୍ତୋ ଯୟା ପାର୍ଥ କର୍ମବନ୍ଧଂ ପ୍ରହାସ୍ୟସି ॥ ୨-୩୯ ॥

ନେହାଭିକ୍ରମନାଶୋଽସ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟବାୟୋ ନ ବିଦ୍ୟତେ ।
ସ୍ୱଲ୍ପମପ୍ୟସ୍ୟ ଧର୍ମସ୍ୟ ତ୍ରାୟତେ ମହତୋ ଭୟାତ୍ ॥ ୨-୪୦ ॥

ବ୍ୟବସାୟାଦ୍ଭିକା ବୁଦ୍ଧିରେକେହ କୁରୁନନ୍ଦନ ।
ବହୁଶାଖା ହ୍ୟନନ୍ତାଶୁ ବୁଦ୍ଧିର୍ଯୋଽବ୍ୟବସାୟିନୀମ୍ ॥ ୨-୪୧ ॥

ୟାନିମାଂ ପୁଷ୍ପିତାଂ ବାଚଂ ପ୍ରବଦନ୍ତ୍ୟବିପଶ୍ଚିତଃ ।
ବେଦବାଦରତାଃ ପାର୍ଥ ନାନ୍ୟଦସ୍ତୀତି ବାଦିନଃ ॥ ୨-୪୨ ॥

କାମାତ୍ମାନଃ ସ୍ୱର୍ଗପରା ଜନ୍ତୁକର୍ମଫଳପ୍ରଦାମ୍ ।
କ୍ରିୟାବିଶେଷବହୁଳାଂ ଭୋଗୈଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଗତିଂ ପ୍ରତି ॥ ୨-୪୩ ॥

ଭୋଗୈଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟପ୍ରସକ୍ତାନାଂ ତୟାପହୃତଚେତସାମ୍ ।
ବ୍ୟବସାୟାଦ୍ଭିକା ବୁଦ୍ଧିଃ ସମାଧୌ ନ ବିଧୀୟତେ ॥ ୨-୪୪ ॥

ତ୍ରେଗୁଣ୍ୟବିଷୟା ବେଦା ନିସ୍ତ୍ରେଗୁଣ୍ୟା ଭବାର୍ଜୁନ ।
ନିଦ୍ୱୈଦ୍ୱୋ ନିତ୍ୟସତ୍ତ୍ୱସ୍ତୋ ନିୟୋଗକ୍ଷେମ ଆତ୍ମବୀର ॥ ୨-୪୫ ॥

ୟାବାନର୍ଥଂ ଉଦପାନେ ସର୍ବତଃ ସମ୍ପ୍ରତୋଦକେ ।
ତାବାନ୍ୱର୍ବେଷୁ ବେଦେଷୁ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୟ ବିଜାନତଃ ॥ ୨-୪୬ ॥

କର୍ମଣ୍ୟୋପକାରଞ୍ଚେ ମା ପଲେଷୁ କଦାଚନ ।
ମା କର୍ମଫଳହେତୁର୍ଭୂର୍ମା ତେ ସଙ୍ଗୋଽସ୍ତୁକର୍ମଣି ॥ ୨-୪୭ ॥

ଯୋଗଞ୍ଚ କୁରୁ କର୍ମାଣି ସଙ୍ଗଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ଧନଞ୍ଜୟ ।
ସିଦ୍ଧ୍ୟସିଦ୍ଧ୍ୟୋଃ ସମୋ ଭୂତ୍ୱା ସମତ୍ତଂ ଯୋଗ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୨-୪୮ ॥

ଦୁରେଣ ହ୍ୟବରଂ କର୍ମ କୁଞ୍ଚିୟୋଗାଦନଞ୍ଜୟ ।
କୁଞ୍ଚୌ ଶରଣମଦ୍ୱିଜ୍ଞ କୃପଣାଃ ଫଳହେତବଃ ॥ ୨-୪୯ ॥

କୁଞ୍ଚିୟୁକ୍ତୋ ଜହାତୀହ ଉଭେ ସୁକୃତଦୁଷ୍ଟତେ ।
ତସ୍ମାଦ୍ୟୋଗାୟ ଯୁଜ୍ୟସ୍ୱ ଯୋଗଃ କର୍ମସୁ କୌଶଳମ୍ ॥ ୨-୫୦ ॥

କର୍ମଜଂ କୁଞ୍ଚିୟୁକ୍ତା ହି ଫଳଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ମନୀଷିଣଃ ।
ଜନ୍ମବନ୍ଧବିନିମୁକ୍ତାଃ ପଦଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟନାମୟମ୍ ॥ ୨-୫୧ ॥

ୟଦା ତେ ମୋହକଲିଲଂ କୁଞ୍ଚିର୍ବ୍ୟତିତରିଷ୍ୟତି ।
ତଦା ଗତ୍ତାସି ନିର୍ବେଦଂ ଶ୍ରୋତବ୍ୟସ୍ୟ ଶୁଭସ୍ୟ ତ ॥ ୨-୫୨ ॥

ଶୁଭିବିପ୍ରତିପନ୍ନା ତେ ଯଦା ସ୍ଥାସ୍ୟତି ନିଶ୍ଚଳା ।
ସମାଧାବଚଳା କୁଞ୍ଚିସ୍ତଦା ଯୋଗମବାସ୍ତସ୍ୟି ॥ ୨-୫୩ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞସ୍ୟ କା ଭାଷା ସମାଧିଗ୍ଧସ୍ୟ କେଶବ ।
ସ୍ଥିତଧୀଃ କିଂ ପ୍ରଭାଷେତ କିମାସୀତ ବ୍ରଜେତ କିମ୍ ॥ ୨-୫୪ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ପ୍ରଜହାତି ଯଦା କାମାଦ୍ୱର୍ବାହ୍ୱାର୍ଥମନୋଗତାନ୍ ।
ଆତ୍ମନ୍ୟେବାତ୍ମନା ତୁଷ୍ଟଃ ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞସ୍ତଦୋଚ୍ୟତେ ॥ ୨-୫୫ ॥

ଦୁଃଖେଷ୍ଟଦୁଃସ୍ୱପ୍ନମନଃ ସୁଖେଷ୍ଟୁ ବିଗତସ୍ତୁହଃ ।
ବୀତରାଗଭୟକ୍ରୋଧଃ ସ୍ଥିତଧୀର୍ମୁନିରୁଚ୍ୟତେ ॥ ୨-୫୬ ॥

ୟଃ ସର୍ବଦ୍ରାବିସ୍ମେହସ୍ତତ୍ତପ୍ୟା ପ୍ୟ ଶୁଭାଶୁଭମ୍ ।
ନାଭିନନ୍ଦତି ନ ଦୈଷ୍ଟି ତସ୍ୟ ପ୍ରଜ୍ଞା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ॥ ୨-୫୭ ॥

ୟଦା ସଂହରତେ ଚାୟଂ କୁର୍ମୋଽଙ୍ଗାନୀବ ସର୍ବଶଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାନ୍ଦ୍ରିୟାର୍ଥେଭ୍ୟସ୍ତସ୍ୟ ପ୍ରଜ୍ଞା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ॥ ୨-୫୮ ॥

ବିଷୟା ବିନିବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ନିରାହାରସ୍ୟ ଦେହିନଃ ।
ରସବର୍ତ୍ତଂ ରସୋଽପ୍ୟସ୍ୟ ପରଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱା ନିବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୨-୫୯ ॥

ୟତତୋ ହ୍ୟପି କୌତେୟ ପୁରୁଷସ୍ୟ ବିପଶ୍ଚିତଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ପ୍ରମାଥୀନି ହରନ୍ତି ପ୍ରସଭଂ ମନଃ ॥ ୨-୬୦ ॥

ତାନି ସର୍ବାଣି ସଂୟମ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ଆସୀତ ମପୂରଃ ।

ବଶେ ହି ଯସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ତସ୍ୟ ପ୍ରଜ୍ଞା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ॥ ୨-୬୧ ॥

ଧ୍ୟାୟତୋ ବିଷୟାନ୍ତୁଂସଃ ସଙ୍ଗସ୍ତେଷୁପଜାୟତେ ।
ସଙ୍ଗାସଞ୍ଜାୟତେ କାମଃ କାମାନ୍ତୋଽଭିଜାୟତେ ॥ ୨-୬୨ ॥

କ୍ରୋଧାଭବତି ସମ୍ମୋହଃ ସମ୍ମୋହାସ୍ତୁତିବିଭ୍ରମଃ ।
ସ୍ମୃତିଭ୍ରଂଶାଦ୍ ବୁଦ୍ଧିନାଶୋ ବୁଦ୍ଧିନାଶାପୁଣଶ୍ୟତି ॥ ୨-୬୩ ॥

ରାଗଦ୍ୱେଷବିମୁକ୍ତେଷୁ ବିଷୟାନିନ୍ଦ୍ରୟୈଶ୍ଚରନ୍ । or ବିମୁକ୍ତେଷୁ
ଆତ୍ମବଶ୍ୟେଷୁ ପ୍ରସାଦମଧିଗଚ୍ଚତି ॥ ୨-୬୪ ॥

ପ୍ରସାଦେ ସର୍ବଦୁଃଖାନାଂ ହାନିରସ୍ୟୋପଜାୟତେ ।
ପ୍ରସନ୍ନଚେତସୋ ହ୍ୟାଶୁବୁଦ୍ଧିଃ ପର୍ଯ୍ୟବତୀଷତେ ॥ ୨-୬୫ ॥

ନାସ୍ତି ବୁଦ୍ଧିରୟୁକ୍ତସ୍ୟ ନ ଚାୟୁକ୍ତସ୍ୟ ଭାବନା ।
ନ ଚାଭାବୟତଃ ଶାନ୍ତିରଶାନ୍ତସ୍ୟ କ୍ରତଃ ସୁଖମ୍ ॥ ୨-୬୬ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାଂ ହି ଚରତାଂ ଯତ୍ନନୋଽନୁବିଧୀୟତେ ।
ତଦସ୍ୟ ହରତି ପ୍ରଜ୍ଞାଂ ବାୟୁର୍ନାବମିବାୟସି ॥ ୨-୬୭ ॥

ତସ୍ମାଦ୍ୟସ୍ୟ ମହାବାହୋ ନିଗୃହୀତାନି ସର୍ବଶଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାନ୍ଦ୍ରିୟାର୍ଥେଭ୍ୟସ୍ତସ୍ୟ ପ୍ରଜ୍ଞା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତା ॥ ୨-୬୮ ॥

ୟା ନିଶା ସର୍ବଭୂତାନାଂ ତସ୍ୟାଂ ଜାଗର୍ତ୍ତି ସଂୟମୀ ।
ୟସ୍ୟାଂ ଜାଗ୍ରତି ଭୂତାନି ସା ନିଶା ପଶ୍ୟତୋ ମୁନେଃ ॥ ୨-୬୯ ॥

ଆପୂର୍ଣ୍ଣମାଣମଚଳପ୍ରତିଷ୍ଠଂ
ସମୁଦ୍ରମାପଃ ପ୍ରବିଶନ୍ତି ଯଦ୍ୱତ୍ ।
ତଦ୍ୱହ୍ନାମାୟଂ ପ୍ରବିଶନ୍ତି ସର୍ବେ
ସ ଶାନ୍ତିମାପ୍ନୋତି ନ କାମକାମୀ ॥ ୨-୭୦ ॥

ବିହୀୟ କାମାନ୍ୟଃ ସର୍ବାନ୍ତୁମାଂଶୁରତି ନିଃଶ୍ଚୁହଃ ।
ନିର୍ମମୋ ନିରହଙ୍କାରଃ ସ ଶାନ୍ତିମଧିଗଚ୍ଚତି ॥ ୨-୭୧ ॥

ଏଷା ବ୍ରାହ୍ମୀ ସ୍ମୃତିଃ ପାର୍ଥ ନୈନାଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ବିମୁହ୍ୟତି ।
ସ୍ମୃତ୍ୱାସ୍ୟାମତକାଳେଽପି ବ୍ରହ୍ମନିର୍ବାଣମୁଚ୍ଚତି ॥ ୨-୭୨ ॥

ଓଂ ତସ୍ତଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ୱୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ସାଙ୍ଗ୍ୟୟୋଗୋ ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୨ ॥

ଅଥ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ । କର୍ମଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଜ୍ୟାୟସୀ ଚେକର୍ମଣସ୍ତେ ମତା ବୁଦ୍ଧିର୍ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ତଦ୍ଘ୍ନିଂ କର୍ମଣି ଘୋରେ ମାଂ ନିୟୋଜୟସି କେଶବ ॥ ୩-୧ ॥

ବ୍ୟାମିଶ୍ରେଣେବ ବାକ୍ୟେନ ବୁଦ୍ଧିଂ ମୋହୟସୀବ ମେ ।
ତଦେକଂ ବଦ ନିଶ୍ଚିତ୍ୟ ଯେନ ଶ୍ରେୟୋଽହମାପୁୟାମ୍ ॥ ୩-୨ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଲୋକେଽସ୍ମିନ୍ ଦ୍ଵିବିଧା ନିଷ୍ଠା ପୁରା ପ୍ରୋକ୍ତା ମୟାନଘ ।
ଜ୍ଞାନଯୋଗେନ ସାଙ୍ଗ୍ୟାନାଂ କର୍ମଯୋଗେନ ଯୋଗିନାମ୍ ॥ ୩-୩ ॥

ନ କର୍ମଣାମନାରୟାନ୍ନୈଷ୍ଠର୍ମ୍ୟଂ ପୁରୁଷୋଽଶ୍ଵତେ ।
ନ ଚ ସଂନ୍ୟସନାଦେବ ସିଦ୍ଧିଂ ସମର୍ପିଗଢ୍ଢତି ॥ ୩-୪ ॥

ନ ହି କଶ୍ଚିତ୍ସଂଶୟମପି ଜାତୁ ତିଷ୍ଠତ୍ୟକର୍ମକୃତ୍ ।
କାର୍ଯ୍ୟତେ ହ୍ୟବଶଃ କର୍ମ ସର୍ବଃ ପ୍ରକୃତିଜୈର୍ଗୁଣୈଃ ॥ ୩-୫ ॥

କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ସଂୟମ୍ୟ ଯ ଆସ୍ତେ ମନସା ସ୍ମରନ୍ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାର୍ଥାଦ୍ଵିମୁକ୍ତାମ୍ ନିଥ୍ୟାଚାରଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୩-୬ ॥

ୟସ୍ମିନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ମନସା ନିୟମ୍ୟାରଭତେଽର୍ଜୁନ ।
କର୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟୈଃ କର୍ମଯୋଗମସକ୍ରଃ ସ ବିଶିଷ୍ୟତେ ॥ ୩-୭ ॥

ନିୟତଂ କୁରୁ କର୍ମ ତ୍ଵଂ କର୍ମ ଜ୍ୟାୟୋ ହ୍ୟକର୍ମଣଃ ।
ଶରୀରଯାତ୍ରାପି ଚ ତେ ନ ପ୍ରସିଦ୍ଧ୍ୟେଦକର୍ମଣଃ ॥ ୩-୮ ॥

ୟଜ୍ଞାର୍ଥାକୃର୍ମଣୋଽନ୍ୟତ୍ର ଲୋକୋଽୟଂ କର୍ମବନ୍ଧନଃ ।
ତଦର୍ଥଂ କର୍ମ କୌତ୍ସେୟ ମୁକ୍ତସଙ୍ଗଃ ସମାଚର ॥ ୩-୯ ॥

ସହୟଜ୍ଞାଃ ପ୍ରଜାଃ ସୃଷ୍ଟ୍ଵା ପୁରୋବାଚ ପ୍ରଜାପତିଃ ।
ଅନେନ ପ୍ରସବିଷ୍ୟଧ୍ଵମେଷ ବୋଽସ୍ତ୍ରୁଷକାମଧୁକ୍ ॥ ୩-୧୦ ॥

ଦେବାନ୍ଧ୍ଵାବୟତାନେନ ତେ ଦେବା ଭାବୟନ୍ତୁ ବଃ ।
ପରସ୍ଵରଂ ଭାବୟନ୍ତଃ ଶ୍ରେୟଃ ପରମବାସ୍ତୁଥ ॥ ୩-୧୧ ॥

ଇଷ୍ଟାନ୍ନୋଗାନ୍ନିବୋ ଦେବା ଦାସ୍ୟନ୍ତେ ଯଜ୍ଞଭାବିତାଃ ।
ତୈର୍ଦ୍ଭାନପ୍ରଦାୟୈଭ୍ୟା ଯୋ ଭୁକ୍ତୁଃ ସ୍ତେନ ଏବ ସଃ ॥ ୩-୧୨ ॥

ୟଜ୍ଞଶିଷ୍ୟଶିନଃ ସତୋ ମୃତ୍ୟନ୍ତେ ସର୍ବକିଲ୍ଲିଷୈଃ ।
ଭୁଞ୍ଜତେ ତେ ବ୍ରହ୍ମଂ ପାପା ଯେ ପଚତ୍ୟାମ୍ବକାରଣାତ୍ ॥ ୩-୧୩ ॥

ଅନାଭବନ୍ତି ଭୂତାନି ପର୍ଜନ୍ୟାଦନସମ୍ଭବଃ ।
ୟଜ୍ଞାଭବତି ପର୍ଜନ୍ୟା ଯଜ୍ଞଃ କର୍ମସମୁଭବଃ ॥ ୩-୧୪ ॥

କର୍ମ ବ୍ରହ୍ମୋଭବଂ ବିଦ୍ଧି ବ୍ରହ୍ମାକ୍ଷରସମୁଭବମ୍ ।
ତସ୍ମାସର୍ବଗତଂ ବ୍ରହ୍ମ ନିତ୍ୟଂ ଯଜ୍ଞେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତମ୍ ॥ ୩-୧୫ ॥

ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତତଂ ଚକ୍ରଂ ନାନୁବର୍ତ୍ତୟତୀହ ଯଃ ।
ଅପ୍ୟାୟୁରିନ୍ଦ୍ରିୟାରାମୋ ମୋଘଂ ପାର୍ଥ ସ ଜୀବତି ॥ ୩-୧୬ ॥

ୟସ୍ମାନ୍ରତିରେବ ସ୍ୟାଦାମୃତପୁଷ୍ଟ ମାନବଃ ।
ଆମ୍ବନେୟବ ଚ ସନ୍ତୁଷ୍ଟସ୍ତସ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟଂ ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥ ୩-୧୭ ॥

ନୈବ ତସ୍ୟ କୃତେନାର୍ଥୋ ନାକୃତେନେହ କଣ୍ଠନ ।
ନ ତାସ୍ୟ ସବଭୂତେଷୁ କଶ୍ଚିଦଥ୍ୟପାଶ୍ରୟଃ ॥ ୩-୧୮ ॥

ତସ୍ମାଦସକ୍ତଃ ସତତଂ କାର୍ଯ୍ୟଂ କର୍ମ ସମାଚର ।
ଅସକ୍ତୋ ହ୍ୟାଚରନ୍ତୁର୍ମ ପରମାପୋତି ପୁରୁଷଃ ॥ ୩-୧୯ ॥

କର୍ମଣୈବ ହି ସଂସିଦ୍ଧିମାସ୍ଥିତା ଜନକାଦୟଃ ।
ଲୋକସଞ୍ଜହମେବାପି ସମ୍ପଶ୍ୟନ୍ତୁର୍ମହର୍ଷି ॥ ୩-୨୦ ॥

ୟଦ୍ୟଦାଚରତି ଶ୍ରେଷ୍ଠସ୍ତତ୍ତଦେବେତରୋ ଜନଃ ।
ସ ଯପୁମାଣଂ କୁରୁତେ ଲୋକସ୍ତଦନୁବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୩-୨୧ ॥

ନ ମେ ପାର୍ଥାସ୍ତ୍ରିକର୍ତ୍ତବ୍ୟଂ ତ୍ରିଷୁ ଲୋକେଷୁ କିଞ୍ଚନ ।
ନାନବାପ୍ରମବାପ୍ରବ୍ୟଂ ବଚ ଏବ ଚ କର୍ମଣି ॥ ୩-୨୨ ॥

ୟଦି ହ୍ୟହଂ ନ ବର୍ତେୟଂ ଜାତୁ କର୍ମଣ୍ୟତନ୍ନିତଃ ।
ମମ ବର୍ତ୍ତାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତତେ ମନୁଷ୍ୟାଃ ପାର୍ଥ ସର୍ବଶଃ ॥ ୩-୨୩ ॥

ଉସାଦେୟୁରିମେ ଲୋକା ନ କୁର୍ଯ୍ୟାଂ କର୍ମ ତେଦହମ୍ ।
ସକରସ୍ୟ ଚ କର୍ତା ସ୍ୟାମୁପହନ୍ୟାମିମାଃ ପ୍ରଜାଃ ॥ ୩-୨୪ ॥

ସକ୍ତଃ କର୍ମଣ୍ୟବିଦ୍ଵାଂସୋ ଯଥା କୁର୍ବନ୍ତି ଭାରତ ।
କୁର୍ଯ୍ୟାଦ୍ଵିଦ୍ଵାଂସୁଥାସକ୍ତଶ୍ଚିକାର୍ଯ୍ୟଲୋକସଞ୍ଜହମ୍ ॥ ୩-୨୫ ॥

ନ ବୁଦ୍ଧିଭେଦଂ ଜନୟେଦଜ୍ଞାନାଂ କର୍ମସଞ୍ଜନାମ୍ ।
ଜୋଷୟେସର୍ବକର୍ମାଣି ବିଦ୍ଵାନ୍ତ୍ୟକ୍ତଃ ସମାଚରନ୍ ॥ ୩-୨୬ ॥

ପ୍ରକୃତେଃ କ୍ରିୟମାଣାନି ଗୁଣୈଃ କର୍ମାଣି ସର୍ବଶଃ ।
ଅହଙ୍କାରବିମୁଦ୍ଵାମ୍ କର୍ତାହମିତି ମନ୍ୟତେ ॥ ୩-୨୭ ॥

ତତ୍ତ୍ଵବିତ୍ତୁ ମହାବାହୋ ଗୁଣକର୍ମବିଭାଗୟୋଃ ।
ଗୁଣା ଗୁଣେଷୁ ବର୍ତ୍ତନ୍ତ ଇତି ମଦ୍ଵା ନ ସଜ୍ଜତେ ॥ ୩-୨୮ ॥

ପ୍ରକୃତେର୍ଗୁଣସମ୍ବୃଦ୍ଧାଃ ସଜ୍ଜତେ ଗୁଣକର୍ମସୁ ।
ତାନକୃସ୍ମବିଦୋ ମଦାନୁସ୍ମବିନ ବିଚାଲୟେତ୍ ॥ ୩-୨୯ ॥

ମୟି ସର୍ବାଣି କର୍ମାଣି ସଂନ୍ୟସ୍ୟାଧ୍ୟାମ୍ରେତସା ।
ନିରାଶୀର୍ନିର୍ମମୋ ଭୁଦ୍ଵା ଯୁଧ୍ୟସ୍ଵ ବିଗତହ୍ଵରଃ ॥ ୩-୩୦ ॥

ୟେ ମେ ମତମିଦଂ ନିତ୍ୟମବୁଦ୍ଧିଷ୍ଠିମାନବାଃ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାବତ୍ତୋଽନସ୍ଵୟତ୍ତୋ ମୃତ୍ୟତ୍ତେ ତେଽପି କର୍ମଭିଃ ॥ ୩-୩୧ ॥

ୟେ ହ୍ଵେତଦଭ୍ୟସୁୟତ୍ତୋ ନାବୁଦ୍ଧିଷ୍ଠିମେ ମତମ୍ ।

ସବିଜ୍ଞାନବିମୁକ୍ତଂସ୍ତାଦ୍ବିଦ୍ଭି ନଷ୍ଟାନଚେତସଃ ॥ ୩-୩୨ ॥

ସଦୃଶଂଚେଷ୍ଟତେ ସ୍ୱସ୍ୟାଃ ପ୍ରକୃତେର୍ଜ୍ଞାନବାନପି ।
ପ୍ରକୃତିଂ ଯାନ୍ତି ଭୂତାନି ନିଗ୍ରହଃ କିଂ କରିଷ୍ୟତି ॥ ୩-୩୩ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟସ୍ୟାର୍ଥେ ରାଗଦ୍ୱେଷୌ ବ୍ୟବସ୍ଥିତୌ ।
ତୟୋର୍ନ ବଶମାଗଚ୍ଛେତ୍ତୌ ହ୍ୟସ୍ୟ ପରିପନ୍ଥନୌ ॥ ୩-୩୪ ॥

ଶ୍ରେୟାନ୍ଧ୍ୟର୍ମୋ ବିଗୁଣଃ ପରଧର୍ମାସ୍ତୁ ସ୍ଥିତାତ୍ ।
ସ୍ୱଧର୍ମେ ନିଧନଂ ଶ୍ରେୟଃ ପରଧର୍ମୋ ଭୟାବହଃ ॥ ୩-୩୫ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅଥ କେନ ପ୍ରୟୁକ୍ତୋଽୟଂ ପାପଂ ଚରତି ପୁରୁଷଃ ।
ଅନିଚ୍ଛନ୍ତି ବାଶ୍ଚୈୟ ବଳାଦିବ ନିୟୋଜିତଃ ॥ ୩-୩୬ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

କାମ ଏଷ କ୍ରୋଧ ଏଷ ରଜୋଗୁଣସମୁଭବଃ ।
ମହାଶନୋ ମହାପାପ୍ତା ବିଦ୍ଧ୍ୟେନମିହ ବୈରିଣମ୍ ॥ ୩-୩୭ ॥

ଧୂମେନାବ୍ରିୟତେ ବହିର୍ଯଥାଦର୍ଶୋ ମଲେନ ଚ ।
ୟଥୋଲ୍ଲେନାବୃତୋ ଗର୍ଭସ୍ତଥା ତେନେଦମାବୃତମ୍ ॥ ୩-୩୮ ॥

ଆବୃତଂ ଜ୍ଞାନମେତେନ ଜ୍ଞାନିନୋ ନିତ୍ୟବୈରିଣା ।
କାମରୂପେଣ କୌତ୍ସେୟ ଦୁଷ୍ଟରେଣାନଲେନ ଚ ॥ ୩-୩୯ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ମନୋ ବୁଦ୍ଧିରସ୍ୟାଧିଷ୍ଠାନମୁଚ୍ୟତେ ।
ଏତୈର୍ବିମୋହୟତ୍ୟସ୍ତ ଜ୍ଞାନମାବୃତ୍ୟ ଦେହିନମ୍ ॥ ୩-୪୦ ॥

ତସ୍ମାତ୍ତମିନ୍ଦ୍ରିୟାଣ୍ୟାଦୌ ନିୟମ୍ୟ ଭରତର୍ଷଭ ।
ପାପ୍ତାନଂ ପ୍ରଜହି ହ୍ୟେନଂ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନନାଶନମ୍ ॥ ୩-୪୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ପରାଣ୍ୟାହୁରିନ୍ଦ୍ରିୟେଭ୍ୟଃ ପରଂ ମନଃ ।
ମନସସ୍ତୁ ପରା ବୁଦ୍ଧିର୍ଯୋ ବୁଦ୍ଧେଃ ପରତସ୍ତୁ ସଃ ॥ ୩-୪୨ ॥

ଏବଂ ବୁଦ୍ଧେଃ ପରଂ ବୁଦ୍ଧ୍ୱା ସଂସ୍ରଭ୍ୟାମ୍ଭାନମାମ୍ଭନା ।
ଜହି ଶତ୍ରୁଂ ମହାବାହୋ କାମରୂପଂ ଦୁରାସଦମ୍ ॥ ୩-୪୩ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଭୀତାସୁପନିଷସ୍ତୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
କର୍ମଯୋଗୋ ନାମ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୩ ॥

ଅଥ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଜ୍ଞାନକର୍ମସଂନ୍ୟାସଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଇମଂ ବିବସ୍ୱତେ ଯୋଗଂ ପ୍ରୋକ୍ତବାନହମବ୍ୟୟମ୍ ।
ବିବସ୍ୱାନ୍ନବେ ପ୍ରାହ ମନୁରିଷ୍ଟାକବେତ୍ରବୀତ୍ ॥ ୪-୧ ॥

ଏବଂ ପରମ୍ପରାପ୍ରାପ୍ତମିମଂ ରାଜର୍ଷିଯୋ ବିଦୁଃ ।
ସ କାଲେନେହ ମହତା ଯୋଗୋ ନଷ୍ଟଃ ପରତ୍ତପ ॥ ୪-୨ ॥

ସ ଏବାୟଂ ମୟା ତେଦ୍ୟ ଯୋଗଃ ପ୍ରୋକ୍ତଃ ପୁରାତନଃ ।
ଭକ୍ତୋଽସି ମେ ସଖା ଚେତି ରହସ୍ୟଂ ହ୍ୟେତଦ୍ଭୁଭମମ୍ ॥ ୪-୩ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅପରଂ ଭବତୋ ଜନ୍ମ ପରଂ ଜନ୍ମ ବିବସ୍ୱତଃ ।
କଥମେତଦ୍ୱିଜାନୀୟାଂ ତ୍ୱମାଦୌ ପ୍ରୋକ୍ତବାନିତି ॥ ୪-୪ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ବହୁନି ମେ ବ୍ୟତୀତାନି ଜନ୍ମାନି ତବ ଚାର୍ଜୁନ ।
ତାନ୍ୟହଂ ବେଦ ସର୍ବାଣି ନ ତ୍ୱଂ ବେଦ୍ଧ ପରତ୍ତପ ॥ ୪-୫ ॥

ଅଜ୍ଞୋଽସି ସନବ୍ୟୟାୟା ଭୂତାନାମୀଶ୍ୱରୋଽସି ସନ୍ ।
ପ୍ରକୃତିଂ ସ୍ୱାମଧିଷ୍ଠାୟ ସମ୍ଭବାମ୍ୟାମ୍ନମାୟୟା ॥ ୪-୬ ॥

ୟଦା ଯଦା ହି ଧର୍ମସ୍ୟ ଗ୍ଲାନିର୍ଭବତି ଭାରତ ।
ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନମଧର୍ମସ୍ୟ ତଦାମ୍ଭାନଂ ସୃଜାମ୍ୟହମ୍ ॥ ୪-୭ ॥

ପରିଦ୍ରାଶାୟ ସାଧୁନାଂ ବିନାଶାୟ ଚ ଦୁଷ୍ଟତାମ୍ ।
ଧର୍ମସଂସ୍ଥାପନାର୍ଥାୟ ସମ୍ଭବାମି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ॥ ୪-୮ ॥

ଜନ୍ମ କର୍ମ ଚ ମେ ଦିବ୍ୟମେବଂ ଯୋ ବେଦ୍ୱିତତ୍ତତଃ ।
ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ଦେହଂ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନୈତି ମାନେତି ସୋଽର୍ଜୁନ ॥ ୪-୯ ॥

ବୀତରାଗଭୟକ୍ରୋଧା ମନୁୟା ମାମୁପାଶ୍ରିତାଃ ।
ବହବୋ ଜ୍ଞାନତପସା ପୂତା ମଭାବମାଗତାଃ ॥ ୪-୧୦ ॥

ୟେ ଯଥା ମାଂ ପ୍ରପଦ୍ୟନ୍ତେ ତାଂସ୍ତଥୈବ ଭଜାମ୍ୟହମ୍ ।
ମମ ବର୍ତ୍ତାନ୍ତୁ ବଚନ୍ତେ ମନୁଷ୍ୟାଃ ପାର୍ଥ ସର୍ବଶଃ ॥ ୪-୧୧ ॥

କାଞ୍ଚନ୍ତଃ କର୍ମଣାଂ ସିଦ୍ଧିଂ ଯଜନ୍ତ ଇହ ଦେବତାଃ ।
କ୍ଷିପ୍ରଂ ହି ମାନୁଷେ ଲୋକେ ସିଦ୍ଧିର୍ଭବତି କର୍ମଜା ॥ ୪-୧୨ ॥

ଚାତୁର୍ବର୍ଣ୍ୟଂ ମୟା ସୃଷ୍ଟଂ ଗୁଣକର୍ମବିଭାଗଶଃ ।
ତସ୍ୟ କର୍ତାରମପି ମାଂ ବିଦ୍ୟକର୍ତାରମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୪-୧୩ ॥

ନ ମାଂ କର୍ମାଣି ଲିମ୍ପନ୍ତି ନ ମେ କର୍ମଫଳେ ସ୍ୱହା ।
ଇତି ମାଂ ଯୋଽଭିଜାନାତି କର୍ମଭିର୍ନ ସ ବଧ୍ୟତେ ॥ ୪-୧୪ ॥

ଏବଂ ଜ୍ଞାତ୍ୱା କୃତଂ କର୍ମ ପୂର୍ବୈରପି ମୁମୁକ୍ଷୁଭିଃ ।

କୁରୁ କର୍ମେବ ତସ୍ମାତ୍ ପୂର୍ବେଃ ପୂର୍ବତରଂ କୃତମ୍ ॥ ୪-୧୪ ॥

କିଂ କର୍ମ କିମକର୍ମେତି କବୟୋଃ ପ୍ୟତ୍ର ମୋହିତାଃ ।
ତତ୍ତେ କର୍ମ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମି ଯଜ୍ଞାତ୍ମା ମୋକ୍ଷୟେଃଶୁଭାତ୍ ॥ ୪-୧୬ ॥

କର୍ମଣୋ ହ୍ୟପି ବୋଦ୍ଧବ୍ୟଂ ବୋଦ୍ଧବ୍ୟଂ ତ ବିକର୍ମଣଃ ।
ଅକର୍ମଣଶ୍ଚ ବୋଦ୍ଧବ୍ୟଂ ଗହନା କର୍ମଣୋ ଗତିଃ ॥ ୪-୧୭ ॥

କର୍ମଣ୍ୟକର୍ମ ଯଃ ପଶ୍ୟେଦକର୍ମଣି ତ କର୍ମ ଯଃ ।
ସ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ବୁଦ୍ଧିକ୍ଷେୟସ୍ତ ସ ଯୁକ୍ତଃ କୃଷ୍ଣକର୍ମକୃତ୍ ॥ ୪-୧୮ ॥

ୟସ୍ୟ ସର୍ବେ ସମାରୟାଃ କାମସକଳ୍ମବର୍ଜିତାଃ ।
ଜ୍ଞାନାଗ୍ନିଦଗ୍ଧକର୍ମାଣାଂ ତମାହୁଃ ପଶ୍ଚିତଂ ବୁଧାଃ ॥ ୪-୧୯ ॥

ତ୍ୟଜ୍ଞା କର୍ମଫଳାସକାଂ ନିତ୍ୟତୃପ୍ତୋ ନିରାଶ୍ରୟଃ ।
କର୍ମଣ୍ୟଭିପ୍ରବୃତ୍ତୋଽପି ନୈବ କିଞ୍ଚିଦ୍ଭରୋତି ସଃ ॥ ୪-୨୦ ॥

ନିରାଶୀର୍ଯତତିଭାମ୍ ତ୍ୟକ୍ତସର୍ବପରିଗ୍ରହଃ ।
ଶାରୀରଂ କେବଳଂ କର୍ମ କୁର୍ବନ୍ନାପ୍ନୋତି କିଲିଷମ୍ ॥ ୪-୨୧ ॥

ୟଦୁଚ୍ଛାଳାଭସଦୁଷ୍ଣୋ ଦ୍ଵୟାତୀତୋ ବିମସରଃ ।
ସମଃ ସିଦ୍ଧାବସିଦ୍ଧୌ ତ କୃତ୍ଵାପି ନ ନିବଧ୍ୟତେ ॥ ୪-୨୨ ॥

ଗତସଜସ୍ୟ ମୁକ୍ତସ୍ୟ ଜ୍ଞାନାବସ୍ଥିତଚେତସଃ ।
ୟଜ୍ଞାୟାତରତଃ କର୍ମ ସମଗ୍ରଂ ପ୍ରବିଳୀୟତେ ॥ ୪-୨୩ ॥

ବ୍ରହ୍ମାର୍ପଣଂ ବ୍ରହ୍ମ ହବିର୍ବ୍ରହ୍ମାଗ୍ନୌ ବ୍ରହ୍ମଣା ହୃତମ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମୈବ ତେନ ଗତବ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମକର୍ମସମାଧିନା ॥ ୪-୨୪ ॥

ଦୈବମେବାପରେ ଯଜ୍ଞଂ ଯୋଗିନଃ ପର୍ଯ୍ୟୁପାସତେ ।
ବ୍ରହ୍ମାଗ୍ନାବପରେ ଯଜ୍ଞଂ ଯଜ୍ଞେନୈବୋପଜୁହୁତି ॥ ୪-୨୫ ॥

ଶ୍ରେତ୍ରାଦୀନୀନ୍ଦ୍ରିୟାଣ୍ୟନ୍ୟ ସଂଯମାଗ୍ନିଷୁ ଜୁହୁତି ।
ଶଦାଦୀନ୍ଦ୍ରିଷୟାନନ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଗ୍ନିଷୁ ଜୁହୁତି ॥ ୪-୨୬ ॥

ସର୍ବାଣୀନ୍ଦ୍ରିୟକର୍ମାଣି ପ୍ରାଣକର୍ମାଣି ତାପରେ ।
ଆତ୍ମସଂଯମଯୋଗାଗ୍ନୌ ଜୁହୁତି ଜ୍ଞାନଦୀପିତେ ॥ ୪-୨୭ ॥

ଦ୍ରବ୍ୟୟଜ୍ଞାସ୍ତପୋୟଜ୍ଞା ଯୋଗୟଜ୍ଞାସ୍ତଥାପରେ ।
ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟଜ୍ଞାନୟଜ୍ଞାଶ୍ଚ ଯତୟଃ ସଂଶିତବ୍ରତାଃ ॥ ୪-୨୮ ॥

ଅପାନେ ଜୁହୁତି ପ୍ରାଣଂ ପ୍ରାଣେଽପାନଂ ତଥାପରେ ।
ପ୍ରାଣାପାନଗତୀ ରୁଦ୍ଧା ପ୍ରାଣାୟାମପରାୟଣାଃ ॥ ୪-୨୯ ॥

ଅପରେ ନିୟତାହାରାଃ ପ୍ରାଣାହାଣେଷୁ ଜୁହୁତି ।
ସର୍ବେଽପ୍ୟତେ ଯଜ୍ଞବିଦୋ ଯଜ୍ଞସପିତକଲ୍ମଷାଃ ॥ ୪-୩୦ ॥

ୟଞ୍ଜଣିଷ୍ଠାମୃତଭୁଜୋ ଯାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ସନାତନମ୍ ।
ନାୟଂ ଲୋକୋଽସ୍ତ୍ୟୟଞ୍ଜସ୍ୟ କୃତୋଽନ୍ୟଃ କୁରୁସଭମ ॥ ୪-୩୧ ॥

ଏବଂ ବହୁବିଧା ଯଜ୍ଞା ବିତତା ବ୍ରହ୍ମଣୋ ମୁଖେ ।
କର୍ମଜାନ୍ତିନ୍ତି ତାନ୍ତୁର୍ବାନେବଂ ଜାତ୍ୱା ବିମୋକ୍ଷସ୍ୟେ ॥ ୪-୩୨ ॥

ଶ୍ରେୟାନ୍ତ୍ରବ୍ୟମୟାଦ୍ୟଜ୍ଞାଭିଜ୍ଞାନୟଞ୍ଜଃ ପରତପ ।
ସର୍ବଂ କର୍ମାଣିଲଂ ପାର୍ଥ ଜ୍ଞାନେ ପରିସମାପ୍ୟତେ ॥ ୪-୩୩ ॥

ତଦ୍ଦିଦ୍ଧି ପ୍ରଣିପାତେନ ପରିପ୍ରଶ୍ନେନ ସେବୟା ।
ଉପଦେକ୍ଷ୍ୟନ୍ତି ତେ ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞାନିନସ୍ତତ୍ତଦର୍ଶିନଃ ॥ ୪-୩୪ ॥

ୟଞ୍ଜାତ୍ୱା ନ ପୁନର୍ନୋହମେବଂ ଯାସ୍ୟସି ପାଶୁବ ।
ୟେନ ଭୂତାନ୍ୟଶେଷେଣ ଦ୍ରକ୍ଷ୍ୟସ୍ୟାମ୍ନୟଥୋ ମୟି ॥ ୪-୩୫ ॥ var ଅଶେଷାଣି

ଅପି ଚେଦସି ପାପେଭ୍ୟଃ ସର୍ବେଭ୍ୟଃ ପାପକୃତମଃ ।
ସର୍ବଂ ଜ୍ଞାନପୁବେନୈବ ବୃଜିନଂ ସତରିଷ୍ୟସି ॥ ୪-୩୬ ॥

ୟଥୈଧାଂସି ସମିଦ୍ଧୋଽଗ୍ନିର୍ଭସ୍ମସାକୁରୁତେଽର୍ଜୁନ ।
ଜ୍ଞାନାଗ୍ନିଃ ସର୍ବକର୍ମାଣି ଭସ୍ମସାକୁରୁତେ ତଥା ॥ ୪-୩୭ ॥

ନ ହି ଜ୍ଞାନେନ ସଦୃଶଂ ପବିତ୍ରମିହ ବିଦ୍ୟତେ ।
ତସ୍ମୟଂ ଯୋଗସଂସିଦ୍ଧଃ କାଲେନାମ୍ନି ବିନ୍ଦତି ॥ ୪-୩୮ ॥

ଶ୍ରଦ୍ଧାବାଂଲଭତେ ଜ୍ଞାନଂ ତପ୍ତରଃ ସଂୟତେହିୟଃ ।
ଜ୍ଞାନଂ ଲଭ୍ୱା ପରାଂ ଶାନ୍ତିମଚିରେଣାଧିଗଚ୍ଛତି ॥ ୪-୩୯ ॥

ଅଜ୍ଞଶ୍ଚାଶ୍ରଦଧାନଶ୍ଚ ସଂଶୟାମ୍ନା ବିନଶ୍ୟତି ।
ନାୟଂ ଲୋକୋଽସ୍ତ୍ରି ନ ପରୋ ନ ସୁଖଂ ସଂଶୟାମ୍ନଃ ॥ ୪-୪୦ ॥

ଯୋଗସଂନ୍ୟସ୍ତକର୍ମାଣାଂ ଜ୍ଞାନସଞ୍ଚିନସଂଶୟମ୍ ।
ଆତ୍ମବତ୍ତଂ ନ କର୍ମାଣି ନିବଧନ୍ତିଧନଞ୍ଜୟ ॥ ୪-୪୧ ॥

ତସ୍ମାଦଜ୍ଞାନସମୃତଂ ହୃଦ୍ମୁଂ ଜ୍ଞାନାସିନାମ୍ନଃ ।
ଛିନ୍ତୈନଂ ସଂଶୟଂ ଯୋଗମାତିଷ୍ଠୋଦ୍ରିଷ୍ଟ ଭାରତ ॥ ୪-୪୨ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ୱୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଜ୍ଞାନକର୍ମସଂନ୍ୟାସଯୋଗୋ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୪ ॥

ଅଥ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ସଂନ୍ୟାସଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ସଂନ୍ୟାସଂ କର୍ମଣାଂ କୃଷ୍ଣ ପୁନର୍ଯୋଗଂ ଚ ଶଂସସି ।
ୟଚ୍ଛେୟ ଏତୟୋରେକଂ ତନ୍ନେ ବୁଧି ସୁନିଶ୍ଚିତମ୍ ॥ ୫-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ସଂନ୍ୟାସଃ କର୍ମଯୋଗଃ ନିଃଶ୍ରେୟସକରାବୁଭୌ ।
ତୟୋସ୍ତୁ କର୍ମସଂନ୍ୟାସାକ୍ତର୍ମଯୋଗୋ ବିଶିଷ୍ୟତେ ॥ ୫-୨ ॥

ଞ୍ଜୟଃ ସ ନିତ୍ୟସଂନ୍ୟାସୀ ଯୋ ନ ଦୈଷ୍ଟିନ କାଞ୍ଚତି ।
ନିର୍ଦ୍ଦୈହୋ ହି ମହାବାହୋ ସୁଖଂ ବନ୍ଧାପୁମୁତ୍ୟତେ ॥ ୫-୩ ॥

ସାଙ୍ଗ୍ୟଯୋଗୌ ପୃଥଗ୍ଲାଃ ପ୍ରବଦନ୍ତି ନ ପଶ୍ଚିତାଃ ।
ଏକମପ୍ୟାସ୍ମିତଃ ସମ୍ୟଗ୍ଭୟୋର୍ବିଦତେ ଫଳମ୍ ॥ ୫-୪ ॥

ୟସାଢ୍ଢ୍ଵ୍ୟଃ ପ୍ରାପ୍ୟତେ ସ୍ଥାନଂ ତଦ୍ୟୋଗୈରପି ଗମ୍ୟତେ ।
ଏକଂ ସାଙ୍ଗ୍ୟଂ ଚ ଯୋଗଂ ଚ ଯଃ ପଶ୍ୟତି ସ ପଶ୍ୟତି ॥ ୫-୫ ॥

ସଂନ୍ୟାସସ୍ତୁ ମହାବାହୋ ଦୁଃଖମାପୁମଯୋଗତଃ ।
ଯୋଗୟୁକ୍ତୋ ମୁନିର୍ବ୍ରହ୍ମ ନଚିରେଣାଧିଗଞ୍ଚତି ॥ ୫-୬ ॥

ଯୋଗୟୁକ୍ତୋ ବିଶୁଦ୍ଧାତ୍ମା ବିଜିତାତ୍ମା ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟଃ ।
ସର୍ବଭୂତାତ୍ମଭୂତାତ୍ମା କୁର୍ବନ୍ନପି ନ ଲିପ୍ୟତେ ॥ ୫-୭ ॥

ନୈବ କିଞ୍ଚିକୁରୋମୀତି ଯୁକ୍ତୋ ମନେତ ତତ୍ତ୍ଵବିତ୍ ।
ପଶ୍ୟଞ୍ଜୁଶ୍ଚକ୍ଷୁଗଞ୍ଜିନ୍ଦ୍ରନଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରହ୍ମପଞ୍ଚସନ୍ ॥ ୫-୮ ॥

ପ୍ରଲପଦ୍ବିସ୍ଵଜନ୍ମହ୍ମନ୍ମୁକ୍ତିଷନ୍ନିମିଷନ୍ନପି ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣୀନ୍ଦ୍ରିୟାଥୈଷ୍ଠୁ ବଚିତ ଇତି ଧାରୟନ୍ ॥ ୫-୯ ॥

ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟାଧ୍ୟାୟ କର୍ମାଣି ସଙ୍ଗଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ଵା କରୋତି ଯଃ ।
ଲିପ୍ୟତେ ନ ସ ପାପେନ ପଦ୍ମପତ୍ରମିବାମ୍ବସା ॥ ୫-୧୦ ॥

କାୟେନ ମନସା ବୁଦ୍ଧ୍ୟା କେବଲୈରିନ୍ଦ୍ରିୟୈରପି ।
ଯୋଗିନଃ କର୍ମ କୁର୍ବନ୍ତି ସଙ୍ଗଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ଵାତ୍ମଶୁଦ୍ଧୟେ ॥ ୫-୧୧ ॥

ୟୁକ୍ତଃ କର୍ମଫଳଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ଵା ଶାନ୍ତିମାପ୍ନୋତି ନୈଷ୍ଠିକୀମ୍ ।
ଅୟୁକ୍ତଃ କାମକାରେଣ ଫଳେ ସକ୍ତୋ ନିବଧ୍ୟତେ ॥ ୫-୧୨ ॥

ସର୍ବକର୍ମାଣି ମନସା ସଂନ୍ୟସ୍ୟାସ୍ତେ ସୁଖଂ ବଶୀ ।
ନ ବଦ୍ଵାରେ ପୁରେ ଦେହୀ ନୈବ କୁର୍ବନ୍ନ କାରୟନ୍ ॥ ୫-୧୩ ॥

ନ କର୍ତ୍ତୃତ୍ଵଂ ନ କର୍ମାଣି ଲୋକସ୍ୟ ସୃଜତି ପ୍ରଭୁଃ ।
ନ କମଫଳସଂଯୋଗଂ ସ୍ଵଭାବସ୍ତୁ ପ୍ରବଚିତେ ॥ ୫-୧୪ ॥

ନାଦତ୍ତେ କସ୍ୟଚିତ୍ପାପଂ ନ ଚୈବ ସୁକୃତଂ ବିଭୁଃ ।
ଅଜ୍ଞାନେନାବୃତଂ ଜ୍ଞାନଂ ତେନ ମୁହ୍ୟନ୍ତି ଜତବଃ ॥ ୫-୧୫ ॥

ଜ୍ଞାନେନ ତୁ ତଦଜ୍ଞାନଂ ଯେଷାଂ ନାଶିତମାତ୍ମନଃ ।
ତେଷାମାଦିତ୍ୟବଜ୍ଞାନଂ ପ୍ରକାଶୟତି ତପ୍ତରମ୍ ॥ ୫-୧୬ ॥

ତଦୁଦ୍ଧୟସ୍ତଦାତ୍ମାନସ୍ତନ୍ନିଷ୍ଠାସ୍ତପୁରାୟଣାଃ ।
ଗଚ୍ଛନ୍ତିପୁନରାବୃତ୍ତିଂ ଜ୍ଞାନନିର୍ଧୂତକଲ୍ମଷାଃ ॥ ୫-୧୭ ॥

ବିଦ୍ୟାବିନୟସମ୍ପନ୍ନେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଗବି ହସ୍ତିନି ।
ଶୁନି ଚୈବ ଶ୍ଵପାକେ ଚ ପଶ୍ଚିତାଃ ସମଦର୍ଶିନଃ ॥ ୫-୧୮ ॥

ଇହୈବ ଚୈର୍ଜିତଃ ସର୍ଗୋ ଯେଷାଂ ସାମ୍ୟେ ସ୍ଥିତଂ ମନଃ ।
ନିର୍ଦୋଷଂ ହି ସମଂ ବ୍ରହ୍ମ ତସ୍ମାଦ୍ ବ୍ରହ୍ମଣି ତେ ସ୍ଥିତାଃ ॥ ୫-୧୯ ॥

ନ ପ୍ରହୁଷ୍ୟନ୍ତିୟଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ନୋଦ୍ବିଜେପ୍ରାପ୍ୟ ଚାପ୍ରିୟମ୍ ।
ସ୍ଥିରବୁଦ୍ଧିରସମ୍ଭୂତୋ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମଣି ସ୍ଥିତଃ ॥ ୫-୨୦ ॥

ବାହ୍ୟସ୍ପର୍ଶେଷ୍ଠସକ୍ରାତ୍ଵା ବିନ୍ଦତ୍ୟାତ୍ମନି ଯସ୍ମିନ୍ମୟମ୍ ।
ସ ବ୍ରହ୍ମଯୋଗୟୁକ୍ତାତ୍ଵା ସୁଖମକ୍ଷୟମଶ୍ଵତେ ॥ ୫-୨୧ ॥

ଯେ ହି ସଂସ୍ପର୍ଶଜା ଭୋଗା ଦୁଃଖଯୋନୟ ଏବ ତେ ।
ଆଦ୍ୟତ୍ତବତ୍ତଃ କୌତେୟ ନ ତେଷୁ ରମତେ ବୁଧଃ ॥ ୫-୨୨ ॥

ଶକ୍ନୋତୀହୈବ ଯଃ ସୋଦ୍ଵଂ ପ୍ରାକ୍ଠରୀରବିମୋକ୍ଷଣାତ୍ ।
କାମକ୍ରୋଧୋଭବଂ ବେଗଂ ସ ଯୁକ୍ତଃ ସ ସୁଖୀ ନରଃ ॥ ୫-୨୩ ॥

ଯୋଃତ୍ରଃସୁଖୋଃତ୍ରରାରାମସ୍ତଥାତ୍ତର୍ଜ୍ୟୋତିରେବ ଯଃ ।
ସ ଯୋଗୀ ବ୍ରହ୍ମନିର୍ବାଣଂ ବ୍ରହ୍ମଭୂତୋଽଧିଗଚ୍ଛତି ॥ ୫-୨୪ ॥

ଲଭତେ ବ୍ରହ୍ମନିର୍ବାଣମୃଷୟଃ କ୍ଷୀଣକଲ୍ମଷାଃ ।
ହିନଦ୍ଵୈଧା ଯତାତ୍ମନଃ ସର୍ବଭୂତହିତେ ରତାଃ ॥ ୫-୨୫ ॥

କାମକ୍ରୋଧବିଯୁକ୍ତାନାଂ ଯତାନାଂ ଯତତେତସାମ୍ ।
ଅଭିତୋ ବ୍ରହ୍ମନିର୍ବାଣଂ ବର୍ତତେ ବିଦିତାତ୍ମନାମ୍ ॥ ୫-୨୬ ॥

ସ୍ଵର୍ଣାନୁତ୍ଵା ବହିର୍ବାହ୍ୟାଂଶ୍ଵସ୍ତୁଶ୍ଵୈବାତରେ ଭୃବୋଃ ।
ପ୍ରାଣାପାନୌ ସମୌ କୃତ୍ଵା ନାସାଭ୍ୟନ୍ତରଚାରିଣୌ ॥ ୫-୨୭ ॥

ୟତେନ୍ଦ୍ରିୟମନୋବୁଦ୍ଧିର୍ମୁନିର୍ମୌକ୍ଷପରାୟଣଃ ।
ବିଗତେହ୍ମାଭୟକ୍ରୋଧୋ ଯଃ ସଦା ମୁକ୍ତ ଏବ ସଃ ॥ ୫-୨୮ ॥

ଭୋକ୍ତାରଂ ଯଜ୍ଞତପସାଂ ସର୍ବଲୋକମହେଶ୍ଵରମ୍ ।
ସୁହୃଦଂ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ଜ୍ଞାତ୍ଵା ମାଂ ଶାନ୍ତିମୁଚ୍ଛତି ॥ ୫-୨୯ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତାସୂପନିଷ୍ଠୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ସଂନ୍ୟାସଯୋଗୋ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୫ ॥

ଅଥ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଆତ୍ମସଂୟମଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅନାଶ୍ରିତଃ କର୍ମଫଳଂ କାୟଂ କର୍ମ କରୋତି ଯଃ ।
ସ ସଂନ୍ୟାସୀ ଚ ଯୋଗୀ ଚ ନ ନିରଗ୍ନିର୍ନ ଚାକ୍ରିୟଃ ॥ ୬-୧ ॥

ୟଂ ସଂନ୍ୟାସମିତି ପ୍ରାହୁର୍ଯୋଗଂ ତଂ ବିଦ୍ଧି ପାଣ୍ଡବ ।
ନ ହ୍ୟସଂନ୍ୟସ୍ତସଙ୍କଲ୍ଲୋ ଯୋଗୀ ଭବତି କଶ୍ଚନ ॥ ୬-୨ ॥

ଆରୁରୁକ୍ଷୋର୍ମୁନେର୍ଯୋଗଂ କର୍ମ କାରଣମୁତ୍ୟତେ ।
ଯୋଗାରୁତସ୍ୟ ତସ୍ୟୈବ ଶମଃ କାରଣମୁତ୍ୟତେ ॥ ୬-୩ ॥

ୟଦା ହି ନେହିୟାର୍ଥେଷୁ ନ କର୍ମସ୍ମଦୁଷଜ୍ଜତେ ।
ସର୍ବସଙ୍କଳ୍ପସଂନ୍ୟାସୀ ଯୋଗାରୁତସ୍ତଦୋତ୍ୟତେ ॥ ୬-୪ ॥

ଭବରେଦାମ୍ଭାନାମ୍ଭାନଂ ନାମ୍ଭାନମବସାଦୟେତ୍ ।
ଆତ୍ରେବ ହ୍ୟାମ୍ଭନୋ ବନ୍ଧୁରାତ୍ରେବ ରିପୁରାମ୍ଭନଃ ॥ ୬-୫ ॥

ବନ୍ଧୁରାମ୍ଭାନସ୍ତସ୍ୟ ଯେନାତ୍ରେବାମ୍ଭନା ଜିତଃ ।
ଅନାମ୍ଭନସ୍ତୁ ଶତ୍ରୁଦ୍ଵେ ବର୍ତ୍ତେତାତ୍ରେବ ଶତ୍ରୁବତ୍ ॥ ୬-୬ ॥

ଜିତାମ୍ଭନଃ ପ୍ରଶାନ୍ତସ୍ୟ ପରମାତ୍ମା ସମାହିତଃ ।
ଶୀତୋଷ୍ଣସୁଖଦୁଃଖେଷୁ ତଥା ମାନାପମାନୟୋଃ ॥ ୬-୭ ॥

ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନତୃପ୍ତାତ୍ମା କୁଚକ୍ଷୋ ବିଜିତେହିୟଃ ।
ଯୁକ୍ତ ଇତ୍ୟୁତ୍ୟତେ ଯୋଗୀ ସମଲୋଷ୍ଟାଶ୍ଚକାଞ୍ଚନଃ ॥ ୬-୮ ॥

ସୁହୃଦ୍ଵିତ୍ରାୟୁଦାସୀନମଧ୍ୟସ୍ତଦ୍ଵେଷ୍ୟବନ୍ଧୁଷୁ ।
ସାଧୁଷ୍ପତି ଚ ପାପେଷୁ ସମବୁଦ୍ଧିର୍ବିଶିଷ୍ୟତେ ॥ ୬-୯ ॥

ଯୋଗୀ ଯୁଞ୍ଜୀତ ସତତମାତ୍ମନଂ ରହସି ସ୍ଥିତଃ ।
ଏକାକୀ ଯତତିଭାତ୍ମା ନିରାଶୀରପରିଗ୍ରହଃ ॥ ୬-୧୦ ॥

ଶୁଚୌ ଦେଶେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପ୍ୟ ସ୍ଥିରମାସନମାତ୍ମନଃ ।
ନାତ୍ୟୁଦ୍ଵିତଂ ନାତିନୀତଂ ଚୈଲାଜିନକୁଶୋଭରମ୍ ॥ ୬-୧୧ ॥

ତତ୍ରେକାଗ୍ରଂ ମନଃ କୃତ୍ଵା ଯତତିଭେଦ୍ଵିୟକ୍ରିୟଃ ।
ଭପବିଶ୍ୟାସନେ ଯୁଞ୍ଜ୍ୟାଦ୍ୟୋଗମାତ୍ମବିଶୁଦ୍ଧୟେ ॥ ୬-୧୨ ॥

ସମଂ କାୟଶିରୋଗ୍ରୀବଂ ଧାରୟନ୍ନଚଳଂ ସ୍ଥିରଃ ।
ସମ୍ପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟ ନାସିକାଗ୍ରଂ ସ୍ଵଂ ଦିଶଶ୍ଚାନବଲୋକୟନ୍ ॥ ୬-୧୩ ॥

ପ୍ରଶାନ୍ତାତ୍ମା ବିଗତଭୀର୍ବ୍ରହ୍ମଚାରିବ୍ରତେ ସ୍ଥିତଃ ।
ମନଃ ସଂୟମ୍ୟ ମଦ୍ଵିଭୋ ଯୁକ୍ତ ଆସୀତ ମପୂରଃ ॥ ୬-୧୪ ॥

ଯୁଞ୍ଜନ୍ନେବଂ ସଦାତ୍ମନଂ ଯୋଗୀ ନିୟତମାନସଃ ।
ଶାନ୍ତିଂ ନିର୍ବାଣପରମାଂ ମସଂସ୍ଥାମଧିଗଚ୍ଛତି ॥ ୬-୧୫ ॥

ନାତ୍ୟଶ୍ଚତସ୍ତୁ ଯୋଗୋଽସ୍ତ୍ରି ନ ଚୈକାନ୍ତମନଶ୍ଚିତଃ ।
ନ ଚାତିସ୍ଵପ୍ନଶୀଳସ୍ୟ ଜାଗ୍ରତୋ ନୈବ ଚାକ୍ଷୁନ ॥ ୬-୧୬ ॥

ଯୁକ୍ତାହାରବିହାରସ୍ୟ ଯୁକ୍ତଚେଷ୍ଟସ୍ୟ କର୍ମସୁ ।
ଯୁକ୍ତସ୍ୱପ୍ନାବବୋଧସ୍ୟ ଯୋଗୋ ଭବତି ଦୁଃଖହା ॥ ୬-୧୭ ॥

ଯଦା ବିନିୟତଂ ଚିତ୍ତମାତ୍ମନେ୍ୟବାବତିଷ୍ଠତେ ।
ନିଃସ୍ୱପ୍ନଃ ସର୍ବକାମେଭ୍ୟା ଯୁକ୍ତ ଇତ୍ୟତ୍ୟତେ ତଦା ॥ ୬-୧୮ ॥

ଯଥା ଦୀପୋ ନିବାତଲ୍ଲୋ ନେଜାତେ ସୋପନା ସ୍ମୃତା ।
ଯୋଗିନୋ ଯତଚିତ୍ତସ୍ୟ ଯୁଞ୍ଜତୋ ଯୋଗମାତ୍ମନଃ ॥ ୬-୧୯ ॥

ଯଦ୍ଭୋପରମତେ ଚିତ୍ତଂ ନିରୁଦ୍ଧଂ ଯୋଗସେବୟା ।
ଯଦ୍ର ଚୈବାତ୍ମନାତ୍ମନଂ ପଶ୍ୟନ୍ନାତ୍ମନି ତୁଷ୍ୟତି ॥ ୬-୨୦ ॥

ସୁଖମାତ୍ୟନ୍ତ୍ରିକଂ ଯଦ୍ଭୁବୁଦ୍ଧିଗ୍ରାହ୍ୟମତୀନ୍ଦ୍ରିୟମ୍ ।
ବେଦ୍ରିୟଦ୍ରୁ ନ ଚୈବାୟଂ ସ୍ଥିତଶ୍ଚଲତି ତତ୍ତତଃ ॥ ୬-୨୧ ॥

ୟଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଚାପରଂ ଲାଭଂ ମନ୍ୟତେ ନାପିକଂ ତତଃ ।
ୟସ୍ମିନ୍ନିତୋ ନ ଦୁଃଖେନ ଗୁରୁଶାପି ବିଚାଲ୍ୟତେ ॥ ୬-୨୨ ॥

ତଂ ବିଦ୍ୟାଦ୍ ଦୁଃଖସଂଯୋଗବିଯୋଗଂ ଯୋଗସଂଞ୍ଜିତମ୍ ।
ସ ନିଶ୍ଚୟେନ ଯୋକ୍ତବ୍ୟୋ ଯୋଗୋଽନିର୍ବିଷ୍ଣୁତେତସା ॥ ୬-୨୩ ॥

ସକଳ୍ମପ୍ରଭବାନ୍ମାମାଂସ୍ୟକ୍ତା ସର୍ବାନଶେଷତଃ ।
ମନସୈବେନ୍ଦ୍ରିୟଗ୍ରାମଂ ବିନିୟମ୍ୟ ସମତତଃ ॥ ୬-୨୪ ॥

ଶନୈଃ ଶନୈରୁପରମେଦ୍ ଭୁଞ୍ଜ୍ୟା ଧୃତିଗୃହୀତୟା ।
ଆତ୍ମସଂସ୍ଥଂ ମନଃ କୃତ୍ୱା ନ କିଞ୍ଚିଦପି ଚିତ୍ତୟେତ୍ ॥ ୬-୨୫ ॥

ୟତୋ ଯତୋ ନିଶ୍ଚରତି ମନଶ୍ଚକ୍ଷିଲମସ୍ଥିରମ୍ ।
ତତସ୍ତତୋ ନିୟମୈ୍ୟତଦାତ୍ମନେ୍ୟବ ବଶଂ ନୟେତ୍ ॥ ୬-୨୬ ॥

ପ୍ରଶାନ୍ତମନସଂ ହେୟନଂ ଯୋଗିନଂ ସୁଖମୁଭୟମ୍ ।
ଭବୈତି ଶାନ୍ତରଜସଂ ବ୍ରହ୍ମଭୂତମକଲ୍ମଷମ୍ ॥ ୬-୨୭ ॥

ଯୁଞ୍ଜନ୍ନେବଂ ସଦାତ୍ମନଂ ଯୋଗୀ ବିଗତକଲ୍ମଷଃ ।
ସୁଖେନ ବ୍ରହ୍ମସଂସ୍ପର୍ଶମତ୍ୟକ୍ତଂ ସୁଖମଶ୍ୱତେ ॥ ୬-୨୮ ॥

ସର୍ବଭୂତସ୍ଥମାତ୍ମନଂ ସର୍ବଭୂତାନି ଚାତ୍ମନି ।
ଲକ୍ଷ୍ୟତେ ଯୋଗୟୁକ୍ତାତ୍ମା ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶନଃ ॥ ୬-୨୯ ॥

ଯୋ ମାଂ ପଶ୍ୟତି ସର୍ବତ୍ର ସର୍ବଂ ଚ ମୟି ପଶ୍ୟତି ।
ତସ୍ୟାହଂ ନ ପ୍ରଶଶ୍ୟାମି ସ ଚ ମେ ନ ପ୍ରଶଶ୍ୟତି ॥ ୬-୩୦ ॥

ସର୍ବଭୂତସ୍ଥିତଂ ଯୋ ମାଂ ଭଜତ୍ୟେକତ୍ୱମାସ୍ଥିତଃ ।
ସର୍ବଥା ବର୍ତ୍ତମାନୋଽପି ସ ଯୋଗୀ ମୟି ବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୬-୩୧ ॥

ଆତ୍ମୋପମେ୍ୟନ ସର୍ବତ୍ର ସମଂ ପଶ୍ୟତି ଯୋଽର୍ଜୁନ ।

ସୁଖଂ ବା ଯଦି ବା ଦୁଃଖଂ ସ ଯୋଗୀ ପରମୋ ମତଃ ॥ ୭-୩୨ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଯୋଃଃ ଯୋଗସ୍ତୟା ପ୍ରୋକ୍ତଃ ସାମ୍ୟେନ ମଧୁସୁଦନ ।
ଏତସ୍ୟାହଂ ନ ପଶ୍ୟାମି ଚକ୍ଷୁଲଭାଦ୍ଭିତିଂ ସ୍ଥିରାମ୍ ॥ ୭-୩୩ ॥

ଚକ୍ଷୁଲଂ ହି ମନଃ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରମାଥି ବଲବଦ୍ ବୃତ୍ତମ୍ ।
ତସ୍ୟାହଂ ନିଗ୍ରହଂ ମନେ୍ୟ ବାୟୋରିବ ସୁଦୁଷ୍ଟରମ୍ ॥ ୭-୩୪ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ଅସଂଶୟଂ ମହାବାହୋ ମନୋ ଦୁର୍ନିଗ୍ରହଂ ଚଲମ୍ ।
ଅଭ୍ୟାସେନ ତୁ କୌତେୟ ବୈରାଗ୍ୟେଣ ଚ ଗୃହ୍ୟତେ ॥ ୭-୩୫ ॥

ଅସଂୟତାମ୍ନା ଯୋଗୋ ଦୁଷ୍ଟାପ ଇତି ମେ ମତିଃ ।
ବଶ୍ୟାମ୍ନା ତୁ ଯତତା ଶକ୍ୟୋଃ ବାପୁମୁପାୟତଃ ॥ ୭-୩୬ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଅୟତିଃଶ୍ରଦ୍ଧୟୋପେତୋ ଯୋଗାଜ୍ଞତମାନସଃ ।
ଅପ୍ରାପ୍ୟ ଯୋଗସଂସିଦ୍ଧିଂ କାଂ ଗତିଂ କୃଷ୍ଣ ଗଚ୍ଛତି ॥ ୭-୩୭ ॥

କରୁନୋଭୟ ବିଭ୍ରଷ୍ଟଶ୍ଚିନାଭୁମିବ ନଶ୍ୟତି ।
ଅପ୍ରତିଷ୍ଠୋ ମହାବାହୋ ବିମୁଢୋ ବ୍ରହ୍ମଣଃ ପଥି ॥ ୭-୩୮ ॥

ଏତନ୍ନେ ସଂଶୟଂ କୃଷ୍ଣ ଛେତୁମର୍ହସ୍ୟଶେଷତଃ ।
ତ୍ୱଦନ୍ୟଃ ସଂଶୟସ୍ୟାସ୍ୟ ଛେତା ନ ହ୍ୟପପଦ୍ୟତେ ॥ ୭-୩୯ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ପାର୍ଥ ନୈବେହ ନାମୁତ୍ର ବିନାଶସ୍ତସ୍ୟ ବିଦ୍ୟତେ ।
ନ ହି କଲ୍ୟାଣକୃତ୍ୱଶ୍ଚିଦ୍ ଦୁର୍ଗତିଂ ତାତ ଗଚ୍ଛତି ॥ ୭-୪୦ ॥

ପ୍ରାପ୍ୟ ପୁଣ୍ୟକୃତାଂ ଲୋକାନୁଷ୍ଠିତ୍ୱା ଶାଶ୍ୱତୀଃ ସମାଃ ।
ଶୁଚୀନାଂ ଶ୍ରୀମତାଂ ଗେହେ ଯୋଗଭ୍ରଷ୍ଟୋଽଭିଜାୟତେ ॥ ୭-୪୧ ॥

ଅଥବା ଯୋଗିନାମେବ କୁଲେ ଭବତି ଧୀମତାମ୍ ।
ଏତଦ୍ଧିଦୁର୍ଲଭତରଂ ଲୋକେ ଜନ୍ମ ଯଦୀଦୃଶମ୍ ॥ ୭-୪୨ ॥

ତତ୍ର ତଂ ବୁଦ୍ଧିସଂଯୋଗଂ ଲଭତେ ପୌର୍ବଦେହିକମ୍ ।
ୟତତେ ଚ ତତୋ ଭୂୟଃ ସଂସିଦ୍ଧୌ କୁରୁନୟନ ॥ ୭-୪୩ ॥

ପୂର୍ବାଭ୍ୟାସେନ ତେନୈବ ହିୟତେ ହ୍ୟବଶୋଽପି ସଃ ।
ଜିଜ୍ଞାସୁରପି ଯୋଗସ୍ୟ ଶବ୍ଦବ୍ରହ୍ମାତିବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୭-୪୪ ॥

ପ୍ରୟତ୍ନାଦ୍ୟତମାନସ୍ତୁ ଯୋଗୀ ସଂଶୁଦ୍ଧକିଲ୍ପିଣଃ ।

ଅନେକଜନ୍ମସଂସିଦ୍ଧସ୍ତୋ ଯାତି ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୭-୪୪ ॥

ତପସ୍ୱିଭୋଧିକୋ ଯୋଗୀ ଜ୍ଞାନିଭୋଧିକଃ ।
କର୍ମଭ୍ୟଶ୍ଚାଧିକୋ ଯୋଗୀ ତସ୍ମାଦ୍ୟୋଗୀ ଭବାତ୍ମନଃ ॥ ୭-୪୬ ॥

ଯୋଗିନାମପି ସର୍ବେଷାଂ ମଦ୍ଭୂତେନାତ୍ତରାତ୍ନା ।
ଶ୍ରୀବାଚୁକ୍ତେ ଯୋ ମାଂ ସ ମେ ଯୁକ୍ତତମୋ ମତଃ ॥ ୭-୪୭ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବତ୍ପୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଆତ୍ମସଂୟମଯୋଗୋ ନାମ ଷଷ୍ଠୋଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୬ ॥

ଅଥ ସପ୍ତମୋଧ୍ୟାୟଃ । ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ମୟାସକ୍ରମନାଃ ପାର୍ଥ ଯୋଗଂ ଯୁଞ୍ଜନ୍ତୁଦାଶ୍ରୟଃ ।
ଅସଂଶୟଂ ସମଗ୍ରଂ ମାଂ ଯଥା ଜ୍ଞାସ୍ୟସି ତତ୍ତ୍ୱଶୁ ॥ ୭-୧ ॥

ଜ୍ଞାନଂ ତେହଂ ସବିଜ୍ଞାନମିଦଂ ବନ୍ଧ୍ୟାମ୍ୟଶେଷତଃ ।
ୟଞ୍ଜ୍ଞାତ୍ୱା ନେହ ଭୂୟୋଽନ୍ୟଞ୍ଜ୍ଞାତବ୍ୟମବଶିଷ୍ୟତେ ॥ ୭-୨ ॥

ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ ସହସ୍ରେଷୁ କର୍ଣ୍ଣଦ୍ୟତତି ସିଦ୍ଧୟେ ।
ୟତତାମପି ସିଦ୍ଧାନାଂ କର୍ଣ୍ଣିନ୍ନାଂ ବେତ୍ତି ତତ୍ତ୍ୱତଃ ॥ ୭-୩ ॥

ଭୂମିରାପୋଽନଲୋ ବାୟୁଃ ଖଂ ମନୋ ବୁଦ୍ଧିରେବ ଚ ।
ଅହଙ୍କାର ଇତୀୟଂ ମେ ଭିନ୍ନା ପ୍ରକୃତିରଷ୍ଟଧା ॥ ୭-୪ ॥

ଅପରେୟମିତସ୍ତନ୍ୟାଂ ପ୍ରକୃତିଂ ବିଦ୍ଧି ମେ ପରାମ୍ ।
ଜୀବଭୂତାଂ ମହାବାହୋ ଯୟେଦଂ ଧାର୍ଯ୍ୟତେ ଜଗତ୍ ॥ ୭-୫ ॥

ଏତଦ୍ୟୋନୀନି ଭୂତାନି ସର୍ବାଣୀତ୍ୟୁପଧାରୟ ।
ଅହଂ କୃଷ୍ଣସ୍ୟ ଜଗତଃ ପ୍ରଭବଃ ପ୍ରଲୟସ୍ତଥା ॥ ୭-୬ ॥

ମଭଃ ପରତରଂ ନାନ୍ୟତ୍ସିଦ୍ଧିଦସ୍ତ୍ରୁଧନଞ୍ଜୟ ।
ମୟି ସର୍ବମିଦଂ ପ୍ରୋତଂ ସୂତ୍ରେ ମଶିଗଣା ଇବ ॥ ୭-୭ ॥

ରସୋଽହମସ୍ମୁ କୌତେୟ ପ୍ରଭାସ୍ମି ଶଶିସୂର୍ଯ୍ୟୟୋଃ ।
ପ୍ରଶବଃ ସର୍ବବେଦେଷୁ ଶବ୍ଦଃ ଖେ ପୌରୁଷଂ ତୃଷୁ ॥ ୭-୮ ॥

ପୁଣ୍ୟୋ ଗନ୍ଧଃ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଚ ତେଜଶ୍ଚାସ୍ମି ବିଭାବସୌ ।
ଜୀବନଂ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ତପଶ୍ଚାସ୍ମି ତପସ୍ୱିଷୁ ॥ ୭-୯ ॥

ବୀଜଂ ମାଂ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ବିଦ୍ଧି ପାର୍ଥ ସନାତନମ୍ ।
ବୁଦ୍ଧିର୍ବୁଦ୍ଧିମତାମସ୍ମି ତେଜସ୍ତେଜସ୍ୱିନାମହମ୍ ॥ ୭-୧୦ ॥

ବଲଂ ବଲବତାଂ ତାହଂ କାମରାଗବିବର୍ଜିତମ୍ ।

ଧର୍ମାବିରୁଦ୍ଧୋ ଭୂତେଷୁ କାମୋଽସ୍ମି ଭରତର୍ଷଭ ॥ ୭-୧୧ ॥

ୟେ ଚୈବ ସାତ୍ତ୍ଵିକା ଭାବା ରାଜସାସ୍ତ୍ରାମସାଂଶୁ ଯେ ।
ମତ୍ତ ଏବେତି ତାଦ୍ଵିହିନ ଦ୍ଵହଂ ତେଷୁ ତେ ମୟି ॥ ୭-୧୨ ॥

ତ୍ରିଭିର୍ଗୁଣମୟୈର୍ଭାବୈରେଭିଃ ସର୍ବମିଦଂ ଜଗତ୍ ।
ମୋହିତଂ ନାଭିଜାନାତି ମାମେଭ୍ୟଃ ପରମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୭-୧୩ ॥

ଦୈବୀ ହ୍ୟେଷା ଗୁଣମୟୀ ମମ ମାୟା ଦୁରତ୍ୟୟା ।
ମାମେବ ଯେ ପ୍ରପଦ୍ୟନ୍ତେ ମାୟାମେତାଂ ତରନ୍ତି ତେ ॥ ୭-୧୪ ॥

ନ ମାଂ ଦୁଷ୍ଠୁତିନୋ ମୃତ୍ୟୁଃ ପ୍ରପଦ୍ୟନ୍ତେ ନରାଧମାଃ ।
ମାୟାୟାପହୃତଜ୍ଞାନା ଆସୁରଂ ଭାବମାଶ୍ଵିତାଃ ॥ ୭-୧୫ ॥

ଚତୁର୍ବିଧା ଭଜନ୍ତେ ମାଂ ଜନାଃ ସୁକୃତିନୋଽର୍ଜୁନ ।
ଆର୍ତ୍ତୋ ଜିଜ୍ଞାସୁରର୍ଥାର୍ଥୀ ଜ୍ଞାନୀ ଚ ଭରତର୍ଷଭ ॥ ୭-୧୬ ॥

ତେଷାଂ ଜ୍ଞାନୀ ନିତ୍ୟଯୁକ୍ତ ଏକଭକ୍ତିର୍ବିଶିଷ୍ୟତେ ।
ପ୍ରିୟୋ ହି ଜ୍ଞାନିନୋଽତ୍ୟର୍ଥମହଂ ସ ଚ ମମ ପ୍ରିୟଃ ॥ ୭-୧୭ ॥

ଭଦାରାଃ ସର୍ବ ଏବୈତେ ଜ୍ଞାନୀ ଦ୍ଵାଚ୍ଛୈବ ମେ ମତମ୍ ।
ଆସ୍ଥିତଃ ସ ହି ଯୁକ୍ତାମ୍ ମାମେବାନୁଭମାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୭-୧୮ ॥

ବହୁନାଂ ଜନ୍ମନାମନ୍ତେ ଜ୍ଞାନବାହୁଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ।
ବାସୁଦେବଃ ସର୍ବମିତି ସ ମହାତ୍ମା ସୁଦୁର୍ଲଭଃ ॥ ୭-୧୯ ॥

କାମୈସ୍ତୈସ୍ତୈର୍ହୃତଜ୍ଞାନାଃ ପ୍ରପଦ୍ୟନ୍ତେଽନ୍ୟଦେବତାଃ ।
ତଂ ତଂ ନିୟମମାସ୍ମାୟ ପ୍ରକୃତ୍ୟା ନିୟତାଃ ସ୍ଵୟା ॥ ୭-୨୦ ॥

ୟୋ ଯୋ ଯାଂ ଯାଂ ତନ୍ତୁଂ ଭକ୍ତଃ ଶ୍ରଦ୍ଧୟାଚ୍ଚିତୁମିଚ୍ଛତି ।
ତସ୍ୟ ତସ୍ୟାଚଲ୍ଲାଂ ଶ୍ରଦ୍ଧାଂ ତାମେବ ବିଦଧାମ୍ୟହମ୍ ॥ ୭-୨୧ ॥

ସ ତୟା ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ଯୁକ୍ତସ୍ତସ୍ୟାରାଧନମୀହତେ ।
ଲଭତେ ଚ ତତଃ କାମାନ୍ନୟୈବ ବିହିତାନୁତାନ୍ ॥ ୭-୨୨ ॥

ଅନ୍ତବତ୍ସୁ ପଲଂ ତେଷାଂ ତଭବତ୍ୟଲ୍ଲମେଧସାମ୍ ।
ଦେବାୟେବୟଜୋ ଯାନ୍ତି ମଭକ୍ତା ଯାନ୍ତି ମାମପି ॥ ୭-୨୩ ॥

ଅବ୍ୟକ୍ତଂ ବ୍ୟକ୍ତିମାପନଂ ମନ୍ୟନ୍ତେ ମାମକୁଞ୍ଚୟଃ ।
ପରଂ ଭାବମଜାନନ୍ତୋ ମମାବ୍ୟୟମନୁଭମମ୍ ॥ ୭-୨୪ ॥

ନାହଂ ପ୍ରକାଶଃ ସର୍ବସ୍ୟ ଯୋଗମାୟାସମାବୃତଃ ।
ମୂଢୋଽୟଂ ନାଭିଜାନାତି ଲୋକୋ ମାମଜମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୭-୨୫ ॥

ବେଦାହଂ ସମତୀତାନି ବର୍ତମାନାନି ଚାର୍ଜୁନ ।
ଭବିଷ୍ୟାଶି ଚ ଭୂତାନି ମାଂ ତୁ ବେଦନ କଶ୍ଚନ ॥ ୭-୨୬ ॥

ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀସମୁଦ୍ରେନ ଦୁର୍ଦ୍ଦମୋହେନ ଭାରତ ।
ସର୍ବଭୂତାନି ସମ୍ମୋହଂ ସର୍ଗେ ଯାନ୍ତି ପରତପ ॥ ୭-୨୭ ॥

ଯେଷାଂ ହୃତଗତଂ ପାପଂ ଜନାନାଂ ପୁଣ୍ୟକର୍ମଣାମ୍ ।
ତେ ଦୁର୍ଦ୍ଦମୋହନିର୍ମୁକ୍ତା ଭଜନ୍ତେ ମାଂ ହୃତକ୍ରତାଃ ॥ ୭-୨୮ ॥

ଜରାମରଣମୋକ୍ଷାୟ ମାମାଶ୍ରିତ୍ୟ ଯତନ୍ତି ଯେ ।
ତେ ବ୍ରହ୍ମ ତଦ୍ଦିଦୁଃ କୃଷ୍ଣମଧ୍ୟାତ୍ମଂ କର୍ମ ଚାଶିଲମ୍ ॥ ୭-୨୯ ॥

ସାଧିଭୂତାଧିଦୈବଂ ମାଂ ସାଧିୟଞ୍ଜଂ ଚ ଯେ ବିଦୁଃ ।
ପ୍ରୟାଣକାଳେଽପି ଚ ମାଂ ତେ ବିଦୁର୍ଯୁକ୍ତଚେତସଃ ॥ ୭-୩୦ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଦ୍ୱୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନଯୋଗୋ ନାମ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୭ ॥

ଅଥ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଅକ୍ଷରବ୍ରହ୍ମଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

କିଂ ତଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ କିମଧ୍ୟାତ୍ମଂ କିଂ କର୍ମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।
ଅଧିଭୂତଂ ଚ କିଂ ପ୍ରୋକ୍ତମଧିଦୈବଂ କିମୁଚ୍ୟତେ ॥ ୮-୧ ॥

ଅଧିୟଞ୍ଜଃ କଥଂ କୋଽତ୍ର ଦେହେଽସ୍ମିନ୍ନଧିସୁଦନ ।
ପ୍ରୟାଣକାଳେ ଚ କଥଂ ଜ୍ଞେୟୋଽସି ନିୟତାତ୍ମଜଃ ॥ ୮-୨ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ଅକ୍ଷରଂ ବ୍ରହ୍ମ ପରମଂ ସ୍ୱଭାବୋଽଧ୍ୟାତ୍ମମୁଚ୍ୟତେ ।
ଭୂତଭାବୋଭବକରୋ ବିସର୍ଗଃ କର୍ମସଂଜ୍ଞିତଃ ॥ ୮-୩ ॥

ଅଧିଭୂତଂ କ୍ଷରୋ ଭାବଃ ପୁରୁଷଶ୍ଚାଧିଦୈବତମ୍ ।
ଅଧିୟଞ୍ଜୋଽହମେବାତ୍ର ଦେହେ ଦେହଭୂତାଂ ଭର ॥ ୮-୪ ॥

ଅକ୍ତକାଳେ ଚ ମାମେବ ସ୍ମରନ୍ତୁକ୍ତା କଲେବରମ୍ ।
ୟଃ ପ୍ରୟାତି ସ ମଭାବଂ ଯାତି ନାସ୍ତ୍ୟତ୍ର ସଂଶୟଃ ॥ ୮-୫ ॥

ୟଂ ଯଂ ବାପି ସ୍ମରନ୍ତୁ ବଂ ତ୍ୟଜତ୍ୟତ୍ତେ କଲେବରମ୍ ।
ତଂ ତମେବୈତି କୌତ୍ସେୟ ସଦା ତଭାବଭାବିତଃ ॥ ୮-୬ ॥

ତସ୍ମାସର୍ବେଷୁ କାଳେଷୁ ମାମନୁସ୍ମର ଯୁଧ୍ୟ ଚ ।
ମୟାଧିତମନୋବୁଦ୍ଧିମାମେବୈଷ୍ୟସ୍ୟସଂଶୟଃ ॥ ୮-୭ ॥ or ସଂଶୟମ୍

ଅଭ୍ୟାସଯୋଗଯୁକ୍ତେନ ଚେତସା ନାନ୍ୟଗାମିନା ।
ପରମଂ ପୁରୁଷଂ ଦିବ୍ୟଂ ଯାତି ପାର୍ଥାନ୍ତୁଚିତ୍ତୟମ୍ ॥ ୮-୮ ॥

କବିଂ ପୁରାଣମନୁଶାସିତାର-

ମଣୋରଣୀୟଂସମନୁସ୍ମରେଦ୍ୟଃ ।
 ସର୍ବସ୍ୟଧାତାରମତିତ୍ୟରୂପ-
 ମାଦିତ୍ୟବର୍ଣ୍ଣଂତମସଃପରସ୍ତାତ୍ ॥ ୮-୯ ॥

ପ୍ରୟାଣକାଳେ ମନସାଂଚଳେନ
 ଭକ୍ତ୍ୟାୟୁକ୍ତୋଽୟୋଗବଳେନ ଚୈବ ।
 ଭୂବୋର୍ମଧ୍ୟେ ପ୍ରାଣମାବେଶ୍ୟ ସମ୍ୟକ୍
 ସତଂପରଂପୁରୁଷମୁପୈତି ଦିବ୍ୟମ୍ ॥ ୮-୧୦ ॥

ୟଦକ୍ଷରଂ ବେଦବିଦୋ ବଦନ୍ତି
 ବିଶନ୍ତିୟଦ୍ୟତୟୋ ବୀତରାଗଃ ।
 ଯଦିଚ୍ଛନ୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟଂଚରନ୍ତି
 ତତ୍ତେ ପଦଂ ସଙ୍କୁହେଣ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟେ ॥ ୮-୧୧ ॥

ସର୍ବଦ୍ୱାରାଣି ସଂୟମ୍ୟ ମନୋ ହୃଦି ନିରୁଧ୍ୟତ ।
 ମୂର୍ଧ୍ନାଧାୟାୟନଃ ପ୍ରାଣମାସ୍ମିତୋ ଯୋଗଧାରଣାମ୍ ॥ ୮-୧୨ ॥

ଓମିତ୍ୟେକାକ୍ଷରଂ ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ୟାହରନ୍ତାମନୁସ୍ମରନ୍ ।
 ଯଃ ପ୍ରୟାତି ତ୍ୟଜନ୍ଦେହଂ ସୟାତି ପରମାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୮-୧୩ ॥

ଅନନ୍ୟଚେତାଃ ସତତଂ ଯୋ ମାଂ ସ୍ମରତି ନିତ୍ୟଶଃ ।
 ତସ୍ୟାହଂ ସୁଲଭଃ ପାର୍ଥ ନିତ୍ୟୟୁକ୍ତସ୍ୟ ଯୋଗିନଃ ॥ ୮-୧୪ ॥

ମାମୁପେତ୍ୟ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଦୁଃଖାଲୟମଶୀଶ୍ଚତମ୍ ।
 ନାପୁବନ୍ତି ମହାତ୍ମନଃ ସଂସିଦ୍ଧିଂ ପରମାଂ ଗତାଃ ॥ ୮-୧୫ ॥

ଆବ୍ରହ୍ମଭୂବନାଲୋକାଃ ପୁନରାବର୍ତ୍ତନୋଽର୍ଜୁନ ।
 ମାମୁପେତ୍ୟ ତୁ କୌତେୟ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥ ୮-୧୬ ॥

ସହସ୍ରଯୁଗପର୍ଯ୍ୟନ୍ତମହର୍ଯ୍ୟଦ୍ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବିଦୁଃ ।
 ରାତ୍ରିଂ ଯୁଗସହସ୍ରାତ୍ତାଂ ତେହୋରାତ୍ରବିଦୋ ଜନଃ ॥ ୮-୧୭ ॥

ଅବ୍ୟକ୍ତାଦ୍ ବ୍ୟକ୍ତୟଃ ସର୍ବାଃ ପ୍ରଭବତ୍ୟହରାଗମେ ।
 ରାତ୍ର୍ୟାଗମେ ପ୍ରଳୀୟନ୍ତେ ତତ୍ତ୍ରେବାବ୍ୟକ୍ତସଂଖ୍ୟକେ ॥ ୮-୧୮ ॥

ଭୂତଗ୍ରାମଃ ସ ଏବାୟଂ ଭୂତ୍ୱା ଭୂତ୍ୱା ପ୍ରଳୀୟନ୍ତେ ।
 ରାତ୍ର୍ୟାଗମେହବଶଃ ପାର୍ଥ ପ୍ରଭବତ୍ୟହରାଗମେ ॥ ୮-୧୯ ॥

ପରସ୍ମାଭୁ ଭାବୋଽନେୟାଽବ୍ୟକ୍ତୋଽବ୍ୟକ୍ତାସ୍ତନାତନଃ ।
 ଯଃ ସ ସବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ନଶ୍ୟସୁ ନ ବିନଶ୍ୟତି ॥ ୮-୨୦ ॥

ଅବ୍ୟକ୍ତୋଽକ୍ଷର ଇତ୍ୟୁକ୍ତସ୍ତମାହୁଃ ପରମାଂ ଗତିମ୍ ।
 ଯଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ନ ନିବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ତଦ୍ୱାମ ପରମଂ ମମ ॥ ୮-୨୧ ॥

ପୁରୁଷଃ ସ ପରଃ ପାର୍ଥ ଭକ୍ତ୍ୟା ଲଭ୍ୟସ୍ତନନ୍ୟୟା ।
 ଯସ୍ୟାନ୍ତଃସ୍ଥାନି ଭୂତାନି ଯେନ ସର୍ବମିଦଂ ତତମ୍ ॥ ୮-୨୨ ॥

ୟତ୍ର କାଳେ ଦୁନା ବୁଦ୍ଧିମା ବୁଦ୍ଧିଂ ଚୈବ ଯୋଗିନଃ ।
ପ୍ରୟାତା ଯାନ୍ତି ତଂ କାଳଂ ବନ୍ଧ୍ୟାମି ଭରତର୍ଷଭ ॥ ୮-୨୩ ॥

ଅଗ୍ନିଜ୍ୟୋତିରହଃ ଶୁକ୍ଳଃ ସମ୍ଭାସା ଭଭରାୟଣମ୍ ।
ତତ୍ର ପ୍ରୟାତା ଗଞ୍ଜନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ବ୍ରହ୍ମବିଦୋ ଜନାଃ ॥ ୮-୨୪ ॥

ଧୂମୋ ରାତ୍ରିସ୍ଥଥା କୃଷ୍ଣଃ ସମ୍ଭାସା ଦକ୍ଷିଣାୟନମ୍ ।
ତତ୍ର ଚାନ୍ଦ୍ରମସଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଯୋଗୀ ପ୍ରାପ୍ୟ ନିବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୮-୨୫ ॥

ଶୁକ୍ଳକୃଷ୍ଣେ ଗତୀ ହ୍ୟେତେ ଜଗତଃ ଶାଶ୍ୱତେ ମତେ ।
ଏକୟା ଯାତ୍ୟନା ବୁଦ୍ଧିମନ୍ୟୟା ବର୍ତ୍ତତେ ପୁନଃ ॥ ୮-୨୬ ॥

ନୈତେ ସୂତୀ ପାର୍ଥ ଜାନନ୍ୟୋଗୀ ମୁହ୍ୟତି କଶ୍ଚନ ।
ତସ୍ମାତ୍ତଦେଷୁ କାଳେଷୁ ଯୋଗୟନ୍ତୋ ଭବାନ୍ତୁନ ॥ ୮-୨୭ ॥

ବେଦେଷୁ ଯଜ୍ଞେଷୁ ତପଃସୁ ଚୈବ
ଦାନେଷୁ ଯଜ୍ଞ୍ୟାଦିଂ ପ୍ରଦିଷ୍ଟମ୍ ।
ଅତ୍ୟେତି ତସ୍ମିନ୍ନିଦଂ ବିଦିତ୍ୱା
ଯୋଗୀ ପରଂ ଶ୍ଚାନମୁପୈତି ଚାଦ୍ୟମ୍ ॥ ୮-୨୮ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବତ୍ପ୍ରୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଅକ୍ଷରବ୍ରହ୍ମଯୋଗୋ ନାମାଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୮ ॥

ଅଥ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ରାଜବିଦ୍ୟାରାଜଗୁହ୍ୟଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଇଦଂ ତୁ ତେ ଗୁହ୍ୟତମଂ ପ୍ରବନ୍ଧ୍ୟାମ୍ୟନସୁୟବେ ।
ଜ୍ଞାନଂ ବିଜ୍ଞାନସହିତଂ ଯଜ୍ଞାତ୍ୱା ମୋକ୍ଷ୍ୟସେଽଶୁଭାତ୍ ॥ ୯-୧ ॥

ରାଜବିଦ୍ୟା ରାଜଗୁହ୍ୟଂ ପବିତ୍ରମିଦମୁତ୍ତମମ୍ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷାବଗମଂ ଧର୍ମ୍ୟଂ ସୁସୁଖଂ କତୁମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୯-୨ ॥

ଅଶ୍ରଦଧାନାଃ ପୁରୁଷା ଧର୍ମସ୍ୟାସ୍ୟ ପରତପ ।
ଅପ୍ରାପ୍ୟ ମାଂ ନିବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ମୃତ୍ୟୁସଂସାରବର୍ତ୍ତନି ॥ ୯-୩ ॥

ମୟା ତତମିଦଂ ସର୍ବଂ ଜଗଦବ୍ୟକ୍ତମୂର୍ତ୍ତନା ।
ମସ୍ମିନ୍ନି ସର୍ବଭୂତାନି ନ ଚାହଂ ତେଷ୍ୱବସ୍ଥିତଃ ॥ ୯-୪ ॥

ନ ଚ ମସ୍ମିନ୍ନି ଭୂତାନି ପଶ୍ୟ ମେ ଯୋଗମୈଶ୍ୱରମ୍ ।
ଭୂତଭୂତଃ ଚ ଭୂତକ୍ଷୋ ମମାତ୍ମା ଭୂତଭାବନଃ ॥ ୯-୫ ॥

ୟଥାକାଶ୍ଚିତ୍ତୋ ନିତ୍ୟଂ ବାୟୁଃ ସର୍ବତ୍ରଗୋ ମହାନ ।
ତଥା ସର୍ବାଣି ଭୂତାନି ମସ୍ମିନ୍ନାତ୍ମ୍ୟପଧାରୟ ॥ ୯-୬ ॥

ସବ୍ଭୂତାନି କୌତେୟ ପ୍ରକୃତିଂ ଯାନ୍ତି ମାମିକାମ୍ ।
କଲ୍ମଷୟେ ପୁନସ୍ତାନି କଲ୍ମାଦୌ ବିସୃଜାମ୍ୟହମ୍ ॥ ୯-୭ ॥

ପ୍ରକୃତିଂ ସ୍ୱାମବସ୍ତଭ୍ୟ ବିସୃଜାମି ପୁନଃ ପୁନଃ ।
ଭୂତଗ୍ରାମମିମଂ କୃଷ୍ଣମବଶଂ ପ୍ରକୃତେର୍ବଶାତ୍ ॥ ୯-୮ ॥

ନ ତ ମାଂ ତାନି କର୍ମାଣି ନିବଧନ୍ତି ଧନଞ୍ଜୟ ।
ଉଦାସୀନବଦାସୀନମସକ୍ରଂ ତେଷୁ କର୍ମସୁ ॥ ୯-୯ ॥

ମୟାଧ୍ୟକ୍ଷେଣ ପ୍ରକୃତିଃ ସୁୟତେ ସଚରାଚରମ୍ ।
ହେତୁନାନେନ କୌତେୟ ଜଗଦ୍ୱିପରିବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୯-୧୦ ॥

ଅବଜାନନ୍ତି ମାଂ ମୃତ୍ୱା ମାନୁଷୀଂ ତନୁମାଶ୍ରିତମ୍ ।
ପରଂ ଭାବମଜାନନ୍ତୋ ମମ ଭୂତମହେଶ୍ୱରମ୍ ॥ ୯-୧୧ ॥

ମୋଘାଶା ମୋଘକର୍ମାଣୋ ମୋଘଜ୍ଞାନା ବିଚେତସଃ ।
ରାକ୍ଷସୀମାସୁରୀଂ ଚୈବ ପ୍ରକୃତିଂ ମୋହିନୀଂ ଶ୍ରିତାଃ ॥ ୯-୧୨ ॥

ମହାତ୍ମାନସ୍ତୁ ମାଂ ପାର୍ଥ ଦୈବୀଂ ପ୍ରକୃତିମାଶ୍ରିତାଃ ।
ଭଜନ୍ତ୍ୟନନ୍ୟମନସୋ ଜ୍ଞାତ୍ୱା ଭୂତାଦିମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୯-୧୩ ॥

ସତତଂ କୀର୍ତ୍ତୟନ୍ତୋ ମାଂ ଯତତ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଦୃଢ଼ବ୍ରତାଃ ।
ନମସ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ମାଂ ଭକ୍ତ୍ୟା ନିତ୍ୟୟୁକ୍ତା ଉପାସତେ ॥ ୯-୧୪ ॥

ଜ୍ଞାନୟଜ୍ଞେନ ତାପ୍ୟନ୍ୟେ ଯଜନ୍ତୋ ମାମୁପାସତେ ।
ଏକତ୍ୱେନ ପୃଥକ୍ତ୍ୱେନ ବହୁଧା ବିଶ୍ୱତୋମୁଖମ୍ ॥ ୯-୧୫ ॥

ଅହଂ କ୍ରତୁରହଂ ଯଜ୍ଞଃ ସ୍ୱଧାହମହମୌଷଧମ୍ ।
ମନ୍ତୋଽହମହମେବାଜ୍ୟମହମଗ୍ନିରହଂ ହୃତମ୍ ॥ ୯-୧୬ ॥

ପିତାହମସ୍ୟ ଜଗତୋ ମାତା ଧାତା ପିତାମହଃ ।
ବେଦ୍ୟଂ ପବିତ୍ରମୋକାର ରହ୍ମାମ ଯଜୁରେବ ଚ ॥ ୯-୧୭ ॥

ଗତିର୍ଭର୍ତ୍ତା ପ୍ରଭୁଃ ସାକ୍ଷୀ ନିବାସଃ ଶରଣଂ ସୁହୃତ୍ ।
ପ୍ରଭବଃ ପ୍ରଲୟଃ ସ୍ଥାନଂ ନିଧାନଂ ବୀଜମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୯-୧୮ ॥

ତପାମ୍ୟହମହଂ ବର୍ଷଂ ନିଗୃହ୍ଣାମ୍ୟସୃଜାମି ଚ ।
ଅମୃତଂ ଚୈବ ମୃତ୍ୟୁଶ୍ଚ ସଦସଜାହମର୍ଜୁନ ॥ ୯-୧୯ ॥

ତ୍ୱୈବିଦ୍ୟା ମାଂ ସୋମପାଃ ପୂତପାପା
ୟଜ୍ଞୈରିଷ୍ଟା ସ୍ୱର୍ଗତିଂ ପ୍ରାର୍ଥୟତ୍ତେ ।
ତେ ପୁଣ୍ୟମାସାଦ୍ୟ ସୁରେନ୍ଦ୍ରଲୋକ-
ମଶ୍ୱନ୍ତି ଦିବ୍ୟାନ୍ତିବି ଦେବଭୋଗାନ୍ ॥ ୯-୨୦ ॥

ତେ ତଂ ଭୁକ୍ତ୍ୱା ସ୍ୱର୍ଗଲୋକଂ ବିଶାଳଂ
କ୍ଷୀଣେ ପୁଣ୍ୟେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକଂ ବିଶନ୍ତି ।
ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମାଧର୍ମମନୁପ୍ରପନ୍ନା

ଗତାଗତଂ କାମକାମା ଲଭନ୍ତେ ॥ ୯-୨୧ ॥

ଅନନ୍ୟାଶ୍ଚିତ୍ତୟତ୍ତୋ ମାଂ ଯେ ଜନାଃ ପର୍ଯ୍ୟୁପାସତେ ।
ତେଷାଂ ନିତ୍ୟାଭିଯୁକ୍ତାନାଂ ଯୋଗକ୍ଷେମଂ ବହାମ୍ୟହମ୍ ॥ ୯-୨୨ ॥

ୟେଽପ୍ୟନ୍ୟଦେବତା ଭକ୍ତା ଯଜନ୍ତେ ଶ୍ରଦ୍ଧୟାଦ୍ବିତାଃ ।
ତେଽପି ମାମେବ କୌତେୟ ଯଜନ୍ତ୍ୟବିଧିପୂର୍ବକମ୍ ॥ ୯-୨୩ ॥

ଅହଂହି ସର୍ବୟଜ୍ଞାନାଂ ଭୋକ୍ତା ଚ ପ୍ରଭୁରେବ ଚ ।
ନ ତୁ ମାମଭିଜାନନ୍ତି ତତ୍ତ୍ଵେନାତଶ୍ଚ୍ୟବନ୍ତି ତେ ॥ ୯-୨୪ ॥

ୟାନ୍ତି ଦେବବ୍ରତା ଦେବାନ୍ତିତୁନ୍ୟାନ୍ତି ପିତୃବ୍ରତାଃ ।
ଭୂତାନି ଯାନ୍ତି ଭୂତେଜ୍ୟା ଯାନ୍ତି ମଦ୍ୟାଜିନୋଽପି ମାମ୍ ॥ ୯-୨୫ ॥

ପତ୍ରଂ ପୁଷ୍ପଂ ପଲଂ ତୋୟଂ ଯୋ ମେ ଭକ୍ତ୍ୟା ପ୍ରୟଚ୍ଛତି ।
ତଦହଂ ଭକ୍ତ୍ୟପହୃତମଶ୍ନାମି ପ୍ରୟତାମ୍ଭନଃ ॥ ୯-୨୬ ॥

ୟକୁରୋଷି ଯଦଶ୍ନାସି ଯଜ୍ଞହୋଷି ଦଦାସି ଯତ୍ ।
ୟଉପସାସି କୌତେୟ ତକୁରୁଷ୍ଠ ମଦର୍ପଣମ୍ ॥ ୯-୨୭ ॥

ଶୁଭାଶୁଭଫଳୈରେବଂ ମୋକ୍ଷ୍ୟସେ କର୍ମବନ୍ଧନୈଃ ।
ସଂନ୍ୟାସଯୋଗୟୁକ୍ତାମ୍ ବିମୁକ୍ତୋ ମାମୁପୈଷ୍ୟସି ॥ ୯-୨୮ ॥

ସମୋଽହଂ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ନ ମେ ଦ୍ଵେଷ୍ୟାଽସ୍ତ୍ରି ନ ପ୍ରିୟଃ ।
ୟେ ଭଜନ୍ତି ତୁ ମାଂ ଭକ୍ତ୍ୟା ମୟି ତେ ତେଷୁ ଚାପ୍ୟହମ୍ ॥ ୯-୨୯ ॥

ଅପି ଚେସ୍ତୁରାଚାରୋ ଭଜତେ ମାମନନ୍ୟଭାଜ୍ ।
ସାଧୁରେବ ସ ମତ୍ତବ୍ୟଃ ସମ୍ୟଗ୍ଘ୍ୟବସିତୋହି ସଃ ॥ ୯-୩୦ ॥

କ୍ଳିପ୍ରଂ ଭବତି ଧର୍ମାମ୍ନା ଶଶ୍ଵଳାନ୍ତି ନିଗଚ୍ଛତି ।
କୌତେୟ ପ୍ରତିଜାନାହି ନ ମେ ଭକ୍ତଃ ପ୍ରଣଶ୍ୟତି ॥ ୯-୩୧ ॥

ମାଂହି ପାର୍ଥ ବ୍ୟପାଶ୍ଚିତ୍ୟ ଯେଽପି ସ୍ଵ୍ୟଃ ପାପଯୋନୟଃ ।
ସ୍ତ୍ରୀୟୋ ବୈଶ୍ୟାସ୍ତଥା ଶୂଦ୍ରାସ୍ତେଽପି ଯାନ୍ତି ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୯-୩୨ ॥

କିଂ ପୁନର୍ଭାଞ୍ଜଣାଃ ପୁଣ୍ୟା ଭକ୍ତା ରାଜର୍ଷୟସ୍ତଥା ।
ଅନିତ୍ୟମସୁଖଂ ଲୋକମିମଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ଭଜସ୍ଵ ମାମ୍ ॥ ୯-୩୩ ॥

ମଦ୍ଭନା ଭବ ମଭକ୍ତୋ ମଦ୍ୟାଜୀ ମାଂ ନମସ୍କୁରୁ ।
ମାମେବୈଷ୍ୟସି ଯୁକ୍ତୈବମାମ୍ଭାନଂ ମପୂରାୟଣଃ ॥ ୯-୩୪ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଘ୍ରୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ରାଜବିଦ୍ୟାରାଜଗୁହ୍ୟୟୋଗୋ ନାମ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୯ ॥

ଅଥ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ବିଭୂତିଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଭୂୟ ଏବ ମହାବାହୋ ଶୁଣୁ ମେ ପରମଂ ବଚଃ ।
ୟତ୍ତେହଂ ପ୍ରୀୟମାଶାୟ ବନ୍ଧ୍ୟାମି ହିତକାମ୍ୟୟା ॥ ୧୦-୧ ॥

ନ ମେ ବିଦୁଃ ସୁରଗଣାଃ ପ୍ରଭବଂ ନ ମହର୍ଷୟଃ ।
ଅହମାଦିହି ଦେବାନାଂ ମହର୍ଷୀଣାଂ ଚ ସର୍ବଶଃ ॥ ୧୦-୨ ॥

ଯୋ ମାମଜମନାଦିଂ ଚ ବେଦ୍ଵିଲୋକମହେଶ୍ଵରମ୍ ।
ଅସମ୍ବୁଦ୍ଧଃ ସ ମର୍ତ୍ତ୍ୟସ୍ତୁ ସର୍ବପାପୈଃ ପ୍ରମୁଚ୍ୟତେ ॥ ୧୦-୩ ॥

ବୁଦ୍ଧିଜ୍ଞାନମସମ୍ଭୋଦ୍ଧଃ କ୍ଷମା ସତ୍ୟଂ ଦମଃ ଶମଃ ।
ସୁଖଂ ଦୁଃଖଂ ଭବୋଽଭାବୋ ଭୟଂ ଚାଭୟମେବ ଚ ॥ ୧୦-୪ ॥

ଅହିଂସା ସମତା ତୁଷ୍ଟିସ୍ତପୋ ଦାନଂ ଯଶୋଽୟଶଃ ।
ଭବନ୍ତି ଭାବା ଭୂତାନାଂ ମତ୍ତ ଏବ ପୃଥଗ୍ଘିଧାଃ ॥ ୧୦-୫ ॥

ମହର୍ଷୟଃ ସପ୍ତ ପୂର୍ବେ ଚତ୍ଵାରୋ ମନବସ୍ତଥା ।
ମଭାବା ମାନସା ଜାତା ଯେଷାଂ ଲୋକଇମାଃ ପ୍ରଜାଃ ॥ ୧୦-୬ ॥

ଏତାଂ ବିଭୂତିଂ ଯୋଗଂ ଚ ମମ ଯୋ ବେଦ୍ଵିତତ୍ତତଃ ।
ସୋଽବିକମ୍ପେନ ଯୋଗେନ ଯୁଜ୍ୟତେ ନାତ୍ର ସଂଶୟଃ ॥ ୧୦-୭ ॥

ଅହଂ ସର୍ବସ୍ୟ ପ୍ରଭବୋ ମତ୍ତଃ ସର୍ବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତତେ ।
ଇତି ମତ୍ତା ଭଜତେ ମାଂ ବୁଧା ଭାବସମହିତାଃ ॥ ୧୦-୮ ॥

ମହିତ୍ତା ମଦ୍ଵତପ୍ରାଣା ବୋଧୟତଃ ପରସ୍ମରମ୍ ।
କଥୟତଶ୍ଚ ମାଂ ନିତ୍ୟଂ ତୁଷ୍ୟନ୍ତି ଚ ରମନ୍ତି ଚ ॥ ୧୦-୯ ॥

ତେଷାଂ ସତତୟୁକ୍ତାନାଂ ଭଜତାଂ ପ୍ରୀତିପୂର୍ବକମ୍ ।
ଦଦାମି ବୁଦ୍ଧିଯୋଗଂ ଚଂ ଯେନ ମାମୁପୟାନ୍ତି ତେ ॥ ୧୦-୧୦ ॥

ତେଷାମେବାନୁକମ୍ପାର୍ଥମହମଜ୍ଞାନଜଂ ତମଃ ।
ନାଶୟାମ୍ୟାମ୍ଭାବଶ୍ଚୋ ଜ୍ଞାନଦୀପେନ ଭାସ୍ଵତା ॥ ୧୦-୧୧ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ପରଂ ଧାମ ପବିତ୍ରଂ ପରମଂ ଭବାନ୍ ।
ପୁରୁଷଂ ଶାଶ୍ଵତଂ ଦିବ୍ୟମାଦିଦେବମଜଂ ବିଭୁମ୍ ॥ ୧୦-୧୨ ॥

ଆହୁସ୍ତ୍ଵାମୃଷୟଃ ସର୍ବେ ଦେବର୍ଷିନୀରଦସ୍ତଥା ।
ଅସିତୋ ଦେବଲୋ ବ୍ୟାସଃ ସ୍ଵୟଂ ଚୈବ ବ୍ରହ୍ମାସି ମେ ॥ ୧୦-୧୩ ॥

ସର୍ବମେତଦୃତଂ ମନେ୍ୟ ଯନ୍ମାଂ ବଦସି କେଶବ ।
ନ ହି ତେ ଭଗବଦ୍ଵ୍ୟକ୍ତିଂ ବିଦୁର୍ଦେବା ନ ଦାନବାଃ ॥ ୧୦-୧୪ ॥

ସ୍ଵୟମେବାମ୍ଭାନାମ୍ଭାନଂ ବେଦ୍ଵିତ୍ଵଂ ପୁରୁଷୋଭମ ।

ଭୂତଭାବନ ଭୂତେଶ ଦେବଦେବ ଜଗତ୍ତେ ॥ ୧୦-୧୫ ॥

ବହୁମହ୍ନସ୍ୟଶେଷେଣ ଦିବ୍ୟା ହ୍ୟାମ୍ବିଭୂତୟଃ ।
ୟାଭିର୍ଭୂତିଭିଲୋକାନିମାଂସ୍ତ୍ୱଂ ବ୍ୟାପ୍ୟ ଚିଷ୍ଟସି ॥ ୧୦-୧୬ ॥

କଥଂ ବିଦ୍ୟାମହଂ ଯୋଗିଂସ୍ତ୍ୱାଂ ସଦା ପରିଚିନ୍ତୟନ୍ ।
କେଷୁ କେଷୁ ଚ ଭାବେଷୁ ଚିନ୍ତେଧାଂସି ଭଗବନ୍ନୟା ॥ ୧୦-୧୭ ॥

ବିସ୍ତରେଣାମ୍ନୋ ଯୋଗଂ ବିଭୂତିଂ ଚ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ଭୂୟଃ କଥୟ ତ୍ୱପ୍ତୁହି ଶୃଣ୍ଠୋ ନାସ୍ତି ମେଂମୃତମ୍ ॥ ୧୦-୧୮ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ହତ୍ତ ତେ କଥୟିଷ୍ୟାମି ଦିବ୍ୟା ହ୍ୟାମ୍ବିଭୂତୟଃ ।
ପ୍ରାଧାନ୍ୟତଃ କୁରୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ନାସ୍ତ୍ୟନ୍ତୋ ବିସ୍ତରସ୍ୟ ମେ ॥ ୧୦-୧୯ ॥

ଅହମାମ୍ବା ଗୁଡାକେଶ ସର୍ବଭୂତାଶୟସ୍ଥିତଃ ।
ଅହମାଦିଶ୍ଠ ମଧ୍ୟଂ ଚ ଭୂତାନାମତ୍ତ ଏବ ଚ ॥ ୧୦-୨୦ ॥

ଆଦିତ୍ୟାନାମହଂ ବିଷ୍ଣୁର୍ଜ୍ୟୋତିଷାଂ ରବିରଂଶୁମାନ୍ ।
ମରାତିର୍ନିରୁତାମସ୍ମି ନକ୍ଷତ୍ରାଣାମହଂ ଶଶୀ ॥ ୧୦-୨୧ ॥

ବେଦାନାଂ ସାମବେଦୋଽସ୍ମି ଦେବାନାମସ୍ମି ବାସବଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣାଂ ମନଶ୍ଚାସ୍ମି ଭୂତାନାମସ୍ମି ଚେତନା ॥ ୧୦-୨୨ ॥

ରୁଦ୍ରାଣାଂ ଶକରଶ୍ଚାସ୍ମି ବିଭେଶୋ ଯକ୍ଷରକ୍ଷସାମ୍ ।
ବସୁନାଂ ପାବକଶ୍ଚାସ୍ମି ମେରୁଃ ଶିଖରିଣାମହମ୍ ॥ ୧୦-୨୩ ॥

ପୁରୋଧସାଂ ଚ ମୁଖ୍ୟଂ ମାଂ ବିଦ୍ଧି ପାର୍ଥ ବୃହସ୍ପତିମ୍ ।
ସେନାନାମାମହଂ ସ୍ଵନ୍ୟଃ ସରସାମସ୍ମି ସାଗରଃ ॥ ୧୦-୨୪ ॥

ମହର୍ଷୀଣାଂ ଭୃଗୁରହଂ ଗିରାମନ୍ତ୍ୟେକମକ୍ଷରମ୍ ।
ୟଜ୍ଞାନାଂ ଜପୟଜ୍ଞୋଽସ୍ମି ସ୍ଥାବରାଣାଂ ହିମାଲୟଃ ॥ ୧୦-୨୫ ॥

ଅଶ୍ଵତ୍ଥଃ ସର୍ବବୃକ୍ଷାଣାଂ ଦେବର୍ଷୀଣାଂ ଚ ନାରଦଃ ।
ଗନ୍ଧର୍ବାଣାଂ ଚିତ୍ରରଥଃ ସିଦ୍ଧାନାଂ କପିଲୋ ମୁନିଃ ॥ ୧୦-୨୬ ॥

ଉଦ୍ଘୈଃଶ୍ରବସମଶ୍ଵାନାଂ ବିଦ୍ଧି ମାମମୃତୋଭବମ୍ ।
ଏରାବତଂ ଗଜେନ୍ଦ୍ରାଣାଂ ନରାଣାଂ ଚ ନରାଧିପମ୍ ॥ ୧୦-୨୭ ॥

ଆୟୁଧାନାମହଂ ବଜ୍ରଂ ଧେନୁନାମସ୍ମି କାମଧୁକ୍ ।
ପ୍ରଜନଶ୍ଚାସ୍ମି କନ୍ଦର୍ପଃ ସର୍ପାଣାମସ୍ମି ବାସୁକିଃ ॥ ୧୦-୨୮ ॥

ଅନନ୍ତଶ୍ଚାସ୍ମି ନାଗାନାଂ ବରୁଣୋ ଯାଦସାମହମ୍ ।
ପିତୃଣାମୟମା ଚାସ୍ମି ଯମଃ ସଂୟମତାମହମ୍ ॥ ୧୦-୨୯ ॥

ପ୍ରହ୍ଲାଦଶ୍ଚାସ୍ମି ଦୈତ୍ୟାନାଂ କାଳଃ କଲୟତାମହମ୍ ।

ମୃଗାଶାଂଚ ମୃଗେନ୍ଦ୍ରୋଽହଂ ଚୈନତେୟଃ ପଞ୍ଚିଶାମ୍ ॥ ୧୦-୩୦ ॥

ପବନଃ ପବତାମସ୍ମି ରାମଃ ଶସ୍ତ୍ରଭୃତାମହମ୍ ।
ଝଷାଶାଂ ମକରଶ୍ମାସ୍ମି ସ୍ରୋତସାମସ୍ମି ଜାହ୍ନବୀ ॥ ୧୦-୩୧ ॥

ସର୍ଗାଶାମାଦିରତ୍ତଃ ମଧ୍ୟଂ ଚୈବାହମର୍ଜୁନ ।
ଅଧ୍ୟାତ୍ମବିଦ୍ୟା ବିଦ୍ୟାନାଂ ବାଦଃ ପ୍ରବଦତାମହମ୍ ॥ ୧୦-୩୨ ॥

ଅକ୍ଷରାଶାମକାରୋଽସ୍ମି ଦୁହଃ ସାମାସିକସ୍ୟ ଚ ।
ଅହନେବାକ୍ଷୟଃ କାଲୋ ଧାତାହଂ ବିଶ୍ୱତୋମୁଖଃ ॥ ୧୦-୩୩ ॥

ମୃତ୍ୟୁଃ ସର୍ବହରଶ୍ଚାହମୁଭବଶ୍ଚ ଭବିଷ୍ୟତାମ୍ ।
କୀର୍ତ୍ତିଃ ଶ୍ରୀର୍ବାକ୍ ନାରୀଶାଂ ସ୍ମୃତିର୍ମେଧା ଧୃତିଃ କ୍ଷମା ॥ ୧୦-୩୪ ॥

ବୃହସ୍ପାତ ତଥା ସାମ୍ନାଂ ଗାୟତ୍ରୀ ଛନ୍ଦସାମହମ୍ ।
ମାସାନାଂ ମାର୍ଗଶୀର୍ଷୋଽହମୃତୁନାଂ କୁସୁମାକରଃ ॥ ୧୦-୩୫ ॥

ଦୁ୍ୟତଂ ଛଲୟତାମସ୍ମି ତେଜସ୍ତେଜସ୍ୱିନାମହମ୍ ।
ଜୟୋଽସ୍ମି ବ୍ୟବସାୟୋଽସ୍ମି ସତ୍ତ୍ୱଂ ସତ୍ତ୍ୱବତାମହମ୍ ॥ ୧୦-୩୬ ॥

ବୃଷ୍ଟାନାଂ ବାସୁଦେବୋଽସ୍ମି ପାଶ୍ଚବାନାଂ ଧନଞ୍ଜୟଃ ।
ମୁନୀନାମପ୍ୟହଂ ବ୍ୟାସଃ କବୀନାମୁଶନା କବିଃ ॥ ୧୦-୩୭ ॥

ଦକ୍ଷୋ ଦମୟତାମସ୍ମି ନୀତିରସ୍ମି ଜିଗୀଷତାମ୍ ।
ମୌନଂ ଚୈବାସ୍ମି ଗୁହ୍ୟାନାଂ ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞାନବତାମହମ୍ ॥ ୧୦-୩୮ ॥

ୟଜାପି ସର୍ବଭୃତାନାଂ ବୀଜଂ ତଦହମର୍ଜୁନ ।
ନ ତଦସ୍ମି ବିନା ଯସ୍ୟାଦ୍ଭୟା ଭୂତଂ ଚରାଚରମ୍ ॥ ୧୦-୩୯ ॥

ନାତ୍ତୋଽସ୍ମି ମମ ଦିବ୍ୟାନାଂ ବିଭୂତୀନାଂ ପରତପ ।
ଏଷ ତୁଦେଶତଃ ପ୍ରୋକ୍ତୋ ବିଭୂତେର୍ବିସ୍ତରୋ ମୟା ॥ ୧୦-୪୦ ॥

ୟଦ୍ୟଦ୍ୱିଭୂତିମସ୍ତ୍ୱଂ ଶ୍ରୀମଦୁର୍ଜିତମେବ ବା ।
ତଉଦେବାବଗଚ୍ଛ ତ୍ୱଂ ମମ ତେଜୋଽଶିସମ୍ଭବମ୍ ॥ ୧୦-୪୧ ॥

ଅଥବା ବହୁନୈତେନ କିଂ ଜ୍ଞାତେନ ତବାର୍ଜୁନ ।
ବିଷ୍ଣୁଭ୍ୟାହମିଦଂ କୃଷ୍ଣମେକାଂଶେନ ସ୍ଥିତୋ ଜଗତ୍ ॥ ୧୦-୪୨ ॥

ଓଂ ତସ୍ତଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ୱୀତାସୂପନିଷସ୍ତୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ବିଭୂତିୟୋଗୋ ନାମ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୦ ॥

ଅଥୈକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ବିଶ୍ୱରୂପଦର୍ଶନଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ମଦବୁଗ୍ରହାୟ ପରମଂ ଗୁହ୍ୟମଧ୍ୟାତ୍ମସଂଜ୍ଞିତମ୍ ।

ଯତ୍ନୋକ୍ତଂ ବଚସ୍ତେନ ମୋହୋଽୟଂ ବିଗତୋ ମମ ॥ ୧୧-୧ ॥

ଭବାପ୍ୟୟୈ ହି ଭୂତାନାଂ ଶୁଭୌ ବିସ୍ତରଣୋ ମୟା ।
ତ୍ୱଭଃ କମଲପତ୍ରାନ୍ତ ମାହାତ୍ମ୍ୟମପି ଚାବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୧୧-୨ ॥

ଏବମେତଦ୍ୟଥାହୁ ତ୍ୱମାତ୍ମନଂ ପରମେଶ୍ୱର ।
ଦ୍ରଷ୍ଟୁମିଚ୍ଛାମି ତେ ରୂପମୈଶ୍ୱରଂ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ॥ ୧୧-୩ ॥

ମନ୍ୟସେ ଯଦି ତଚ୍ଚକ୍ୟଂ ମୟା ଦ୍ରଷ୍ଟୁମିତି ପ୍ରଭୋ ।
ୟୋଗେଶ୍ୱର ତତୋ ମେ ତ୍ୱଂ ଦର୍ଶୟାତ୍ମନମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୧୧-୪ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ପଶ୍ୟ ମେ ପାର୍ଥ ରୂପାଣି ଶତଶୋଽଥ ସହସ୍ରଶଃ ।
ନାନାବିଧାନି ଦିବ୍ୟାନି ନାନାବର୍ଣ୍ଣାକୃତାନି ଚ ॥ ୧୧-୫ ॥

ପଶ୍ୟାଦିତ୍ୟାଦ୍ୱସ୍ତୁଦ୍ରାନଶ୍ଚିନୌ ମରୁତସ୍ତଥା ।
ବହୁନ୍ୟଦୃଷ୍ଟପୂର୍ବାଣି ପଶ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାଣି ଭାରତ ॥ ୧୧-୬ ॥

ଇହୈକକ୍ଷଂ ଜଗକୁସ୍ମଂ ପଶ୍ୟାଦ୍ୟ ସଚରାଚରମ୍ ।
ମମ ଦେହେ ଗୁଡାକେଶ ଯଜାନ୍ୟଦ୍ ଦ୍ରଷ୍ଟୁମିଚ୍ଛସି ॥ ୧୧-୭ ॥

ନ ତୁ ମାଂ ଶକ୍ୟସେ ଦ୍ରଷ୍ଟୁମନେନୈବ ସ୍ୱରୁକ୍ଷସା ।
ଦିବ୍ୟଂ ଦଦାମି ତେ ତୁକ୍ଷଃ ପଶ୍ୟ ମେ ଯୋଗମୈଶ୍ୱରମ୍ ॥ ୧୧-୮ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଏବମୁକ୍ତ୍ୱା ତତୋ ରାଜନୁହାୟୋଗେଶ୍ୱରୋ ହରିଃ ।
ଦର୍ଶୟାମାସ ପାର୍ଥାୟ ପରମଂ ରୂପମୈଶ୍ୱରମ୍ ॥ ୧୧-୯ ॥

ଅନେକବଚ୍ଚନୟନମନେକାଭୂତଦର୍ଶନମ୍ ।
ଅନେକଦିବ୍ୟାଭରଣଂ ଦିବ୍ୟାନେକୋଦ୍ୟତାୟୁଧମ୍ ॥ ୧୧-୧୦ ॥

ଦିବ୍ୟମାଲ୍ୟାୟରଧରଂ ଦିବ୍ୟଗନ୍ଧାନୁଲେପନମ୍ ।
ସର୍ବାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟମୟଂ ଦେବମନନ୍ତଂ ବିଶ୍ୱତୋମୁଖମ୍ ॥ ୧୧-୧୧ ॥

ଦିବି ସୂର୍ଯ୍ୟସହସ୍ରସ୍ୟ ଭବେଦୁ୍ୟଗପଦୁତ୍ତିତା ।
ୟଦି ଭାଃ ସଦୃଶୀ ସା ସ୍ୟାଭାସସ୍ତସ୍ୟ ମହାତ୍ମନଃ ॥ ୧୧-୧୨ ॥

ତତ୍ତ୍ରେକକ୍ଷଂ ଜଗକୁସ୍ମଂ ପ୍ରବିଭକ୍ତମନେକଧା ।
ଅପଶ୍ୟଦେବଦେବସ୍ୟ ଶରୀରେ ପାଶ୍ଚବସ୍ତଦା ॥ ୧୧-୧୩ ॥

ତତଃ ସ ବିସ୍ମୟାବିଷ୍ଟୋ ହୃଷ୍ଟରୋମାଧନଞ୍ଜୟଃ ।
ପ୍ରଶମ୍ୟଶିରସା ଦେବଂ କୃତାଞ୍ଜଲିରଭାଷତ ॥ ୧୧-୧୪ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ପଶ୍ୟାମି ଦେବାଂସୁବ ଦେବ ଦେହେ
 ସର୍ବାଂସୁଥା ଭୂତବିଶେଷସଙ୍ଘାନ୍ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣମୀଶଂ କମଳାସନସ୍ତ-
 ମୃଷୀଂଶ୍ଚ ସର୍ବାନୁରଗାଂଶ୍ଚ ଦିବ୍ୟାନ୍ ॥ ୧୧-୧୫ ॥

ଅନେକବାହୁଦରବକ୍ତ୍ରନେତ୍ରଂ
 ପଶ୍ୟାମି ତ୍ୱାଂ ସର୍ବତୋଽନନ୍ତରୂପମ୍ ।
 ନାତ୍ତଂ ନ ମଧ୍ୟଂ ନ ପୁନସ୍ତବାଦିଂ
 ପଶ୍ୟାମି ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱରୂପ ॥ ୧୧-୧୬ ॥

କିରୀଟିନଂ ଗଦିନଂ ଚକ୍ରିଣଂ ଚ
 ତେଜୋରାଶିଂ ସର୍ବତୋ ଦୀପ୍ତିମନ୍ତମ୍ ।
 ପଶ୍ୟାମି ତ୍ୱାଂ ଦୁର୍ନିରୀକ୍ଷ୍ୟଂ ସମନ୍ତାଦ୍
 ଦୀପ୍ତାନଳାକୃତ୍ୟତିମପ୍ରମେୟମ୍ ॥ ୧୧-୧୭ ॥

ତ୍ୱମକ୍ଷରଂ ପରମଂ ବେଦିତବ୍ୟଂ
 ତ୍ୱମସ୍ୟ ବିଶ୍ୱସ୍ୟ ପରଂ ନିଧାନମ୍ ।
 ତ୍ୱମବ୍ୟୟଃ ଶାଶ୍ୱତଧର୍ମଗୋପ୍ତା
 ସନାତନସ୍ତ୍ୱଂ ପୁରୁଷୋ ମତୋ ମେ ॥ ୧୧-୧୮ ॥

ଅନାଦିମଧ୍ୟାନ୍ତମନନ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟ-
 ମନନ୍ତବାହୁଂ ଶଶିସୂର୍ଯ୍ୟନେତ୍ରମ୍ ।
 ପଶ୍ୟାମି ତ୍ୱାଂ ଦୀପ୍ତହୃତାଶିବକ୍ତ୍ରଂ
 ସ୍ୱତେଜସା ବିଶ୍ୱମିଦଂ ତପନ୍ତମ୍ ॥ ୧୧-୧୯ ॥

ଦ୍ୟାବାପୃଥିବ୍ୟୋରିଦମନ୍ତରଂ ହି
 ବ୍ୟାପ୍ତଂ ତ୍ୱୟୈକେନ ଦିଶିଶ୍ଚ ସର୍ବାଃ ।
 ଦୃଷ୍ଣାଭୂତଂ ରୂପମୁଗ୍ରଂ ତବେଦଂ
 ଲୋକତ୍ରୟଂ ପ୍ରବ୍ୟଧିତଂ ମହାତ୍ମନ୍ ॥ ୧୧-୨୦ ॥

ଅମୀହି ତ୍ୱାଂ ସୁରସଂସା ବିଶନ୍ତି
 କେଚିତ୍ତାତାଃ ପ୍ରାଞ୍ଜଲୟୋ ଗୁଣନ୍ତି ।
 ସ୍ୱସ୍ତୀତୁ୍ୟକ୍ତା ମହର୍ଷିସିଦ୍ଧସଂସାଃ
 ସୁବନ୍ତି ତ୍ୱାଂ ସ୍ତୁତିଭିଃ ପୁଷ୍ପଲାଭିଃ ॥ ୧୧-୨୧ ॥

ରୁଦ୍ରାଦିତ୍ୟା ବସବୋ ଯେ ତ ସାଧ୍ୟା
 ବିଶ୍ୱେଽଶ୍ୱିନୌ ମରୁତଶ୍ଚୋଷ୍ଣପାଶୁ ।
 ଗନ୍ଧର୍ବୟମାସୁରସିଦ୍ଧସଂସା
 ବୀକ୍ଷତେ ତ୍ୱାଂ ବିମ୍ବିତାଶ୍ୱୈବ ସର୍ବେ ॥ ୧୧-୨୨ ॥

ରୂପଂ ମହତ୍ତେ ବହୁବକ୍ତ୍ରନେତ୍ରଂ
 ମହାବାହୋ ବହୁବାହୁରୂପାଦମ୍ ।
 ବହୁଦରଂ ବହୁଦଂଷ୍ଟ୍ରାକରାଲଂ
 ଦୃଷ୍ଣା ଲୋକାଃ ପ୍ରବ୍ୟଧିତାସ୍ତଥାହମ୍ ॥ ୧୧-୨୩ ॥

ନଭଃସ୍ପୃଶଂ ଦୀପ୍ତମନେକବର୍ଣଂ
 ବ୍ୟାଭାନନଂ ଦୀପ୍ତବିଶାଳନେତ୍ରମ୍ ।

ଦୃଷ୍ଟା ହି ତ୍ୱାଂ ପ୍ରବ୍ୟଥିତାନ୍ତରାୟା
ଧୃତିଂ ନ ବିହୀମି ଶମଂ ଚ ବିଷ୍ଣୋ ॥ ୧୧-୨୪ ॥

ଦଂଷ୍ଟ୍ରାକରାଲାନି ଚ ତେ ମୁଖାନି
ଦୃଷ୍ଟୈବ କାଲାନଲସନ୍ନିଭାନି ।
ଦିଶୋ ନ ଜାନେ ନ ଲଭେ ଚ ଶର୍ମ
ପ୍ରସୀଦ ଦେବେଶ ଜଗନ୍ନିବାସ ॥ ୧୧-୨୫ ॥

ଅମୀ ଚ ତ୍ୱାଂ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରସ୍ୟ ପୁତ୍ରାଃ
ସର୍ବେ ସହୈବାବନିପାଲସଢ୍ଢୈଃ ।
ଭୀଷ୍ମୋ ଦ୍ରୋଣଃ ସୁତପୁତ୍ରସ୍ତଥାସୌ
ସହାସ୍ମଦୀୟୈରପି ଯୋଧମୁଖୈଃ ॥ ୧୧-୨୬ ॥

ବକ୍ରାଣି ତେ ଡରମାଶା ବିଶନ୍ତି
ଦଂଷ୍ଟ୍ରାକରାଲାନି ଭୟାନକାନି ।
କେଚିଦ୍ଭିଲଗ୍ନା ଦଶନାନ୍ତରେଷୁ
ସନ୍ତୁଷ୍ୟନ୍ତେ ତୁର୍ଣ୍ଣତୈରୁଭମାଢ୍ଢୈଃ ॥ ୧୧-୨୭ ॥

ୟଥା ନଦୀନାଂ ବହୁବୋଽମ୍ଭୁବେଗାଃ
ସମୁଦ୍ରମେବାଭିମୁଖା ଦ୍ରବନ୍ତି ।
ତଥା ତବାମୀ ନରଲୋକବୀରା
ବିଶନ୍ତି ବକ୍ରାଣ୍ୟଭିବିଢ୍ଢଲନ୍ତି ॥ ୧୧-୨୮ ॥

ୟଥା ପ୍ରଦୀପ୍ତଂ ଜ୍ୱଳନଂ ପତଙ୍ଗା
ବିଶନ୍ତି ନାଶାୟ ସମୃଦ୍ଧବେଗାଃ ।
ତଥୈବ ନାଶାୟ ବିଶନ୍ତି ଲୋକାସ୍-
ତବାପି ବକ୍ରାଣି ସମୃଦ୍ଧବେଗାଃ ॥ ୧୧-୨୯ ॥

ଲେଲିହ୍ୟସେ ଗ୍ରସମାନଃ ସମତାଲ୍-
ଲୋକାନ୍ସମଗ୍ରାନ୍ସଦନୈର୍ଜ୍ୱଳନ୍ତିଃ ।
ତେଜୋଭିରାପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଗସମଗ୍ରଂ
ଭାସସ୍ତବୋଗ୍ରାଃ ପ୍ରତପନ୍ତି ବିଷ୍ଣୋ ॥ ୧୧-୩୦ ॥

ଆଖ୍ୟାହିମେ କୋ ଭବାନ୍ନୁଗ୍ରହପୋ
ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ଦେବବର ପ୍ରସୀଦ ।
ବିଜ୍ଞାତୁମିଚ୍ଛାମି ଭବତ୍ତମାଦ୍ୟଂ
ନ ହି ପ୍ରଜାନାମି ତବ ପ୍ରଭୃତ୍ତିମ୍ ॥ ୧୧-୩୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ନୁବାଚ ।

କାଲୋଽସ୍ମି ଲୋକକ୍ଷୟକୃପୁଢ଼ଢ଼ୋ
ଲୋକାନ୍ସମାହର୍ତ୍ତମିହ ପ୍ରଭୃତଃ ।
ରତେଽପି ତ୍ୱାଂ ନ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତି ସର୍ବେ
ୟେଽବସ୍ମିତାଃ ପ୍ରତ୍ୟନୀକେଷୁ ଯୋଧାଃ ॥ ୧୧-୩୨ ॥

ତସ୍ମାଦ୍ଭୁମୁକ୍ତିଷ୍ଠ ଯଶୋ ଲଭସ୍ୱ

ଜିହ୍ଵା ଶତ୍ରୁନ୍ ଭୁଞ୍ଜ ରାଜ୍ୟଂ ସମୃଦ୍ଧମ୍ ।
ମୟୈବୈତେ ନିହତାଃ ପୂର୍ବମେବ
ନିମିତ୍ତମାତ୍ରଂ ଭବ ସବ୍ୟସାଚିନ୍ ॥ ୧୧-୩୩॥

ଦ୍ରୋଣଂ ଚ ଭୀଷ୍ମଂ ଚ ଜୟଦ୍ରଥଂ ଚ
କର୍ଣଂ ତଥାନ୍ୟାନ୍ ପି ଯୋଧବୀରାନ୍ ।
ମୟା ହତାଂସ୍ତ୍ଵଂ ଜହି ମା ବ୍ୟଥିଷ୍ଠା
ୟୁଧ୍ୟସ୍ଵ ଜେତାସି ରଣେ ସପତ୍ନାନ୍ ॥ ୧୧-୩୪॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଏତଚ୍ଛୁଦ୍ଵା ବଚନଂ କେଶବସ୍ୟ
କୃତାଞ୍ଜଲିର୍ବେପମାନଃ କିରୀଟୀ ।
ନମସ୍ତୁଦ୍ଵା ଭୂୟ ଏବାହ କୃଷ୍ଣଂ
ସଗନ୍ଧୃଦଂ ଭୀତଭୀତଃ ପ୍ରଣମ୍ୟ ॥ ୧୧-୩୫॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଶ୍ଵାନେ ହୁଷୀକେଶ ତବ ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତ୍ୟା
ଜଗପୁହୁଷ୍ୟତ୍ୟନୁରଜ୍ୟତେ ତ ।
ରକ୍ଷାଂସି ଭୀତାନି ଦିଶୋ ଦ୍ରବନ୍ତି
ସର୍ବେ ନମସ୍ୟନ୍ତି ଚ ସିଦ୍ଧସଙ୍ଘାଃ ॥ ୧୧-୩୬॥

କମ୍ପାଜ ଡେ ନ ନମେରଦ୍ଵହାମ୍
ଗରୀୟସେ ବ୍ରହ୍ମଣୋଽପ୍ୟାଦିକର୍ତ୍ତ୍ଵେ ।
ଅନନ୍ତ ଦେବେଶ ଜଗନ୍ନିବାସ
ତ୍ଵମକ୍ଷରଂ ସଦସଭପୂର୍ଂ ଯତ୍ ॥ ୧୧-୩୭॥

ତ୍ଵମାଦିଦେବଃ ପୁରୁଷଃ ପୁରାଣସ୍-
ତ୍ଵମସ୍ୟ ବିଶ୍ଵସ୍ୟ ପରଂ ନିଧାନମ୍ ।
ବେଭାସି ବେଦ୍ୟଂ ଚ ପରଂ ଚ ଧାମ
ତ୍ଵୟା ତତଂ ବିଶ୍ଵମନନ୍ତରୂପ ॥ ୧୧-୩୮॥

ବାୟୁର୍ଯମୋଽଗ୍ନିର୍ବରୁଣଃ ଶଶାଙ୍କଃ
ପ୍ରଜାପତିଶ୍ଚଂ ପ୍ରପିତାମହଶ୍ଚ ।
ନମୋ ନମସ୍ତେଽସ୍ତୁ ସହସ୍ରକୃତ୍ଵଃ
ପୁନଶ୍ଚ ଭୂୟୋଽପି ନମୋ ନମସ୍ତେ ॥ ୧୧-୩୯॥

ନମଃ ପୁରନ୍ଧ୍ରାଦଥ ପୃଷ୍ଠତସ୍ତେ
ନମୋଽସ୍ତୁ ତେ ସର୍ବତ ଏବ ସର୍ବ ।
ଅନନ୍ତବୀର୍ଯ୍ୟାମିତବିକ୍ରମଶ୍ଚଂ
ସର୍ବଂ ସମାପ୍ନୋଷି ତତୋଽସି ସର୍ବଃ ॥ ୧୧-୪୦॥

ସଖେତି ମତ୍ତ୍ଵା ପ୍ରସଭଂ ଯଦୁକ୍ତଂ
ହେ କୃଷ୍ଣ ହେ ଯାଦବ ହେ ସଖେତି ।

ଅଜ୍ଞାନତା ମହିମାନଂ ତଦ୍ଦେବଂ
ମୟା ପ୍ରମାଦାପୁଣ୍ୟେନ ବାପି ॥ ୧୧-୪୧ ॥

ୟଜାବହାସାର୍ଥମସକ୍ତତୋଽସି
ବିହାରଶୟ୍ୟାସନଭୋଜନେଷୁ ।
ଏକୋଽଥବାପ୍ୟରୂପତତସ୍ତମସ୍ତଂ
ତତ୍ତ୍ଵାମୟେ ହ୍ଵାମହମପ୍ରମେୟମ୍ ॥ ୧୧-୪୨ ॥

ପିତାସି ଲୋକସ୍ୟ ଚରାଚରସ୍ୟ
ହ୍ଵମସ୍ୟ ପୂଜ୍ୟଶ୍ଚ ଗୁରୁର୍ଗରୀୟାନ୍ ।
ନ ହ୍ଵସମୋଽସ୍ତ୍ୟଭ୍ୟଧିକଃ କୃତୋଽନେୟା
ଲୋକତ୍ରୟେଽପ୍ୟପ୍ରତିମପ୍ରଭାବ ॥ ୧୧-୪୩ ॥

ତସ୍ମାପୁଣ୍ୟମ୍ୟ ପ୍ରଶିଧାୟ କାୟଂ
ପ୍ରସାଦୟେ ହ୍ଵାମହମୀଶମୀତ୍ୟମ୍ ।
ପିତେବ ପୁତ୍ରସ୍ୟ ସଖେବ ସଖ୍ୟୁଃ
ପ୍ରିୟଃ ପ୍ରିୟାୟାହ୍ଵସି ଦେବ ସୋତ୍ତମ୍ ॥ ୧୧-୪୪ ॥

ଅଦୃଷ୍ଟପୂର୍ବଂ ହୃଷିତୋଽସ୍ମି ଦୃଷ୍ଟା
ଭୟେନ ଚ ପ୍ରବ୍ୟଥିତଂ ମନୋ ମେ ।
ତଦେବ ମେ ଦର୍ଶୟ ଦେବ ରୂପଂ
ପ୍ରସାଦ ଦେବେଶ ଜଗନ୍ନିବାସ ॥ ୧୧-୪୫ ॥

କିରୀଟିନଂ ଗଦିନଂ ଚକ୍ରହସ୍ତଂ
ଇଚ୍ଛାମି ହ୍ଵାଂ ଦ୍ରଷ୍ଟୁମହଂ ତଥୈବ ।
ତେନୈବ ରୂପେଣ ଚତୁର୍ଭୁଜେନ
ସହସ୍ରବାହୋ ଭବ ବିଶ୍ଵମୂର୍ତ୍ତେ ॥ ୧୧-୪୬ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ମୟା ପ୍ରସନ୍ନେନ ତବାକ୍ତୁନେଦଂ
ରୂପଂ ପରଂ ଦର୍ଶିତମାତ୍ମୋଗାତ୍ ।
ତେଜୋମୟଂ ବିଶ୍ଵମନନ୍ତମାଦ୍ୟଂ
ୟନ୍ତେ ହ୍ଵଦନେ୍ୟନ ନ ଦୃଷ୍ଟପୂର୍ବମ୍ ॥ ୧୧-୪୭ ॥

ନ ବେଦୟନ୍ନାଧ୍ୟୟନ୍ନୈର୍ନ ଦାନୈର୍-
ନ ଚ କ୍ରିୟାଭିର୍ନ ତପୋଭିରୁଗ୍ରେଃ ।
ଏବଂ ରୂପଃ ଶକ୍ୟ ଅହଂ ନୂଲୋକେ
ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ହ୍ଵଦନେ୍ୟନ କୁରୁପ୍ରବୀର ॥ ୧୧-୪୮ ॥

ମା ତେ ବ୍ୟଥା ମା ଚ ବିମୂଢଭାବୋ
ଦୃଷ୍ଟ୍ଵା ରୂପଂ ଘୋରମୀଦୃଢ୍ଵମେଦମ୍ ।
ବ୍ୟପେତଭୀଃ ପ୍ରୀତମନାଃ ପୁନଶ୍ଚଂ
ତଦେବ ମେ ରୂପମିଦଂ ପ୍ରପଶ୍ୟ ॥ ୧୧-୪୯ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଇତ୍ୟର୍ଜୁନଂ ବାସୁଦେବସ୍ତଥୋକ୍ତା
ସ୍ୱକଂ ରୂପଂ ଦର୍ଶୟାମାସ ଭୂୟଃ ।
ଆଶ୍ୱାସୟାମାସ ଚ ଭୀଷମେନଂ
ଭୂତ୍ୱା ପୁନଃ ସୌମ୍ୟବପୁର୍ଣ୍ଣହାୟା ॥ ୧୧-୫୦ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଦୃଷ୍ଣେଦଂ ମାନୁଷ୍ୟଂ ରୂପଂ ତବ ସୌମ୍ୟଂ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ।
ଇଦାନୀମସ୍ମି ସଂହୃତଃ ସଚେତାଃ ପ୍ରକୃତିଂ ଗତଃ ॥ ୧୧-୫୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ସୁଦୁର୍ଦ୍ଦର୍ଶମିଦଂ ରୂପଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱାନ୍ନସି ଯନ୍ମମ ।
ଦେବା ଅପ୍ୟସ୍ୟ ରୂପସ୍ୟ ନିତ୍ୟଂ ଦର୍ଶନକାଞ୍ଚିକ୍ଷଣଃ ॥ ୧୧-୫୨ ॥

ନାହଂ ବେଦୈର୍ନ ତପସା ନ ଦାନେନ ନ ଚେତ୍ୟୟା ।
ଶକ୍ୟ ଏବଂ ବିଧୋ ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଦୃଷ୍ଟ୍ୱାନ୍ନସି ମାଂ ଯଥା ॥ ୧୧-୫୩ ॥

ଭକ୍ତ୍ୟା ହ୍ୱନନ୍ୟୟା ଶକ୍ୟ ଅହମେବଂ ବିଧୋଃର୍ଜୁନ ।
ଜ୍ଞାତୁଂ ଦ୍ରଷ୍ଟୁଂ ଚ ତତ୍ତ୍ୱେନ ପ୍ରବେଷ୍ଟୁଂ ଚ ପରତପ ॥ ୧୧-୫୪ ॥

ମହର୍ମକୃତ୍ୱପୁରମୋ ମଭକ୍ତଃ ସଙ୍ଗର୍ଜିତଃ ।
ନିର୍ବୈରଃ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଯଃ ସ ମାନେତି ପାଶ୍ୱବ ॥ ୧୧-୫୫ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ୱୀତାସୂପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ବିଶ୍ୱରୂପଦର୍ଶନଯୋଗୋ ନାମୈକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୧ ॥

ଅଥ ଦ୍ୱାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଭକ୍ତିଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ଏବଂ ସତତୟୁକ୍ତା ଯେ ଭକ୍ତାସ୍ତ୍ୱାଂ ପର୍ଯ୍ୟୁପାସତେ ।
ଯେ ଚାପ୍ୟକ୍ଷରମବ୍ୟକ୍ତଂ ତେଷାଂ କେ ଯୋଗବିଭମାଃ ॥ ୧୨-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ମୟା ବେଶ୍ୟ ମନୋ ଯେ ମାଂ ନିତ୍ୟୟୁକ୍ତା ଉପାସତେ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପରଯୋପେତାଃ ତେ ମେ ଯୁକ୍ତତମା ମତାଃ ॥ ୧୨-୨ ॥

ଯେ ହ୍ୱକ୍ଷରମନିର୍ଦେଶ୍ୟମବ୍ୟକ୍ତଂ ପର୍ଯ୍ୟୁପାସତେ ।
ସର୍ବଭ୍ରମମତିତ୍ୟକ୍ତ କୃତସ୍ତମଚଲକ୍ଷ୍ମିବମ୍ ॥ ୧୨-୩ ॥

ସନ୍ନିୟମେ୍ୟକ୍ତିୟଗ୍ରାମଂ ସର୍ବତ୍ର ସମବୁଦ୍ଧୟଃ ।

ତେ ପ୍ରାପୁବନ୍ତି ମାମେବ ସର୍ବଭୂତହିତେ ରତାଃ ॥ ୧୨-୪ ॥

କ୍ଲେଶୋଽଧିକତରସ୍ତେଷାମବ୍ୟକ୍ତାସକ୍ତଚେତସାମ୍ ।
ଅବ୍ୟକ୍ତା ହି ଗତିର୍ଦୁଃଖଂ ଦେହବଦ୍ଭୁରବାପ୍ୟତେ ॥ ୧୨-୫ ॥

ୟେ ତୁ ସର୍ବାଣି କର୍ମାଣି ମୟି ସଂନ୍ୟସ୍ୟ ମପୁରାଃ ।
ଅନନ୍ୟେନୈବ ଯୋଗେନ ମାଂ ଧ୍ୟାୟନ୍ତ ଉପାସତେ ॥ ୧୨-୬ ॥

ତେଷାମହଂ ସମୁଦ୍ଧର୍ତ୍ତା ମୁତ୍ୟୁସଂସାରସାଗରାତ୍ ।
ଭବାମି ନଚିରାପାର୍ଥ ମୟ୍ୟାବେଶିତଚେତସାମ୍ ॥ ୧୨-୭ ॥

ମୟୋବ ମନ ଆଧସ୍ତୁ ମୟି ବୁଦ୍ଧିଂ ନିବେଶୟ ।
ନିବସିଷ୍ୟସି ମୟୋବ ଅତ ଉଧ୍ଵଂ ନ ସଂଶୟଃ ॥ ୧୨-୮ ॥

ଅଥ ଚିତ୍ତଂ ସମାଧାତୁଂ ନ ଶକ୍ନୋଷି ମୟି ସ୍ମିରମ୍ ।
ଅଭ୍ୟାସଯୋଗେନ ତତୋ ମାମିଚ୍ଛାପୁଂ ଧନଞ୍ଜୟ ॥ ୧୨-୯ ॥

ଅଭ୍ୟାସେଽପ୍ୟସମର୍ଥୋଽସି ମକୁର୍ମପରମୋ ଭବ ।
ମଦର୍ଥମପି କର୍ମାଣି କୁର୍ବନ୍ତିମବାସ୍ତୁସ୍ୟସି ॥ ୧୨-୧୦ ॥

ଅଥୈତଦପ୍ୟଶକ୍ତୋଽସି କର୍ତୁଂ ମଦ୍ୟୋଗମାଶ୍ରିତଃ ।
ସର୍ବକର୍ମଫଳତ୍ୟାଗଂ ତତଃ କୁରୁ ଯତାତ୍ମବାନ୍ ॥ ୧୨-୧୧ ॥

ଶ୍ରେୟୋ ହି ଜ୍ଞାନମଭ୍ୟାସାଭ୍ୟାଜ୍ଞାନାଦ୍ୟାନଂ ବିଶିଷ୍ୟତେ ।
ଧ୍ୟାନାକୁର୍ମଫଳତ୍ୟାଗସ୍ତ୍ୟାଗାଚ୍ଛାନ୍ତିରନନ୍ତରମ୍ ॥ ୧୨-୧୨ ॥

ଅଦ୍ୱେଷ୍ଟା ସର୍ବଭୂତାନାଂ ମୈତ୍ରଃ କରୁଣ ଏବ ଚ ।
ନିର୍ମମୋ ନିରହଙ୍କାରଃ ସମଦୁଃଖସୁଖଃ କ୍ଷମୀ ॥ ୧୨-୧୩ ॥

ସନ୍ତୁଷ୍ଟଃ ସତତଂ ଯୋଗୀ ଯତାତ୍ମା ଦୃଢନିଶ୍ଚୟଃ ।
ମୟ୍ୟର୍ପିତମନୋବୁଦ୍ଧିର୍ଯୋ ମଭକ୍ତଃ ସ ମେ ପ୍ରିୟଃ ॥ ୧୨-୧୪ ॥

ୟମ୍ନାନୋଦ୍ୱିଜତେ ଲୋକୋ ଲୋକାନୋଦ୍ୱିଜତେ ଚୟଃ ।
ହର୍ଷାମର୍ଷଭୟୋଦ୍ୱେଶୈର୍ମୁକ୍ତୋ ଯଃ ସ ଚ ମେ ପ୍ରିୟଃ ॥ ୧୨-୧୫ ॥

ଅନପେକ୍ଷଃ ଶୁଚିର୍ଦକ୍ଷ ଉଦାସୀନୋ ଗତବ୍ୟଥଃ ।
ସର୍ବାରମ୍ଭପରିତ୍ୟାଗୀ ଯୋ ମଭକ୍ତଃ ସ ମେ ପ୍ରିୟଃ ॥ ୧୨-୧୬ ॥

ୟୋ ନ ହୃଷ୍ୟତି ନ ଦ୍ୱେଷ୍ଟି ନ ଶୋଚତି ନ କାଞ୍ଚତି ।
ଶୁଭାଶୁଭପରିତ୍ୟାଗୀ ଭକ୍ତିମାନଃ ସ ମେ ପ୍ରିୟଃ ॥ ୧୨-୧୭ ॥

ସମଃ ଶତ୍ରୌ ଚ ମିତ୍ରେ ଚ ତଥା ମାନାପମାନୟୋଃ ।
ଶୀତୋଷ୍ଣଦୁଃଖଃଖେଷୁ ସମଃ ସଜ୍ଜବିବର୍ଜିତଃ ॥ ୧୨-୧୮ ॥

ତୁଲ୍ୟନିନ୍ଦାସ୍ତୁତିମୌନୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟୋ ଯେନ କେନଚିତ୍ ।
ଅନିକେତଃ ସ୍ମିରମତିର୍ଭକ୍ତିମାନ୍ନେ ପ୍ରିୟୋ ନରଃ ॥ ୧୨-୧୯ ॥

ଘେତୁ ଧର୍ମ୍ୟାମୃତମିଦଂ ଯଥୋକ୍ତଂ ପଶ୍ୟୁପାସତେ ।
ଶ୍ରୀଧ୍ୟାନା ମପୂରମା ଭକ୍ତାସ୍ତେତୀବ ମେ ପ୍ରିୟାଃ ॥ ୧୨-୨୦ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଘୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଭକ୍ତିଯୋଗୋ ନାମ ଦ୍ଵାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୨ ॥

ଅଥ ବ୍ରହ୍ମୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । କ୍ଷେତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞବିଭାଗଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ପ୍ରକୃତିଂ ପୁରୁଷଂ ଚୈବ କ୍ଷେତ୍ରଂ କ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞମେବ ଚ ।
ଏତଦ୍ଵେଦିତୁମିଚ୍ଛାମି ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞେୟଂ ଚ କେଶବ ॥ ୧୩-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ୁବାଚ ।

ଇଦଂ ଶରୀରଂ କୌତେୟ କ୍ଷେତ୍ରମିତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ।
ଏତଦ୍ୟୋ ବେତ୍ତିତଂ ପ୍ରାହୁଃ କ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞ ଇତି ତଦ୍ଵିଦଃ ॥ ୧୩-୨ ॥

କ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞଂ ଚାପି ମାଂ ବିଦ୍ଧି ସର୍ବକ୍ଷେତ୍ରେଷୁ ଭାରତ ।
କ୍ଷେତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞୟୋର୍ଜ୍ଞାନଂ ଯତ୍ତଦ୍ଵିଜ୍ଞାନଂ ମତଂ ମମ ॥ ୧୩-୩ ॥

ତତ୍ତେକ୍ଷତ୍ରଂ ଯତ୍ତୟାଦୁକ୍ତଂ ଯଦ୍ଵିକାରି ଯତଶ୍ଚ ଯତ୍ ।
ସ ଚ ଯୋ ଯପୁଭାବଶ୍ଚ ତସ୍ମାଦସେନ ମେ ଶୁଣୁ ॥ ୧୩-୪ ॥

ରକ୍ଷିତ୍ବିର୍ଭୁଧା ଗୀତଂ ଛନ୍ଦୋଭିର୍ବିଧିଧୈଃ ପୃଥକ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମସୁତ୍ରପଦୈଶ୍ଚୈବ ହେତୁମଦ୍ଭୁବିନିଶ୍ଚିତୈଃ ॥ ୧୩-୫ ॥

ମହାଭୂତାନ୍ୟହଙ୍କାରୋ ବୁଦ୍ଧିରବ୍ୟକ୍ତମେବ ଚ ।
ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ଦଶୈକଂ ଚ ପଞ୍ଚ ଚେନ୍ଦ୍ରିୟଗୋଚରାଃ ॥ ୧୩-୬ ॥

ଇଚ୍ଛା ଦ୍ଵେଷଃ ସୁଖଂ ଦୁଃଖଂ ସଦ୍ଵାତଶ୍ଚେତନାଧୃତିଃ ।
ଏତତ୍ତେକ୍ଷତ୍ରଂ ସମାସେନ ସବିକାରମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୩-୭ ॥

ଅମାନିତ୍ଵମଦମ୍ବୁତ୍ତମହିଂସା କ୍ଷାନ୍ତିରାର୍ଜବମ୍ ।
ଆଚାର୍ଯ୍ୟୋପାସନଂ ଶୈତଂ ସ୍ଵୈର୍ଯ୍ୟମାବିନିଗ୍ରହଃ ॥ ୧୩-୮ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରିୟାର୍ଥେଷୁ ବୈରାଗ୍ୟମନହଙ୍କାର ଏବ ଚ ।
ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁଜରାବ୍ୟାଧିଦୁଃଖଦୋଷାହୁଦର୍ଶନମ୍ ॥ ୧୩-୯ ॥

ଅସକ୍ତିରନଭିଷ୍ଟାଃ ପୁତ୍ରଦାରଗୃହାଦିଷୁ ।
ନିତ୍ୟଂ ଚ ସମଚିତ୍ତତ୍ଵମିଷ୍ଟାନିଷ୍ଠୋପପତ୍ତିଷୁ ॥ ୧୩-୧୦ ॥

ମୟି ଚାନନ୍ୟୟୋଗେନ ଭକ୍ତିରବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ।
ବିବିକ୍ତଦେଶସେବିତ୍ତ୍ଵମରତିଜନସଂସଦି ॥ ୧୩-୧୧ ॥

ଅଧ୍ୟାୟଜ୍ଞାନନିତ୍ୟତ୍ଵଂ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନାର୍ଥଦର୍ଶନମ୍ ।

ଏତଦ୍ଭାଜନମିତି ପ୍ରୋକ୍ତମଜ୍ଞାନଂ ଯଦତୋଽନ୍ୟଥା ॥ ୧୩-୧୨ ॥

ଜ୍ଞେୟଂ ଯଦ୍ଭବନ୍ୟାମି ଯଦ୍ଭାଜନାମୃତମଶ୍ୱତେ ।
ଅନାଦିମପୂର୍ବ ବ୍ରହ୍ମ ନ ସଭନାସଦୃତ୍ୟତେ ॥ ୧୩-୧୩ ॥

ସର୍ବତଃ ପାଣିପାଦଂ ତସ୍ତର୍ବତୋଽକ୍ଷିଣିରୋମୁଖମ୍ ।
ସର୍ବତଃ ଶୁଚିମଲୋକେ ସର୍ବମାବୃତ୍ୟତିଷ୍ଠତି ॥ ୧୩-୧୪ ॥

ସର୍ବେନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଣାଭାସଂ ସର୍ବେନ୍ଦ୍ରିୟବିବର୍ଜିତମ୍ ।
ଅସକ୍ତଂ ସର୍ବଭୂତୈବ ନିର୍ଗୁଣଂ ଗୁଣଭୋକ୍ତୁତ ॥ ୧୩-୧୫ ॥

ବହ୍ନିରନ୍ତରୁ ଭୃତାନାମତରଂ ଚରମେବ ଚ ।
ସୁକ୍ଷ୍ମତ୍ୱାଭଦର୍ବିଜ୍ଞେୟଂ ଦୂରସ୍ଥଂ ଚାନ୍ତିକେ ଚ ତତ୍ ॥ ୧୩-୧୬ ॥

ଅବିଭକ୍ତଂ ଚ ଭୂତେଷୁ ବିଭକ୍ତମିବ ଚ ସ୍ଥିତମ୍ ।
ଭୂତଭର୍ତୃ ଚ ତଦ୍ଭଜେୟଂ ଗ୍ରସିଷୁ ପ୍ରଭବିଷୁ ଚ ॥ ୧୩-୧୭ ॥

ଜ୍ୟୋତିଷାମପି ତଜ୍ୟୋତିସ୍ତମସଃ ପରମୃତ୍ୟତେ ।
ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞେୟଂ ଜ୍ଞାନଗମ୍ୟଂ ହୃଦି ସର୍ବସ୍ୟ ବିଷ୍ଣୁତମ୍ ॥ ୧୩-୧୮ ॥

ଇତି କ୍ଷେତ୍ରଂ ତଥା ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞେୟଂ ଚୋକ୍ତଂ ସମାସତଃ ।
ମଭକ୍ତ ଏତଦ୍ଭିଜ୍ଞାୟ ମଭାବାୟୋପପଦ୍ୟତେ ॥ ୧୩-୧୯ ॥

ପ୍ରକୃତିଂ ପୁରୁଷଂ ଚୈବ ବିଜ୍ୟନାଦୀ ଭଭାବପି ।
ବିକାରାଂଶୁ ଗୁଣାଂଶ୍ଚୈବ ବିଦ୍ଧି ପ୍ରକୃତିସମ୍ଭବାନ୍ ॥ ୧୩-୨୦ ॥

କାର୍ଯ୍ୟକାରଣକର୍ତ୍ତୃତ୍ୱେ ହେତୁଃ ପ୍ରକୃତିରୂତ୍ୟତେ ।
ପୁରୁଷଃ ସୁଖଦୁଃଖାନାଂ ଭୋକ୍ତୃତ୍ୱେ ହେତୁରୂତ୍ୟତେ ॥ ୧୩-୨୧ ॥

ପୁରୁଷଃ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥୋ ହି ଭୁକ୍ତୋ ପ୍ରକୃତିଜାନୁଶାନ୍ ।
କାରଣଂ ଗୁଣସଙ୍ଗୋଽସ୍ୟ ସଦସଦ୍ୟୋନିଜନ୍ମସୁ ॥ ୧୩-୨୨ ॥

ଉପଦ୍ରଷ୍ଟାନୁମତ୍ତା ଚ ଭର୍ତା ଭୋକ୍ତା ମହେଶ୍ୱରଃ ।
ପରମାତ୍ମେତି ଚାପ୍ୟୁକ୍ତୋ ଦେହେଽସ୍ମିନ୍ନୁରୁଷଃ ପରଃ ॥ ୧୩-୨୩ ॥

ୟ ଏବଂ ବେଦ୍ମି ପୁରୁଷଂ ପ୍ରକୃତିଂ ଚ ଗୁଣୈଃ ସହ ।
ସର୍ବଥା ବର୍ତମାନୋଽପି ନ ସ ଭୂୟୋଽଭିଜାୟତେ ॥ ୧୩-୨୪ ॥

ଧ୍ୟାନେନାତ୍ମନି ପଶ୍ୟନ୍ତି କେଚିଦାତ୍ମାନମାତ୍ମନା ।
ଅନ୍ୟେ ସାଜ୍ଞେୟନ ଯୋଗେନ କର୍ମଯୋଗେନ ଚାପରେ ॥ ୧୩-୨୫ ॥

ଅନ୍ୟେ ଦ୍ୱେବମଜାନନ୍ତଃ ଶୁଦ୍ଧାନେୟଭ୍ୟ ଉପାସତେ ।
ତେଽପି ଚାତିତରନ୍ତ୍ୟେବ ମୃତ୍ୟୁଂ ଶୁଚିପରାୟଣାଃ ॥ ୧୩-୨୬ ॥

ୟାବସଞ୍ଜାୟତେ କିଞ୍ଚିଦ୍ଭୂଂ ସ୍ଥାବରଜଙ୍ଗମମ୍ ।
କ୍ଷେତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞସଂଯୋଗାଭଦ୍ୱିଦ୍ଧି ଭରତର୍ଷଭ ॥ ୧୩-୨୭ ॥

ସମଂ ସର୍ବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ତିଷ୍ଠତଂ ପରମେଶ୍ଵରମ୍ ।
ବିନଶ୍ୟସ୍ଵବିନଶ୍ୟତଂ ଯଃ ପଶ୍ୟତି ସ ପଶ୍ୟତି ॥ ୧୩-୨୮ ॥

ସମଂ ପଶ୍ୟନ୍ତି ସର୍ବତ୍ର ସମବସ୍ଥିତମୀଶ୍ଵରମ୍ ।
ନ ହିନଶ୍ଚ୍ୟାମ୍ନାମ୍ନାନ୍ ତତୋ ଯାତି ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୧୩-୨୯ ॥

ପ୍ରକୃତ୍ୟେବ ଚ କର୍ମାଣି କ୍ରିୟମାଣାନି ସର୍ବଶଃ ।
ୟଃ ପଶ୍ୟତି ତଥାମ୍ନାନମକର୍ତ୍ତାରଂ ସ ପଶ୍ୟତି ॥ ୧୩-୩୦ ॥

ୟଦା ଭୂତପୃଥଗ୍ଭାବମେକସ୍ତମନୁପଶ୍ୟତି ।
ତତ ଏବ ଚ ବିସ୍ତାରଂ ବ୍ରହ୍ମ ସମ୍ପଦ୍ୟତେ ତଦା ॥ ୧୩-୩୧ ॥

ଅନାଦିତ୍ଵାନ୍ନିର୍ଗୁଣତ୍ଵାପୂରମାମ୍ନାୟାୟମବ୍ୟୟଃ ।
ଶରୀରସ୍ତୋଽପି କୌତ୍ସେୟ ନ କରୋତି ନ ଲିପ୍ୟତେ ॥ ୧୩-୩୨ ॥

ୟଥା ସର୍ବଗତଂ ସୌମ୍ନ୍ୟାଦାକାଶଂ ନୋପଲିପ୍ୟତେ ।
ସର୍ବତ୍ରାବସ୍ଥିତୋ ଦେହେ ତଥାମ୍ନା ନୋପଲିପ୍ୟତେ ॥ ୧୩-୩୩ ॥

ୟଥା ପ୍ରକାଶୟତ୍ୟକଃ କୃଷ୍ଣଂ ଲୋକମିମଂ ରବିଃ ।
କ୍ଷେତ୍ରଂ କ୍ଷେତ୍ରୀ ତଥା କୃଷ୍ଣଂ ପ୍ରକାଶୟତି ଭାରତ ॥ ୧୩-୩୪ ॥

କ୍ଷେତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞୟୋରେବମତ୍ତରଂ ଜ୍ଞାନବ୍ରହ୍ମଣା ।
ଭୂତପ୍ରକୃତିମୋକ୍ଷଂ ଚ ଯେ ବିଦୁର୍ଯ୍ୟାନ୍ତି ତେ ପରମ୍ ॥ ୧୩-୩୫ ॥

ଓଂ ତସ୍ମିନ୍ନି ଶ୍ରୀମଭଗବତ୍ପ୍ରୀତୀୟପନିଷ୍ଠସ୍ତୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
କ୍ଷେତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରଜ୍ଞବିଭାଗଯୋଗୋ ନାମ ତ୍ରୟୋଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୩ ॥

ଅଥ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଗୁଣତ୍ରୟବିଭାଗଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ପରଂ ଭୂୟଃ ପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମି ଜ୍ଞାନାନାଂ ଜ୍ଞାନମୁତ୍ତମମ୍ ।
ୟଜ୍ଞାତ୍ଵା ମୁନୟଃ ସର୍ବେ ପରାଂ ସିଦ୍ଧିମିତୋ ଗତାଃ ॥ ୧୪-୧ ॥

ଇଦଂ ଜ୍ଞାନମୁପାଶ୍ରୀତ୍ୟ ମମ ସାଧର୍ମ୍ୟମାଗତାଃ ।
ସର୍ଗେଽପି ନୋପଜାୟନ୍ତେ ପ୍ରଲୟେ ନ ବ୍ୟଥନ୍ତି ଚ ॥ ୧୪-୨ ॥

ମମ ଯୋନିର୍ମହଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ ତସ୍ମିନ୍ନୁର୍ଭଂ ଦଧାମ୍ୟହମ୍ ।
ସମ୍ଭବଃ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ତତୋ ଭବତି ଭାରତ ॥ ୧୪-୩ ॥

ସର୍ବଯୋନିଷୁ କୌତ୍ସେୟ ମୂର୍ତ୍ତୟଃ ସମ୍ଭବନ୍ତି ଯାଃ ।
ତାସାଂ ବ୍ରହ୍ମ ମହଦ୍ୟୋନିରହଂ ବୀଜପ୍ରଦଃ ପିତା ॥ ୧୪-୪ ॥

ସତ୍ତ୍ଵଂ ରଜସ୍ତମ ଇତି ଗୁଣାଃ ପ୍ରକୃତିସମ୍ଭବାଃ ।
ନିବଧ୍ନୁନ୍ତି ମହାବାହୋ ଦେହେ ଦେହିନମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୧୪-୫ ॥

ତତ୍ର ସତ୍ତ୍ଵଂ ନିର୍ମଳତ୍ଵାପ୍ରକାଶକମନାମୟମ୍ ।
ସୁଖସଙ୍ଗେନ ବଧ୍ନାତି ଜ୍ଞାନସଙ୍ଗେନ ଚାନୟ ॥ ୧୪-୬ ॥

ରଜୋ ରାଗାଦ୍ୟକଂ ବିଦ୍ଵି ତୃଷ୍ଣାସଙ୍ଗସମୁଭବମ୍ ।
ତନ୍ନିବଧ୍ନାତି କୌତେୟ କର୍ମସଙ୍ଗେନ ଦେହିନମ୍ ॥ ୧୪-୭ ॥

ତମସ୍ତଜ୍ଞାନଜଂ ବିଦ୍ଵି ମୋହନଂ ସର୍ବଦେହିନାମ୍ ।
ପ୍ରମାଦାଲସ୍ୟନିଦ୍ରାଭିସ୍ତନ୍ନିବଧ୍ନାତି ଭାରତ ॥ ୧୪-୮ ॥

ସତ୍ତ୍ଵଂ ସୁଖେ ସଞ୍ଜୟତି ରଜଃ କର୍ମଣି ଭାରତ ।
ଜ୍ଞାନମାବୃତ୍ୟ ତୁ ତମଃ ପ୍ରମାଦେ ସଞ୍ଜୟତୁ୍ୟତ ॥ ୧୪-୯ ॥

ରଜସ୍ତମଶ୍ଚାଭିଭୂୟ ସତ୍ତ୍ଵଂ ଭବତି ଭାରତ ।
ରଜଃ ସତ୍ତ୍ଵଂ ତମଶ୍ଚୈବ ତମଃ ସତ୍ତ୍ଵଂ ରଜସ୍ତଥା ॥ ୧୪-୧୦ ॥

ସର୍ବଦ୍ଵାରେଷୁ ଦେହେଽସ୍ମିନ୍ନୁକାଶ ଉପଜାୟତେ ।
ଜ୍ଞାନଂ ଯଦା ତଦା ବିଦ୍ୟାଦ୍ବିବୃତ୍ତଂ ସତ୍ତ୍ଵମିତୁ୍ୟତ ॥ ୧୪-୧୧ ॥

ଲୋଭଃ ପ୍ରବୃତ୍ତିରାୟଃ କର୍ମଣାମଶମଃ ସ୍ଵହା ।
ରଜସ୍ୟେତାନି ଜାୟତେ ବିବୃତ୍ତେ ଭରତସଭ ॥ ୧୪-୧୨ ॥

ଅପ୍ରକାଶୋଽପ୍ରବୃତ୍ତିଶ୍ଚ ପ୍ରମାଦୋ ମୋହଂ ଧବତ ।
ତମସ୍ୟେତାନି ଜାୟତେ ବିବୃତ୍ତେ କୁରୁନୟନ ॥ ୧୪-୧୩ ॥

ୟଦା ସତ୍ତ୍ଵେ ପ୍ରବୃତ୍ତେ ତୁ ପ୍ରଲୟଂ ଯାତି ଦେହଭୃତ୍ ।
ତଦୋଭ୍ରମବିଦାଂ ଲୋକାନମଲାନ୍ନୁତିପଦ୍ୟତେ ॥ ୧୪-୧୪ ॥

ରଜସି ପ୍ରଲୟଂ ଗତ୍ଵା କର୍ମସଂସ୍ପୃଷ୍ଣୁ ଜାୟତେ ।
ତଥା ପ୍ରଲୀନସ୍ତମସି ମୂଢ଼ୟୋନିଷ୍ଠୁ ଜାୟତେ ॥ ୧୪-୧୫ ॥

କର୍ମଣଃ ସୁକୃତସ୍ୟାହୁଃ ସାଦ୍ଵିକଂ ନିର୍ମଳଂ ଫଳମ୍ ।
ରଜସସ୍ତୁ ଫଳଂ ଦୁଃଖମଜ୍ଞାନଂ ତମସଃ ଫଳମ୍ ॥ ୧୪-୧୬ ॥

ସତ୍ତ୍ଵାସଞ୍ଜୟତେ ଜ୍ଞାନଂ ରଜସୋ ଲୋଭଂ ଧବତ ।
ପ୍ରମାଦମୋହୌ ତମସୋ ଭବତୋଽଜ୍ଞାନମେବ ଚ ॥ ୧୪-୧୭ ॥

ଉର୍ଧ୍ଵଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ସତ୍ତ୍ଵସ୍ତା ମଧ୍ୟେ ତିଷ୍ଠନ୍ତି ରାଜସାଃ ।
ଜୟନ୍ତ୍ୟଗୁଣବୃତ୍ତିସ୍ତା ଅଧୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ତାମସାଃ ॥ ୧୪-୧୮ ॥

ନାନ୍ୟଂ ଗୁଣେଭ୍ୟଃ କର୍ତ୍ତାରଂ ଯଦା ଦ୍ରଷ୍ଟାନ୍ତୁପଶ୍ୟତି ।
ଗୁଣେଭ୍ୟଶ୍ଚ ପରଂ ବେତ୍ତି ମଭାବଂ ସୋଽଧିଗଚ୍ଛତି ॥ ୧୪-୧୯ ॥

ଗୁଣାନେତାନତୀତ୍ୟ ତ୍ରୀୟେହୀ ଦେହସମୁଭବାନ୍ ।
ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁଜରାଦୁଃଖୈର୍ବିମୁକ୍ତୋଽମୃତମଶ୍ଵତେ ॥ ୧୪-୨୦ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

କୈଳିଢ୍ଵେସ୍ତ୍ରୀନୁଶାନ୍ନେତାନତୀତୋ ଭବତି ପ୍ରଭୋ ।
କିମାଚାରଃ କଥଂ ଚୈତାଂସ୍ତ୍ରୀନୁଶାନ୍ତିବର୍ତ୍ତତେ ॥ ୧୪-୨ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ପ୍ରକାଶଂ ଚ ପ୍ରଭୃତ୍ସିଂ ଚ ମୋହମେବ ଚ ପାଶ୍ଚବ ।
ନ ଦେଷ୍ଟି ସମ୍ପ୍ରଭୃତ୍ସିଂ ନ ନିବୃତ୍ତାନି କାଞ୍ଚତି ॥ ୧୪-୨୨ ॥

ଭଦାସୀନବଦାସୀନୋ ଗୁଣୈର୍ଯୋ ନ ବିଚାଲ୍ୟତେ ।
ଗୁଣା ବର୍ତ୍ତନ୍ତ ଇତ୍ୟେବଂ ଯୋଃବତିଷ୍ଠତି ନେଙ୍ଗତେ ॥ ୧୪-୨୩ ॥

ସମଦୁଃଖସୁଖଃ ସ୍ଵକ୍ଷଃ ସମଲୋଷାଶ୍ଵକାଞ୍ଚନଃ ।
ତୁଲ୍ୟପ୍ରିୟାପ୍ରିୟୋ ଧୀରସ୍ତୁଲ୍ୟନିନ୍ଦାମ୍ବସଂସ୍ତୁତିଃ ॥ ୧୪-୨୪ ॥

ମାନାପମାନଯୋସ୍ତୁଲ୍ୟସ୍ତୁଲ୍ୟୋ ମିତ୍ରାରିପକ୍ଷୟୋଃ ।
ସର୍ବାରକ୍ଷପରିତ୍ୟାଗୀ ଗୁଣାତୀତଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୪-୨୫ ॥

ମାଂ ଚ ଯୋଃବ୍ୟଭିତାରେଣ ଭକ୍ତିଯୋଗେନ ସେବତେ ।
ସ ଗୁଣାଦ୍ଵମତୀତୈତାନ୍ଦୁଃଖଭୟାୟ କଳ୍ପତେ ॥ ୧୪-୨୬ ॥

ବ୍ରହ୍ମଣୋ ହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାହମମୃତସ୍ୟାବ୍ୟୟସ୍ୟ ଚ ।
ଶାଶ୍ଵତସ୍ୟ ଚ ଧର୍ମସ୍ୟ ସୁଖସୈ୍ୟକାନ୍ତିକସ୍ୟ ଚ ॥ ୧୪-୨୭ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଗୁଣବ୍ରହ୍ମବିଭାଗଯୋଗୋ ନାମ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୪ ॥

ଅଥ ପଞ୍ଚଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ପୁରୁଷୋତ୍ତମଯୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଉର୍ଧ୍ଵମୂଳମଧଃଶାଖମଶ୍ଵକ୍ଷଂ ପ୍ରାହୁରବ୍ୟୟମ୍ ।
ଛନ୍ଦାଂସି ଯସ୍ୟ ପର୍ଶାନି ଯସ୍ତଂ ବେଦ ସ ବେଦବିତ୍ ॥ ୧୫-୧ ॥

ଅଧଶ୍ଵୋର୍ଧ୍ଵଂ ପ୍ରସୂତାସ୍ତସ୍ୟ ଶାଖା
ଗୁଣପ୍ରଭୃଦ୍ଵା ବିଷୟପ୍ରବାଲାଃ ।
ଅଧଶ୍ଚ ମୂଳାନ୍ୟନୁସତତାନି
କର୍ମାନୁବନ୍ଧାନି ମନୁଷ୍ୟଲୋକେ ॥ ୧୫-୨ ॥

ନ ରୂପମସ୍ୟେହ ତଥୋପଲଭ୍ୟତେ
ନାତ୍ତୋ ନ ଚାଦିର୍ନ ଚ ସମ୍ପ୍ରତିଷ୍ଠା ।
ଅଶ୍ଵକ୍ଷମେନଂ ସୁବିରୁଦ୍ଢମୂଳଂ
ଅସଙ୍ଗଶସ୍ତେଣ ହୃଦେନ ଛିଦ୍ଵା ॥ ୧୫-୩ ॥

ତତଃ ପଦଂ ତପୁରିମାର୍ଗିତବ୍ୟଂ
ୟସ୍ମିନ୍ନୁତା ନ ନିବର୍ତ୍ତନ୍ତି ଭୟଃ ।
ତମେବ ଚାଦ୍ୟଂ ପୁରୁଷଂ ପ୍ରପଦ୍ୟେ ।

ୟତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତିଃ ପ୍ରସୂତା ପୁରାଣୀ ॥ ୧୫-୪ ॥

ନିର୍ମାନମୋହା ଜିତସଙ୍ଗଦୋଷା
ଅଧ୍ୟାୟନିତ୍ୟା ବିନିବୃତ୍ତକାମାଃ ।
ଦୃଷ୍ଟୈର୍ବିମୁକ୍ତାଃ ସୁଖଦୁଃଖସଂଜ୍ଞୈର୍-
ଗଚ୍ଛନ୍ତ୍ୟମୂଢ଼ାଃ ପଦମବ୍ୟୟଂ ତତ୍ ॥ ୧୫-୫ ॥

ନ ତତ୍ତ୍ୱାସୟତେ ସୁୟୋ ନ ଶଶାଙ୍କୋ ନ ପାବକଃ ।
ୟଦ୍ବଦ୍ଧା ନ ନିବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ତଦ୍ଭାମ ପରମଂ ମମ ॥ ୧୫-୬ ॥

ମନୈବାଂଶୋ ଜୀବଲୋକେ ଜୀବଭୂତଃ ସନାତନଃ ।
ମନଃସଂସାନୀହିୟାଣି ପ୍ରକୃତିସ୍ଥାନି କର୍ଷତି ॥ ୧୫-୭ ॥

ଶରୀରଂ ଯଦବାପୋତି ଯଜାପ୍ୟକ୍ତାମତୀଶ୍ୱରଃ ।
ଗୃହାଦ୍ୱୈତାନି ସଂୟାତି ବାୟୁଗନ୍ଧାନିବାଶୟାତ୍ ॥ ୧୫-୮ ॥

ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ତୁଷ୍ଠଃ ସ୍ୱର୍ଗନଂ ତ ରସନଂ ଦ୍ରାଶମେବ ତ ।
ଅଧିଷ୍ଠାୟ ମନଶ୍ଚାୟଂ ବିଷୟାନ୍ତୁପସେବତେ ॥ ୧୫-୯ ॥

ଉକ୍ତାମତଂ ସ୍ମୃତଂ ବାପି ଭୁଞ୍ଜାନଂ ବା ଗୁଣାଦ୍ୱିତମ୍ ।
ବିମୁକ୍ତା ନାନ୍ତୁପଶ୍ୟନ୍ତି ପଶ୍ୟନ୍ତିଜ୍ଞାନତୁଷ୍ଠସଃ ॥ ୧୫-୧୦ ॥

ୟତତ୍ତୋ ଯୋଗିନଶ୍ଚୈନଂ ପଶ୍ୟନ୍ତ୍ୟାମ୍ବସ୍ମିତମ୍ ।
ୟତତ୍ତୋଽପ୍ୟକୃତାମ୍ବାନୋ ନୈନଂ ପଶ୍ୟନ୍ତ୍ୟତେତସଃ ॥ ୧୫-୧୧ ॥

ୟଦାଦିତ୍ୟଗତଂ ତେଜୋ ଜଗତ୍ତ୍ୱାସୟତେଽଖିଲମ୍ ।
ୟଜନ୍ତ୍ରମସି ଯଜାଗ୍ଘୌ ତତ୍ତେଜୋ ବିଦ୍ଧି ମାମକମ୍ ॥ ୧୫-୧୨ ॥

ଗାମାବିଶ୍ୟ ତ ଭୂତାନି ଧାରୟାମ୍ୟହମୋଜସା ।
ପୁଷ୍ପାମି ଚୌଷଧୀଃ ସର୍ବାଃ ସୋମୋ ଭୂତ୍ୱା ରସାମ୍ବକଃ ॥ ୧୫-୧୩ ॥

ଅହଂ ବୈଶ୍ୱାନରୋ ଭୂତ୍ୱା ପ୍ରାଣିନାଂ ଦେହମାଶ୍ରିତଃ ।
ପ୍ରାଣାପାନସମାୟୁକ୍ତଃ ପତାମ୍ୟନଂ ତତୁର୍ବିଧମ୍ ॥ ୧୫-୧୪ ॥

ସର୍ବସ୍ୟ ଚାହଂ ହୃଦି ସନ୍ନିବିଷ୍ଣୋ
ମତଃ ସ୍ମୃତିଜ୍ଞାନମପୋହନଞ୍ଚି ।
ବେଦୈଶ୍ଚ ସର୍ବୈରହମେବ ବେଦେୟା
ବେଦାନ୍ତକୃଦ୍ୱେଦବିଦେବ ଚାହମ୍ ॥ ୧୫-୧୫ ॥

ଦ୍ୱାବିମୌ ପୁରୁଷୌ ଲୋକେ କ୍ଷରଶ୍ଚାକ୍ଷର ଧବତ ।
କ୍ଷରଃ ସର୍ବାଣି ଭୂତାନି କୃତଶ୍ଚୋଽକ୍ଷର ଉତ୍ୟତେ ॥ ୧୫-୧୬ ॥

ଉତ୍ତମଃ ପୁରୁଷସ୍ତୁତ୍ୟଃ ପରମାମ୍ବେତୁ୍ୟଦାହୃତଃ ।
ୟୋ ଲୋକତ୍ରୟମାବିଶ୍ୟ ବିଭର୍ତ୍ୟବ୍ୟୟ ଇଶ୍ୱରଃ ॥ ୧୫-୧୭ ॥

ୟସ୍ମାତ୍ତକ୍ଷରମତୀତୋଽହମକ୍ଷରାଦପି ଚୋତ୍ତମଃ ।
ଅତୋଽହି ଲୋକେ ବେଦେ ତ ପ୍ରଥିତଃ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଃ ॥ ୧୫-୧୮ ॥

ଯୋ ମାମେବମସମ୍ପୃକ୍ତୋ ଜାନତି ପୁରୁଷୋଭମମ୍ ।
ସ ସର୍ବଭିଜଜତି ମାଂ ସର୍ବଭାବେନ ଭାରତ ॥ ୧୫-୧୯ ॥

ଲତି ଗୁହ୍ୟତମଂ ଶାସ୍ତ୍ରମିଦମୁକ୍ତଂ ମୟାନଘ ।
ଏତଦୁଚ୍ଚା ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ୟାକୁତକୃତ୍ୟଶ୍ଚ ଭାରତ ॥ ୧୫-୨୦ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନ ସଂବାଦେ
ପୁରୁଷୋଭମୟୋଗୋ ନାମ ପଞ୍ଚଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୫ ॥

ଅଥ ଷୋଡଶୋଧ୍ୟାୟଃ । ଦୈବାସୁରସମ୍ପଦ୍ଭିଭାଗୟୋଗଃ

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ଅଭୟଂ ସତ୍ତ୍ଵସଂଶୁଦ୍ଧିର୍ଜ୍ଞାନୟୋଗବ୍ୟବସ୍ଥିତିଃ ।
ଦାନଂ ଦମଶ୍ଚ ଯଜ୍ଞଶ୍ଚ ସ୍ଵାଧ୍ୟାୟସ୍ତପ ଆର୍ଜବମ୍ ॥ ୧୬-୧ ॥

ଅହିଂସା ସତ୍ୟମକ୍ରୋଧସ୍ତ୍ୟାଗଃ ଶାନ୍ତିରପୈଶୁନମ୍ ।
ଦୟା ଭୃତେଷ୍ଠଲୋଲୁପ୍ତଂ ମାର୍ଦ୍ଦବଂ ହ୍ରୀରତାପଲମ୍ ॥ ୧୬-୨ ॥

ତେଜଃ କ୍ଷମା ଧୃତିଃ ଶୌଚମଦ୍ରୋହୋ ନୀତିମାନିତା ।
ଭବନ୍ତି ସମ୍ପଦଂ ଦୈବୀମଭିଜାତସ୍ୟ ଭାରତ ॥ ୧୬-୩ ॥

ଦୟୋ ଦର୍ପୋଽଭିମାନଶ୍ଚ କ୍ରୋଧଃ ପାରୁଷ୍ୟମେବ ଚ ।
ଅଜ୍ଞାନଂ ଚାଭିଜାତସ୍ୟ ପାର୍ଥ ସମ୍ପଦମାସୁରୀମ୍ ॥ ୧୬-୪ ॥

ଦୈବୀ ସମ୍ପଦ୍ଭିମୋକ୍ଷାୟ ନିବନ୍ଧାୟାସୁରୀ ମତା ।
ମା ଶୁଚଃ ସମ୍ପଦଂ ଦୈବୀମଭିଜାତୋଽସି ପାଣ୍ଡବ ॥ ୧୬-୫ ॥

ଦ୍ଵୌ ଭୃତସଗୌ ଲୋକେଽସ୍ମିନ୍ନୈବ ଆସୁର ଏବ ଚ ।
ଦୈବୋ ବିଷ୍ଠରଶଃ ପ୍ରୋକ୍ତ ଆସୁରଂ ପାର୍ଥ ମେ ଶୁଶୁ ॥ ୧୬-୬ ॥

ପ୍ରବୁଦ୍ଧିଂ ଚ ନିବୁଦ୍ଧିଂ ଚ ଜନା ନ ବିଦୁରାସୁରାଃ ।
ନ ଶୌଚଂ ନାପି ଚାଚାରୋ ନ ସତ୍ୟଂ ତେଷୁ ବିଦ୍ୟତେ ॥ ୧୬-୭ ॥

ଅସତ୍ୟମପ୍ରତିଷ୍ଠଂ ତେ ଜଗଦାହୁରନୀଶ୍ଵରମ୍ ।
ଅପରସ୍ଵରସମ୍ଭୃତଂ କିମନ୍ୟଜ୍ଞାମହୈତୁକମ୍ ॥ ୧୬-୮ ॥

ଏତାଂ ଦୃଷ୍ଟିମବସ୍ତଭ୍ୟ ନଷ୍ଟାମ୍ଭାନୋଽଲ୍ପବୁଦ୍ଧୟଃ ।
ପ୍ରଭବନ୍ତ୍ୟଗ୍ରକର୍ମାଣଃ କ୍ଷୟାୟ ଜଗତୋଽହିତାଃ ॥ ୧୬-୯ ॥

କାମମାଶ୍ଠିତ୍ୟ ଦୁଷ୍ଠୁରଂ ଦମ୍ଭମାନମଦାଦ୍ଭିତାଃ ।
ମୋହାଦୁହୀତ୍ଵାସଦ୍ଭାହାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତନ୍ତେଽଶୁଚିବ୍ରତାଃ ॥ ୧୬-୧୦ ॥

ଚିନ୍ତାମପରିମେୟାଂ ଚ ପ୍ରଲୟାନ୍ତାମୁପାଶ୍ଠିତାଃ ।
କାମୋପଭୋଗପରମା ଏତାବଦିତି ନିଶ୍ଚିତାଃ ॥ ୧୬-୧୧ ॥

ଆଶାପାଶଶତୈର୍ବିଦ୍ୟାଃ କାମକ୍ରୋଧପରାୟଣାଃ ।
ଇହତ୍ରେ କାମଭୋଗାର୍ଥମନ୍ୟାୟେନାର୍ଥସଞ୍ଚୟାନ୍ ॥ ୧୭-୧୨ ॥

ଇଦମଦ୍ୟ ମୟା ଲକ୍ଷ୍ମୀମଂ ପ୍ରାସ୍ତ୍ୟ ମନୋରଥମ୍ ।
ଇଦମସ୍ତାଦମପି ମେ ଭବିଷ୍ୟତି ପୁନର୍ଥନମ୍ ॥ ୧୭-୧୩ ॥

ଅସୌ ମୟା ହତଃ ଶତ୍ରୁର୍ହନିଷ୍ଠେ ଚାପରାନପି ।
ଇଶ୍ଵରୋଽହମହଂ ଭୋଗୀ ସିଦ୍ଧୋଽହଂ ବଲବାଦୁଷୀ ॥ ୧୭-୧୪ ॥

ଆତ୍ମୋଽଭିଜନବାନସ୍ମି କୋଽନେ୍ୟାଽସ୍ତୁ ସଦୃଶୋ ମୟା ।
ୟସ୍ୟେ ଦାସ୍ୟାମି ମୋଦିଷ୍ୟ ଇତ୍ୟଜ୍ଞାନବିମୋହିତାଃ ॥ ୧୭-୧୫ ॥

ଅନେକତିଭବିଭ୍ରାତା ମୋହଜାଲସମାବୃତାଃ ।
ପ୍ରସକ୍ରାଃ କାମଭୋଗେଷୁ ପତନ୍ତି ନରକେଽଶୁଚୌ ॥ ୧୭-୧୬ ॥

ଆତ୍ମସମ୍ଭାବିତାଃ ସୁକ୍ତା ଧନମାନମଦାହିତାଃ ।
ୟଜତେ ନାମୟଜ୍ଞୈସ୍ତେ ଦମ୍ଭେନାବିଧିପୁର୍ବକମ୍ ॥ ୧୭-୧୭ ॥

ଅହଙ୍କାରଂ ବଳଂ ଦର୍ପଂ କାମଂ କ୍ରୋଧଂ ଚ ସଂଶ୍ଳିତାଃ ।
ମାମାତ୍ମପରଦେହେଷୁ ପ୍ରଦ୍ଵିଷତୋଽଭ୍ୟସୂୟକାଃ ॥ ୧୭-୧୮ ॥

ତାନହଂ ଦ୍ଵିଷତଃ କୁରାତ୍ମଂ ସାରେଷୁ ନରାଧମାନ୍ ।
କ୍ଳିପାମ୍ୟଜସ୍ରମଶୁଭାନାସୁରୀସ୍ଵେବ ଯୋନିଷୁ ॥ ୧୭-୧୯ ॥

ଆସୁରୀଂ ଯୋନିମାପନା ମୂଢ଼ା ଜନ୍ମନ୍ତି ଜନ୍ମନ୍ତି ।
ମାମପ୍ରାପ୍ୟେବ କୌତେୟ ତତୋ ଯାତ୍ୟଧମାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୧୭-୨୦ ॥

ତ୍ରିବିଧଂ ନରକସ୍ୟେଦଂ ଦ୍ଵାରଂ ନାଶନମାତ୍ମନଃ ।
କାମଃ କ୍ରୋଧସ୍ତଥା ଲୋଭସ୍ତସ୍ମାଦେତଭ୍ରୟଂ ତ୍ୟଜେତ୍ ॥ ୧୭-୨୧ ॥

ଏତୈର୍ବିମୁକ୍ତଃ କୌତେୟ ତମୋଦ୍ଵାରୈସ୍ତ୍ରିଭିର୍ନରଃ ।
ଆଚରତ୍ୟାତ୍ମନଃ ଶ୍ରେୟସ୍ତତୋ ଯାତି ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୧୭-୨୨ ॥

ୟଃ ଶାସ୍ତ୍ରବିଧିମୁସୃଜ୍ୟ ବର୍ତ୍ତତେ କାମକାରତଃ ।
ନ ସ ସିଦ୍ଧିମବାପୋତି ନ ସୁଖଂ ନ ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୧୭-୨୩ ॥

ତସ୍ମାଲ୍ଲାସ୍ତଂ ପ୍ରମାଣଂ ତେ କାର୍ଯ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟବସ୍ତୁତୌ ।
ଜ୍ଞାତ୍ଵା ଶାସ୍ତ୍ରବିଧାନୋକ୍ତଂ କର୍ମ କର୍ତ୍ତୁମିହାର୍ହସି ॥ ୧୭-୨୪ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରୋ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଦୈବାସୁରସମ୍ପଦ୍ଵିଭାଗଯୋଗୋ ନାମ ଷୋଡ଼ଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୭ ॥

ଅଥ ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ଶ୍ରୀକାତ୍ତୟାଣିଭାଗଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଭବାଚ ।

ଯେ ଶାସ୍ତ୍ରବିଧିମୁତ୍ସୃଜ୍ୟ ଯଜତେ ଶ୍ରଦ୍ଧାନ୍ନାହିତଃ ।
ତେଷାଂ ନିଷା ତୁ କା କୃଷ୍ଣ ସଭ୍ୱମାହୋ ରଜସ୍ତମଃ ॥ ୧୭-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

ତ୍ରିବିଧା ଭବତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେହିନୀଂ ସା ସ୍ୱଭାବଜା ।
ସାତ୍ତ୍ୱିକା ରାଜସୀ ଚୈବ ତାମସୀ ଚେତି ତାଂ ଶୃଣୁ ॥ ୧୭-୨ ॥

ସଭ୍ୱାନୁରୂପା ସର୍ବସ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଭବତି ଭାରତ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାମୟୋଽୟଂ ପୁରୁଷୋ ଯୋ ଯଜ୍ଞଃ ସର୍ବସଃ ॥ ୧୭-୩ ॥

ଯଜତେ ସାତ୍ତ୍ୱିକା ଦେବାନ୍ୟକ୍ଷରକ୍ଷାଂ ସି ରାଜସୀଃ ।
ପ୍ରେତାନୁତଗଣାଂ ଶ୍ମାନେ୍ୟ ଯଜତେ ତାମସା ଜନାଃ ॥ ୧୭-୪ ॥

ଅଶାସ୍ତ୍ରବିହିତଂ ଘୋରଂ ତପ୍ୟତେ ଯେ ତପୋ ଜନାଃ ।
ଦମ୍ଭାହଙ୍କାରସଂଯୁକ୍ତାଃ କାମରାଗବଳାହିତାଃ ॥ ୧୭-୫ ॥

କର୍ଷୟନ୍ତଃ ଶରୀରକ୍ଷଂ ଭୂତଗ୍ରାମମଚେତସଃ ।
ମାଂ ଚୈବାନ୍ତଃଶରୀରକ୍ଷଂ ତାହିକ୍ଷ୍ୟାସୁରନିଶ୍ଚୟାନ୍ ॥ ୧୭-୬ ॥

ଆହାରସ୍ତପି ସର୍ବସ୍ୟ ତ୍ରିବିଧୋ ଭବତି ପ୍ରିୟଃ ।
ୟଜ୍ଞସ୍ତପସ୍ତଥା ଦାନଂ ତେଷାଂ ଭେଦମିମଂ ଶୃଣୁ ॥ ୧୭-୭ ॥

ଆୟୁଃସଭ୍ୱବଳାରୋଗ୍ୟସୁଖପ୍ରୀତିବିବର୍ଧନାଃ ।
ରସ୍ୟାଃ ସ୍ୱିଚ୍ଛାଃ ସ୍ଥିରା ହୃଦ୍ୟା ଆହାରାଃ ସାତ୍ତ୍ୱିକପ୍ରିୟାଃ ॥ ୧୭-୮ ॥

କର୍ତ୍ତୃମୂଳବଶାତ୍ପ୍ୟକ୍ଷତୀକ୍ଷୁରୁକ୍ଷବିଦାହିନଃ ।
ଆହାରା ରାଜସସେୟକ୍ତୁଃଖଶୋକାମୟପ୍ରଦାଃ ॥ ୧୭-୯ ॥

ୟାତୟାମଂ ଗତରସଂ ପୂତି ପର୍ଯ୍ୟୁଷିତଂ ଚ ଯତ୍ ।
ଉଦ୍ୱିଷ୍ଟମପି ତାମେଧ୍ୟଂ ଭୋଜନଂ ତାମସପ୍ରିୟମ୍ ॥ ୧୭-୧୦ ॥

ଅପଳାକାଠିକ୍ଷଭିର୍ଯକ୍ଷୋ ବିଧିତୃଷ୍ଣୋ ଯଜ୍ଞ୍ୟତେ ।
ୟକ୍ଷ୍ୟମେବେତି ମନଃ ସମାଧାୟ ସ ସାତ୍ତ୍ୱିକଃ ॥ ୧୭-୧୧ ॥

ଅଭିସନ୍ଧାୟ ତୁ ପଲଂ ଦମ୍ଭାର୍ଥମପି ଚୈବ ଯତ୍ ।
ଇଜ୍ୟତେ ଭରତଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚଂ ଯଜ୍ଞଂ ବିଦ୍ଧି ରାଜସମ୍ ॥ ୧୭-୧୨ ॥

ବିଧିହୀନମସୃଷ୍ଟାନଂ ମନ୍ତ୍ରହୀନମଦକ୍ଳିଶମ୍ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାବିରହିତଂ ଯଜ୍ଞଂ ତାମସଂ ପରିଚକ୍ଷତେ ॥ ୧୭-୧୩ ॥

ଦେବଦ୍ୱିଜଗୁରୁପ୍ରାଜ୍ଞପୂଜନଂ ଶୌଚମାର୍ଜବମ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟମହିଂସା ଚ ଶୀରୀରଂ ତପ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୭-୧୪ ॥

ଅନୁଦ୍ୱେଗକରଂ ବାକ୍ୟଂ ସତ୍ୟଂ ପ୍ରିୟହିତଂ ଚ ଯତ୍ ।
ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟାଭ୍ୟାସନଂ ଚୈବ ବାଙ୍ମୟଂ ତପ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୭-୧୫ ॥

ମନଃ ପ୍ରସାଦଃ ସୌମ୍ୟତ୍ଵଂ ମୌନମାତ୍ଵଚିନ୍ତିଗ୍ରହଃ ।
ଭାବସଂଶୁଦ୍ଧିରିତ୍ୟେତଦ୍ଭୟୋ ମାନସମୁତ୍ୟତେ ॥ ୧୭-୧୬ ॥

ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପରୟା ତପ୍ତଂ ତପସ୍ତଦ୍ଵିଧିଧଂ ନରେଃ ।
ଅପଲାକାତ୍ଵିକ୍ଷିତ୍ଵିର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତୈଃ ସାତ୍ଵିକଂ ପରିଚକ୍ଷତେ ॥ ୧୭-୧୭ ॥

ସକ୍ତାରମାନପୂଜାର୍ଥଂ ତପୋ ଦକ୍ଷେନ ଚୈବ ଯତ୍ ।
କ୍ରିୟତେ ତଦିହ ପ୍ରୋକ୍ତଂ ରାଜସଂ ଚଲମଧୁବମ୍ ॥ ୧୭-୧୮ ॥

ମୂଢ଼ଗ୍ରାହେଣାତ୍ମନୋ ଯତ୍ପୀତୟା କ୍ରିୟତେ ତପଃ ।
ପରସ୍ୟୋସ୍ତାଦନାର୍ଥଂ ବା ତତ୍ତାମସମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୭-୧୯ ॥

ଦାତବ୍ୟମିତି ଯଦାନଂ ଦୀୟତେଽନୁପକାରିଣେ ।
ଦେଶେ କାଲେ ଚ ପାତ୍ରେ ଚ ତଦାନଂ ସାତ୍ଵିକଂ ସ୍ମୃତମ୍ ॥ ୧୭-୨୦ ॥

ୟତ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟୁପକାରାର୍ଥଂ ଫଳମୁଦ୍ଵିଶ୍ୟ ବା ପୁନଃ ।
ଦୀୟତେ ଚ ପରିକ୍ଳିଷ୍ଟଂ ତଦାନଂ ରାଜସଂ ସ୍ମୃତମ୍ ॥ ୧୭-୨୧ ॥

ଅଦେଶକାଲେ ଯଦାନମପାତ୍ରେଭ୍ୟଶ୍ଚ ଦୀୟତେ ।
ଅସକ୍ତମବଜ୍ଞାତଂ ତତ୍ତାମସମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୭-୨୨ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତ୍ରିଧିଧଃ ସ୍ମୃତଃ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣାସ୍ତେନ ବେଦାଶ୍ଚ ଯଜ୍ଞାଶ୍ଚ ବିହିତାଃ ପୁରା ॥ ୧୭-୨୩ ॥

ତସ୍ମାଦୋମିତ୍ୟଦାହୃତ୍ୟ ଯଜ୍ଞଦାନତପଃକ୍ରିୟାଃ ।
ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ବିଧାନୋକ୍ତାଃ ସତତଂ ବ୍ରହ୍ମବାଦିନାମ୍ ॥ ୧୭-୨୪ ॥

ତଦିତ୍ୟନଭିସନ୍ଦାୟ ଫଳଂ ଯଜ୍ଞତପଃକ୍ରିୟାଃ ।
ଦାନକ୍ରିୟାଶ୍ଚ ବିଧିଧାଃ କ୍ରିୟତେ ମୋକ୍ଷକାତ୍ଵିକ୍ଷିତଃ ॥ ୧୭-୨୫ ॥

ସଭାବେ ସାଧୁଭାବେ ଚ ସଦିତ୍ୟେତପ୍ତୟୁଜ୍ୟତେ ।
ପ୍ରଶସ୍ତେ କର୍ମଣି ତଥା ସଚ୍ଚରଃ ପାର୍ଥ ଯୁଜ୍ୟତେ ॥ ୧୭-୨୬ ॥

ୟଜ୍ଞେ ତପସି ଦାନେ ଚ ସ୍ମୃତିଃ ସଦିତି ଚୋଚ୍ୟତେ ।
କର୍ମ ଚୈବ ତଦର୍ଥୀୟଂ ସଦିତ୍ୟେବାଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୭-୨୭ ॥

ଅଶ୍ରଦ୍ଧୟା ହୃତଂ ଦତ୍ତଂ ତପସ୍ତପ୍ତଂ କୃତଂ ଚ ଯତ୍ ।
ଅସଦିତ୍ୟୁତ୍ୟତେ ପାର୍ଥ ନ ଚ ତପ୍ତେତ୍ୟନୋ ଲହ ॥ ୧୭-୨୮ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବଦ୍ଵୀତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ଶ୍ରଦ୍ଧାତ୍ରୟବିଭାଗଯୋଗୋ ନାମ ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୭ ॥

ଅଥାଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ । ମୋକ୍ଷସଂନ୍ୟାସଯୋଗଃ

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

BACK TO TOP

ସଂନ୍ୟାସସ୍ୟ ମହାବାହୋ ତତ୍ତ୍ୱମିଚ୍ଛାମି ବେଦିତୁମ୍ ।
ତ୍ୟାଗସ୍ୟ ଚ ହୃଷୀକେଶ ପୃଥକ୍ୱେଶିନିଷୁଦନ ॥ ୧୮-୧ ॥

ଶ୍ରୀଭଗବାନୁବାଚ ।

କାମ୍ୟାନାଂ କର୍ମଣାଂ ନ୍ୟାସଂ ସଂନ୍ୟାସଂ କବୟୋ ବିଦୁଃ ।
ସର୍ବକର୍ମଫଳତ୍ୟାଗଂ ପ୍ରାହୁଃସ୍ୟାଗଂ ବିଚକ୍ଷଣାଃ ॥ ୧୮-୨ ॥

ତ୍ୟାଜ୍ୟଂ ଦୋଷବଦିତ୍ୟେକେ କର୍ମ ପ୍ରାହୁର୍ମନୀଷିଣାଃ ।
ୟଞ୍ଜଦାନତପଃକର୍ମ ନ ତ୍ୟାଜ୍ୟମିତି ଚାପରେ ॥ ୧୮-୩ ॥

ନିଶ୍ଚୟଂ ଶୁଣ୍ଣମେ ତତ୍ତ୍ୱ ତ୍ୟାଗେ ଭରତସଭମ ।
ତ୍ୟାଗୋ ହି ପୁରୁଷବ୍ୟାଧୁ ତ୍ରିବିଧଃ ସମ୍ପ୍ରକୀର୍ତ୍ତିତଃ ॥ ୧୮-୪ ॥

ୟଞ୍ଜଦାନତପଃକର୍ମ ନ ତ୍ୟାଜ୍ୟଂ କାର୍ଯ୍ୟମେବ ତତ୍ ।
ୟଞ୍ଜୋ ଦାନଂ ତପଃଶ୍ଚୈବ ପାବନାନି ମନୀଷିଣାମ୍ ॥ ୧୮-୫ ॥

ଏତାନ୍ୟପି ତୁ କର୍ମାଣି ସଙ୍ଗଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ଫଳାନି ଚ ।
କର୍ତ୍ତବ୍ୟାନୀତି ମେ ପାର୍ଥ ନିଶ୍ଚିତଂ ମତମୁଭୟମ୍ ॥ ୧୮-୬ ॥

ନିୟତସ୍ୟ ତୁ ସଂନ୍ୟାସଃ କର୍ମଣୋ ନୋପପଦ୍ୟତେ ।
ମୋହାଭସ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗସ୍ତାମସଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତିତଃ ॥ ୧୮-୭ ॥

ଦୁଃଖମିତ୍ୟେବ ଯଜ୍ଞର୍ମ କାୟକ୍ଳେଶଭୟାଭ୍ୟଜେତ୍ ।
ସ କୃତ୍ୱା ରାଜସଂ ତ୍ୟାଗଂ ନୈବ ତ୍ୟାଗଫଳଂ ଲଭେତ୍ ॥ ୧୮-୮ ॥

କାର୍ଯ୍ୟମିତ୍ୟେବ ଯଜ୍ଞର୍ମ ନିୟତଂ କ୍ରିୟତେଽର୍ଜୁନ ।
ସଙ୍ଗଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱା ଫଳଂ ଚୈବ ସ ତ୍ୟାଗଃ ସାତ୍ତ୍ୱିକୋ ମତଃ ॥ ୧୮-୯ ॥

ନ ଦୈଷ୍ୟକ୍ତୁଶଳଂ କର୍ମ କୁଶଳେ ନାନୁଷ୍ଠଜତେ ।
ତ୍ୟାଗୀ ସତ୍ତ୍ୱସମାବିଷ୍ଟୋ ମେଧାବୀ ଛିନ୍ନସଂଶୟଃ ॥ ୧୮-୧୦ ॥

ନ ହି ଦେହଭୃତା ଶକ୍ୟଂ ତ୍ୟକ୍ତ୍ୱଂ କର୍ମାଣ୍ୟଶେଷତଃ ।
ୟସ୍ତୁ କର୍ମଫଳତ୍ୟାଗୀ ସ ତ୍ୟାଗୀତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ॥ ୧୮-୧୧ ॥

ଅନିଷ୍ଟମିଷ୍ଟଂ ମିଶ୍ରଂ ଚ ତ୍ରିବିଧଂ କର୍ମଣଃ ଫଳମ୍ ।
ଭବତ୍ୟତ୍ୟାଗିନଂ ପ୍ରେତ୍ୟ ନ ତୁ ସଂନ୍ୟାସିନଂ କ୍ୱଚିତ୍ ॥ ୧୮-୧୨ ॥

ପଞ୍ଚୋତାନି ମହାବାହୋ କାରଣାନି ନିବୋଧ ମେ ।
ସାଞ୍ଜ୍ୟେ କୃତାନ୍ତେ ପ୍ରୋକ୍ତାନି ସିଦ୍ଧୟେ ସର୍ବକର୍ମଣାମ୍ ॥ ୧୮-୧୩ ॥

ଅଧିଷ୍ଠାନଂ ତଥା କର୍ତ୍ତା କରଣଂ ଚ ପୃଥଗ୍ୱିଧମ୍ ।
ବିବିଧାଶ୍ଚ ପୃଥକ୍ୱେଷା ଦୈବଂ ଚୈବାତ୍ତ୍ର ପଞ୍ଚମମ୍ ॥ ୧୮-୧୪ ॥

ଶରୀରବାହୁନୋଭିର୍ଯଜ୍ଞର୍ମ ପ୍ରାରଭତେ ନରଃ ।
ନ୍ୟାୟଂ ବା ବିପରୀତଂ ବା ପଞ୍ଚୋତେ ତସ୍ୟ ହେତବଃ ॥ ୧୮-୧୫ ॥

ତତ୍ତ୍ୱେବଂ ସତି କର୍ତ୍ତାରମାୟାନଂ କେବଳଂ ତୁ ଯଃ ।
ପଶ୍ୟତ୍ୟକୃତବୁଦ୍ଧିଃ ସ ପଶ୍ୟତି ଦୁର୍ମତିଃ ॥ ୧୮-୧୬ ॥

ୟସ୍ୟ ନାହଙ୍କୃତୋ ଭାବୋ ବୁଦ୍ଧିର୍ଯସ୍ୟ ନ ଲିପ୍ୟତେ ।
ହତ୍ୱାଽପି ସ ଇମୀଲୋକାନ ହନ୍ତି ନ ନିବଧ୍ୟତେ ॥ ୧୮-୧୭ ॥

ଜ୍ଞାନଂ ଜ୍ଞେୟଂ ପରିଜ୍ଞାତା ତ୍ରିବିଧା କର୍ମଚୋଦନା ।
କରଣଂ କର୍ମ କର୍ତ୍ତେତି ତ୍ରିବିଧଃ କର୍ମସଙ୍ଗ୍ରହଃ ॥ ୧୮-୧୮ ॥

ଜ୍ଞାନଂ କର୍ମ ଚ କର୍ତା ଚ ତ୍ରିଧୈବ ଗୁଣଭେଦତଃ ।
ପ୍ରୋତ୍ୟତେ ଗୁଣସଙ୍ଗ୍ୟାନେ ଯଥାବଲ୍ଲୁଗୁ ତାନ୍ୟପି ॥ ୧୮-୧୯ ॥

ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଯେନୈକଂ ଭାବମବ୍ୟୟମୀକ୍ଷତେ ।
ଅବିଭକ୍ତଂ ବିଭକ୍ତେଷୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନଂ ବିଦ୍ଧି ସାତ୍ତ୍ୱିକମ୍ ॥ ୧୮-୨୦ ॥

ପୃଥକ୍ତ୍ୱେନ ତୁ ଯତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନଂ ନାନାଭାବାଦୁପସ୍ଥିଧାନ୍ ।
ବେଦ୍ଧି ସର୍ବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନଂ ବିଦ୍ଧି ରାଜସମ୍ ॥ ୧୮-୨୧ ॥

ୟତ୍ତୁ କୃଷ୍ଣବଦେକମ୍ନିନ୍ଦ୍ରୀୟେ ସକ୍ରମହୈତୁକମ୍ ।
ଅତତ୍ତ୍ୱାର୍ଥବଦନ୍ତଂ ଚ ତତ୍ତ୍ୱାମସମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୮-୨୨ ॥

ନିୟତଂ ସଙ୍ଗରହିତମରାଗଦ୍ୱେଷତଃ କୃତମ୍ ।
ଅଫଳପ୍ରେପ୍ସୁନା କର୍ମ ଯତ୍ତ୍ୱସାତ୍ତ୍ୱିକମୃତ୍ୟତେ ॥ ୧୮-୨୩ ॥

ୟତ୍ତୁ କାମେପ୍ସୁନା କର୍ମ ସାହକାରେଣ ବା ପୁନଃ ।
କ୍ରିୟତେ ବହୁଲାୟାସଂ ତଦ୍ରାଜସମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୮-୨୪ ॥

ଅନୁବନ୍ଧଂ କ୍ଷୟଂ ହିଂସାମନପେକ୍ଷ୍ୟ ଚ ପୌରୁଷମ୍ ।
ମୋହାଦାରଭ୍ୟତେ କର୍ମ ଯତ୍ତ୍ୱରାମସମୁତ୍ୟତେ ॥ ୧୮-୨୫ ॥

ମୁକ୍ତସଙ୍ଗୋଽନହଂବାଦୀ ଧୃତ୍ୟସ୍ତାହସମଦ୍ୱିତଃ ।
ସିଦ୍ଧ୍ୟସିଦ୍ଧ୍ୟାନିର୍ବିକାରଃ କତା ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଉତ୍ୟତେ ॥ ୧୮-୨୬ ॥

ରାଗୀ କର୍ମଫଳପ୍ରେପ୍ସୁର୍ନିଷ୍ଠୋ ହିଂସାମୁକୋଽଶୁଚିଃ ।
ହର୍ଷଶୋକାଦ୍ୱିତଃ କତା ରାଜସଃ ପରିକୀର୍ତ୍ତିତଃ ॥ ୧୮-୨୭ ॥

ଅୟୁକ୍ତଃ ପ୍ରାକୃତଃ ସ୍ତବ୍ଧଃ ଶଠୋ ନୈଷ୍ଠୁତିକୋଽଲସଃ ।
ବିଷାଦୀ ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରୀ ଚ କର୍ତା ତାମସ ଉତ୍ୟତେ ॥ ୧୮-୨୮ ॥

ବୁଦ୍ଧେର୍ଭେଦଂ ଧୃତେଶ୍ୱୈବ ଗୁଣତସ୍ତ୍ରିବିଧଂ ଶୃଣୁ ।
ପ୍ରୋତ୍ୟମାନମଶେଷେଣ ପୃଥକ୍ତ୍ୱେନ ଧନଞ୍ଜୟ ॥ ୧୮-୨୯ ॥

ପ୍ରବୃତ୍ତିଂ ଚ ନିବୃତ୍ତିଂ ଚ କାର୍ଯ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟେ ଭୟଭୟେ ।
ବନ୍ଧଂ ମୋକ୍ଷଂ ଚ ଯା ବେଦ୍ଧି ବୁଦ୍ଧିଃ ସା ପାର୍ଥ ସାତ୍ତ୍ୱିକୀ ॥ ୧୮-୩୦ ॥

ୟୟା ଧର୍ମମଧର୍ମଂ ଚ କାର୍ଯ୍ୟଂ ଚାକାର୍ଯ୍ୟମେବ ଚ ।

ଅୟଥାବପ୍ରଜାନାତି ବୁଦ୍ଧିଃ ସା ପାର୍ଥ ରାଜସୀ ॥ ୧୮-୩୧ ॥

ଅଧର୍ମଂଧର୍ମମିତି ଯା ମନ୍ୟତେ ତମସାବୃତା ।
ସର୍ବାଥାହିପରୀତାଂଶୁ ବୁଦ୍ଧିଃ ସା ପାର୍ଥ ତାମସୀ ॥ ୧୮-୩୨ ॥

ଧୃତ୍ୟା ଯୟା ଧାରୟତେ ମନଃପ୍ରାଣେନ୍ଦ୍ରିୟକ୍ରିୟାଃ ।
ଯୋଗେନାବ୍ୟଭିଚାରିଣ୍ୟା ଧୃତିଃ ସା ପାର୍ଥ ସାତ୍ତ୍ୱିକୀ ॥ ୧୮-୩୩ ॥

ୟୟା ତୁ ଧର୍ମକାମାର୍ଥାନ୍ତୃତ୍ୟା ଧାରୟତେଽର୍ଜୁନ ।
ପ୍ରସଙ୍ଗେନ ଫଳାକାଞ୍ଛୀ ଧୃତିଃ ସା ପାର୍ଥ ରାଜସୀ ॥ ୧୮-୩୪ ॥

ୟୟା ସ୍ୱପ୍ନଂ ଭୟଂ ଶୋକଂ ବିଷାଦଂ ମଦମେବ ଚ ।
ନ ବିମୁଞ୍ଚତି ଦୁର୍ମେଧା ଧୃତିଃ ସା ପାର୍ଥ ତାମସୀ ॥ ୧୮-୩୫ ॥

ସୁଖଂ ତ୍ୱିଦାନୀଂ ତ୍ରିବିଧଂ ଶୁଣୁ ମେ ଭରତର୍ଷଭ ।
ଅଭ୍ୟାସାଦ୍ରମତେ ଯତ୍ର ଦୁଃଖାତଂ ଚ ନିଗଞ୍ଜତି ॥ ୧୮-୩୬ ॥

ୟଭବଗ୍ରେ ବିଷମିବ ପରିଣାମେଽମୃତୋପମମ୍ ।
ତସୁଖଂ ସାତ୍ତ୍ୱିକଂ ପ୍ରୋକ୍ତମାତ୍ରୁଦ୍ଧିପ୍ରସାଦଜମ୍ ॥ ୧୮-୩୭ ॥

ବିଷୟେନ୍ଦ୍ରିୟସଂଯୋଗାଦ୍ୟଭବଗ୍ରେଽମୃତୋପମମ୍ ।
ପରିଣାମେ ବିଷମିବ ତସୁଖଂ ରାଜସଂ ସ୍ମୃତମ୍ ॥ ୧୮-୩୮ ॥

ୟଦଗ୍ରେ ଚାନ୍ତୁବକ୍ଷେ ଚ ସୁଖଂ ମୋହନମାତ୍ମନଃ ।
ନିଦ୍ରାଲସ୍ୟପ୍ରମାଦୋହଂ ତଭାମସମୁଦାହୃତମ୍ ॥ ୧୮-୩୯ ॥

ନ ତଦସ୍ତ୍ୱି ପ୍ରଥିବ୍ୟାଂ ବା ଦିବି ଦେବେଷୁ ବା ପୁନଃ ।
ସତ୍ତ୍ୱଂ ପ୍ରକୃତିଜୈର୍ମୁକ୍ତଂ ଯଦେଭିଃ ସ୍ୟାଦ୍ରିଭିର୍ଗୁଣୈଃ ॥ ୧୮-୪୦ ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣକ୍ଷତ୍ରିୟବିଶାଂ ଶୂଦ୍ରାଣାଂ ଚ ପରତପ ।
କର୍ମାଣି ପ୍ରବିଭକ୍ତାନି ସ୍ୱଭାବପ୍ରଭବୈର୍ଗୁଣୈଃ ॥ ୧୮-୪୧ ॥

ଶମୋ ଦମସ୍ତପଃ ଶୌଚଂ କ୍ଷାନ୍ତିରାର୍ଜବମେବ ଚ ।
ଜ୍ଞାନଂ ବିଜ୍ଞାନମାସ୍ତ୍ୱିକ୍ୟଂ ବ୍ରହ୍ମକର୍ମ ସ୍ୱଭାବଜମ୍ ॥ ୧୮-୪୨ ॥

ଶୌର୍ଯ୍ୟଂ ତେଜୋ ଧୃତିର୍ଦାକ୍ଷ୍ୟଂ ଯୁଦ୍ଧେ ଚାପ୍ୟପଲୀୟନମ୍ ।
ଦାନମୀଶ୍ୱରଭାବଶ୍ଚ କ୍ଷାତ୍ରଂ କର୍ମ ସ୍ୱଭାବଜମ୍ ॥ ୧୮-୪୩ ॥

କୃଷିଗୌରକ୍ଷ୍ୟବାଣିଜ୍ୟଂ ବୈଶ୍ୟକର୍ମ ସ୍ୱଭାବଜମ୍ ।
ପରିଚର୍ଯ୍ୟାମ୍ବକର୍ମ ଶୂଦ୍ରସ୍ୟାପି ସ୍ୱଭାବଜମ୍ ॥ ୧୮-୪୪ ॥

ସ୍ୱେ ସ୍ୱେ କର୍ମାଣ୍ୟଭିରତଃ ସଂସିଦ୍ଧିଂ ଲଭତେ ନରଃ ।
ସ୍ୱକର୍ମନିରତଃ ସିଦ୍ଧିଂ ଯଥା ବିନ୍ଦତି ତଚ୍ଛୁଣୁ ॥ ୧୮-୪୫ ॥

ୟତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତିର୍ଭୂତାନାଂ ଯେନ ସର୍ବମିଦଂ ତତମ୍ ।
ସ୍ୱକର୍ମଣା ତମଭ୍ୟର୍ଚ୍ୟ ସିଦ୍ଧିଂ ବିନ୍ଦତି ମାନବଃ ॥ ୧୮-୪୬ ॥

ଶ୍ରେୟାନ୍ଧୁଧନୋ ବିଗୁଣଃ ପରଧନୋସ୍ତୁଷ୍ଟିତାତ୍ ।
ସ୍ୱଭାବନିୟତଂ କର୍ମ କୁର୍ବନ୍ନାପୋତି କିଲିଷମ୍ ॥ ୧୮-୪୭ ॥

ସହଜଂ କର୍ମ କୌତେୟ ସଦୋଷମପି ନ ତ୍ୟଜେତ୍ ।
ସର୍ବାରମ୍ଭା ହି ଦୋଷେଣ ଧୂମେନାଗ୍ନିରିବାବୃତାଃ ॥ ୧୮-୪୮ ॥

ଅସକ୍ତରୁଦ୍ଧିଃ ସର୍ବତ୍ର ଜିତାମ୍ବା ବିଗତସ୍ତୁହଃ ।
ନୈଷ୍ଟମ୍ୟସିଦ୍ଧିଂ ପରମାଂ ସଂନ୍ୟାସେନାଧିଗଞ୍ଚତି ॥ ୧୮-୪୯ ॥

ସିଦ୍ଧିଂ ପ୍ରାପ୍ତ୍ୱା ଯଥା ବ୍ରହ୍ମ ତଥାପୋତି ନିବୋଧମେ ।
ସମାସେନୈବ କୌତେୟ ନିଷ୍ଠା ଜ୍ଞାନସ୍ୟ ଯା ପରା ॥ ୧୮-୫୦ ॥

କୁଞ୍ଚ୍ୟା ବିଶ୍ୱଜୟା ଯୁକ୍ତୋ ଧୃତ୍ୟାମ୍ବାନଂ ନିୟମ୍ୟତ୍ ।
ଶିବାଦୀହିଷୟାଂସ୍ତ୍ୟକ୍ତା ରାଗଦ୍ୱେଷୌ ବ୍ୟୁଦସ୍ୟତ୍ ॥ ୧୮-୫୧ ॥

ବିବିକ୍ତସେବା ଲମ୍ବାଶୀ ଯତବାକ୍ତାୟମାନସଃ ।
ଧ୍ୟାନୟୋଗପରୋ ନିତ୍ୟଂ ବୈରାଗ୍ୟଂ ସମୁପାଶ୍ରିତଃ ॥ ୧୮-୫୨ ॥

ଅହଙ୍କାରଂ ବଳଂ ଦର୍ପଂ କାମଂ କ୍ରୋଧଂ ପରିଗ୍ରହମ୍ ।
ବିମୃତ୍ୟ ନିର୍ମମଃ ଶାନ୍ତୋ ବ୍ରହ୍ମଭୂୟାୟ କଲ୍ମଷେ ॥ ୧୮-୫୩ ॥

ବ୍ରହ୍ମଭୂତଃ ପ୍ରସନ୍ନାମ୍ବା ନ ଶୋଚତି ନ କାଞ୍ଚତି ।
ସମଃ ସର୍ବେଷୁ ଭୂତେଷୁ ମଭକ୍ତିଂ ଲଭତେ ପରାମ୍ ॥ ୧୮-୫୪ ॥

ଭକ୍ତ୍ୟା ମାମଭିଜାନାତି ଯାବାନ୍ୟଶ୍ଚାସ୍ମି ତତ୍ତ୍ୱତଃ ।
ତତୋ ମାଂ ତତ୍ତ୍ୱତୋ ଜ୍ଞାତ୍ୱା ବିଶତେ ତଦନନ୍ତରମ୍ ॥ ୧୮-୫୫ ॥

ସର୍ବକର୍ମାଣ୍ୟପି ସଦା କୁର୍ବାଣୋ ମଦ୍ୟପାଶ୍ରୟଃ ।
ମପ୍ରସାଦାଦବାପୋତି ଶାଶ୍ୱତଂ ପଦମବ୍ୟୟମ୍ ॥ ୧୮-୫୬ ॥

ଚେତସା ସର୍ବକର୍ମାଣି ମୟି ସଂନ୍ୟସ୍ୟ ମପୂରଃ ।
କୁଦ୍ଧିୟୋଗମୁପାଶ୍ରିତ୍ୟ ମଦ୍ଭିତ୍ତଃ ସତତଂ ଭବ ॥ ୧୮-୫୭ ॥

ମଦ୍ଭିତ୍ତଃ ସର୍ବଦୁର୍ଗାଣି ମପ୍ରସାଦାଭରିଷ୍ୟସି ।
ଅଥ ଚେତ୍ତୁମହଙ୍କାରାନ୍ନ ଶ୍ରୋଷ୍ୟସି ବିନିଜ୍ଞ୍ୟସି ॥ ୧୮-୫୮ ॥

ୟଦହଙ୍କାରମାଶ୍ରିତ୍ୟ ନ ଯୋସ୍ୟ ଇତି ମନ୍ୟସେ ।
ମିଥୈ୍ୟସ ବ୍ୟବସାୟସ୍ତେ ପ୍ରକୃତିସ୍ତ୍ୱାଂ ନିୟୋଷ୍ୟତି ॥ ୧୮-୫୯ ॥

ସ୍ୱଭାବଜେନ କୌତେୟ ନିବଦ୍ଧଃ ସ୍ୱେନ କର୍ମଣା ।
କର୍ତ୍ତୁଂ ନେଚ୍ଛସି ଯନ୍ତୋହାକୁରିଷ୍ୟସ୍ୟବଶୋଽପି ତତ୍ ॥ ୧୮-୬୦ ॥

ଲକ୍ଷ୍ମରଃ ସର୍ବଭୂତାନାଂ ହୃଦେଶେଽର୍ଜୁନ ତିଷ୍ଠତି ।
ଭ୍ରାମୟନ୍ସର୍ବଭୂତାନି ଯନ୍ତାରୁଜାନି ମାୟୟା ॥ ୧୮-୬୧ ॥

ତମେବ ଶରଣଂ ଗଞ୍ଚ ସର୍ବଭାବେନ ଭାରତ ।
ତପ୍ରସାଦାପୂରାଂ ଶାନ୍ତିଂ ସ୍ଥାନଂ ପ୍ରାପ୍ତ୍ୟସି ଶାଶ୍ୱତମ୍ ॥ ୧୮-୬୨ ॥

ଇତି ତେ ଜ୍ଞାନମାଖ୍ୟାତଂ ଗୁହ୍ୟାଦୁହ୍ୟତରଂ ମୟା ।
ବିମୃଶ୍ୟେତଦଶେଷେଣ ଯଥେଚ୍ଛସି ତଥା କୁରୁ ॥ ୧୮-୨୩ ॥

ସର୍ବଗୁହ୍ୟତମଂ ଭୂୟଃ ଶୁଣୁ ମେ ପରମଂ ବଚଃ ।
ଇକ୍ଷୋଃସି ମେ ଦୃଢମିତି ତତୋ ବନ୍ଧ୍ୟାମି ତେ ହିତମ୍ ॥ ୧୮-୨୪ ॥

ମନ୍ମନା ଭବ ମଭକ୍ତୋ ମଦ୍ୟାଜ୍ଞୀ ମାଂ ନମସ୍କୁରୁ ।
ମାମେବୈଷ୍ୟସି ସତ୍ୟଂ ତେ ପ୍ରତିଜ୍ଞାନେ ପ୍ରିୟୋଃସି ମେ ॥ ୧୮-୨୫ ॥

ସର୍ବଧର୍ମାନ୍ନୁରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବ୍ରଜ ।
ଅହଂ ତ୍ଵା ସର୍ବପାପେଭ୍ୟା ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ ॥ ୧୮-୨୬ ॥

ଇଦଂ ତେ ନାତପସ୍କାୟ ନାଭକ୍ତାୟ କଦାଚନ ।
ନ ଚାଶୁଶୁଷ୍ପବେ ବାଚ୍ୟଂ ନ ଚ ମାଂ ଯୋଃଭ୍ୟସୁୟତି ॥ ୧୮-୨୭ ॥

ୟ ଇଦଂ ପରମଂ ଗୁହ୍ୟଂ ମଭକ୍ତେଷୁ ଭିଧାସ୍ୟତି ।
ଭକ୍ତିଂ ମୟି ପରାଂ କୃତ୍ଵା ମାମେବୈଷ୍ୟତ୍ୟସଂଶୟଃ ॥ ୧୮-୨୮ ॥

ନ ଚ ତସ୍ମାନ୍ନୁଷ୍ଠେୟସ୍ତୁ କର୍ଣ୍ଣିନ୍ଦ୍ରେ ପ୍ରିୟକୃତମଃ ।
ଭବିତା ନ ଚ ମେ ତସ୍ମାଦନ୍ୟଃ ପ୍ରିୟତରୋ ଭୁବି ॥ ୧୮-୨୯ ॥

ଅଧ୍ୟେଷ୍ୟତେ ଚ ଯ ଇମଂ ଧର୍ମ୍ୟଂ ସଂବାଦମାବୟୋଃ ।
ଜ୍ଞାନୟଜ୍ଞେନ ତେନାହମିଷ୍ଠଃ ସ୍ୟାମିତି ମେ ମତିଃ ॥ ୧୮-୩୦ ॥

ଶ୍ରୀଜୀବାନନସୁୟତ୍ଵ ଶୁଣୁୟାଦପି ଯୋ ନରଃ ।
ସୋଽପି ମୁକ୍ତଃ ଶୁଭାଲୋକାନ୍ନାପୁୟାପୁଣ୍ୟକର୍ମଣାମ୍ ॥ ୧୮-୩୧ ॥

କରୁଦେତଚ୍ଛୁତଂ ପାର୍ଥ ତ୍ଵୟୈକାଗ୍ରେଣ ଚେତସା ।
କରୁଦଜ୍ଞାନସମ୍ମୋହଃ ପ୍ରନଷ୍ଠେ ଧନଞ୍ଜୟ ॥ ୧୮-୩୨ ॥

ଅର୍ଜୁନ ଉବାଚ ।

ନଷ୍ଟୋ ମୋହଃ ସ୍ମୃତିର୍ଲକ୍ଷ୍ମା ତ୍ଵପ୍ରସାଦାନ୍ନୟାତ୍ଵତ ।
ସ୍ଥିତୋଽସ୍ମି ଗତସନ୍ଦେହଃ କରିଷ୍ୟେ ବଚନଂ ତବ ॥ ୧୮-୩୩ ॥

ସଞ୍ଜୟ ଉବାଚ ।

ଇତ୍ୟହଂ ବାସୁଦେବସ୍ୟ ପାର୍ଥସ୍ୟ ଚ ମହାତ୍ମନଃ ।
ସଂବାଦମିମମଶ୍ରୌଷମଭୃତଂ ରୋମହର୍ଷଣାମ୍ ॥ ୧୮-୩୪ ॥

ବ୍ୟାସପ୍ରସାଦାନ୍ନୁତବାନେତଦୁହ୍ୟମହଂ ପରମ୍ ।
ଯୋଗଂ ଯୋଗେଶ୍ଵରାକୃଷ୍ଣାସାକ୍ତଧୟତଃ ସୁୟମ୍ ॥ ୧୮-୩୫ ॥

ରାଜନ୍ସୁସ୍ମୃତ୍ୟ ସଂସ୍ମୃତ୍ୟ ସଂବାଦମିମମଭୃତମ୍ ।
କେଶବାକୁନୟୋଃ ପୁଣ୍ୟଂ ହୃଷ୍ୟାମି ଚ ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ ॥ ୧୮-୩୬ ॥

ତଳ ସଂସ୍କୃତ୍ୟ ସଂସ୍କୃତ୍ୟ ରୂପମତ୍ୟଭୂତଂ ହରେଃ ।
ବିସ୍ମୟୋ ମେ ମହାନ୍ ରାଜନୁଷ୍ୟାମି ତପୁନଃ ପୁନଃ ॥ ୧୮-୭୭ ॥

ୟତ୍ର ଯୋଗେଶ୍ଵରଃ କୃଷ୍ଣୋ ଯତ୍ର ପାର୍ଥୋ ଧନୁର୍ଧରଃ ।
ତତ୍ର ଶ୍ରୀବିଜୟୋ ଭୂତର୍ପୁଂବା ନୀତିର୍ମତିର୍ମମ ॥ ୧୮-୭୮ ॥

ଓଂ ତସ୍ମଦିତି ଶ୍ରୀମଭଗବତ୍ପାତାସୁପନିଷସୁ
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରୋ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ
ମୋକ୍ଷସଂନ୍ୟାସଯୋଗୋ ନାମ ଅଷ୍ଟାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୧୮ ॥

ଓଂ

ଶାନ୍ତାକାରଂ ଭୁଜଗଶୟନଂ ପଦ୍ମନାଭଂ ସୁରେଶମ୍ ।
ବିଶ୍ଵାଧାରଂ ଗଗନସଦୃଶଂ ମେଘବର୍ଣ୍ଣଂ ଶୁଭାଙ୍ଗମ୍ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଂ କମଳନୟନଂ ଯୋଗିଭିର୍ଧ୍ୟାନଗମ୍ୟମ୍ ।
ବନ୍ଦେ ବିଷ୍ଣୁଂ ଭବଭୟହରଂ ସର୍ବଲୋକୈକନାଥମ୍ ॥

% Text title	: Shrimad Bhagavadgita
% File name	: bhagavadnew.itx
% itxttitle	: bhagavadgItA
% engtitle	: shrImadbhagavadgItA
% Category	: gItA, giitaa, bhagavadgita, vyAsa
% Location	: doc_giitaa
% Sublocation	: giitaa
% Subcategory	: bhagavadgita
% Author	: Vyasa
% Language	: Sanskrit
% Subject	: philosophy/hinduism/religion
% Transliterated by	: NA
% Proofread by	: NA, SH, Suryansu Ray, Sowmya Krishnapur
% Description-comments	: Mahabharata
% Latest update	: November 25, 2017
% Send corrections to	: Sanskrit@cheerful.com
% Site access	: https://sanskritdocuments.org

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted for promotion of any website or individuals or for commercial purpose without permission. Please help to maintain respect for volunteer spirit.